Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS

2024 m. birželio 27 d.*

Turinys

I. Teisinis pagrindas . . . 6

A. Reglamentas (EB) Nr. 1/2003 . . . 6

B. 2004 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų . . . 6

C. [SESV] 101 straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams gairės . . . 6

II. Ginčo aplinkybės . . . 7

A. Perindoprilis . . . 7

B. Ginčai dėl perindoprilio . . . 8

1. EPT sprendimas . . . 8

2. Nacionalinių teismų sprendimai . . . 8

C. Susitarimai dėl taikaus ginčų dėl perindoprilio sprendimo . . . 9

1. „Niche“ ir „Matrix“ susitarimai . . . 9

2. „Teva“ susitarimas . . . 10

3. „Krka“ susitarimai . . . 10

4. „Lupin“ susitarimas . . . 11

III. Ginčijamas sprendimas . . . 11

IV. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas . . . 12

V. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai . . . 13

VI. Dėl apeliacinio skundo . . . 14

* Proceso kalba: prancūzų.

A. Pirminės pastabos dėl priimtinumo . . . 14

B. Dėl pirmojo ir antrojo pagrindų, susijusių su konkurencijos ribojimo dėl tikslo ir potencialios konkurencijos sąvokų vertinimo kriterijais . . . 15

1. Dėl priimtinumo . . . 15

2. Dėl esmės . . . 16

a) Pirminės pastabos . . . 16

b) Dėl potencialios konkurencijos kriterijų (antrasis pagrindas) . . . 20

1) Šalių argumentai . . . 20

2) Teisingumo Teismo vertinimas . . . 21

c) Dėl kriterijų, susijusių su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo (pirmasis pagrindas) . . . 26

1) Šalių argumentai . . . 26

2) Teisingumo Teismo vertinimas . . . 28

C. Dėl trečiojo ir šeštojo pagrindų, susijusių su *Niche* ir *Matrix* susitarimais . . . 33

1. Dėl trečiojo pagrindo . . . 33

a) Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija . . . 33

1) Šalių argumentai . . . 33

2) Teisingumo Teismo vertinimas . . . 34

b) Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo . . . 38

1) Šalių argumentai . . . 38

2) Teisingumo Teismo vertinimas . . . 39

2. Dėl šeštojo pagrindo, susijusio su „Niche“ ir „Matrix“ susitarimų kvalifikavimu kaip atskirų pažeidimų . . . 41

a) Šalių argumentai . . . 41

b) Teisingumo Teismo vertinimas . . . 42

D. Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su *Teva* susitarimu . . . 44

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija . . . 44

a) Šalių argumentai . . . 44

b) Teisingumo Teismo vertinimas 45

2. Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo . . 46

a) Dėl „Teva“ susitarimo tikslų 46

1) Šalių argumentai 46

2) Teisingumo Teismo vertinimas 47

b) Dėl „Teva“ susitarimo dvejopu poveikiu 47

1) Šalių argumentai 47

2) Teisingumo Teismo vertinimas 48

c) Dėl „Teva“ susitarimo sąlygų žalingumo 48

1) Šalių argumentai 48

2) Teisingumo Teismo vertinimas 49

d) Dėl kompensacinio mokėjimo 51

1) Šalių argumentai 51

2) Teisingumo Teismo vertinimas 52

E. Dėl penktojo pagrindo, susijusio su *Lupin* susitarimu 52

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija 53

a) Šalių argumentai 53

b) Teisingumo Teismo vertinimas 54

2. Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo . . 55

a) Dėl kompensacinio mokėjimo 55

1) Šalių argumentai 55

2) Teisingumo Teismo vertinimas 55

b) Dėl „Lupin“ susitarimo sąlygų žalingumo 56

1) Šalių argumentai 56

2) Teisingumo Teismo vertinimas 57

c) Dėl „Lupin“ susitarimo taikymo srities 58

1) Šalių argumentai 58

2) Teisingumo Teismo vertinimas 59

3. Dėl trečios dalies, susijusios su pažeidimo pabaigos data 59

a) Šalių argumentai 59

b) Teisingumo Teismo vertinimas 60

F. Dėl septintojo pagrindo, susijusio su baudomis 61

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su principo, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, pažeidimo 62

a) Šalių argumentai 62

b) Teisingumo Teismo vertinimas 62

2. Dėl antros dalies, susijusios su proporcingumo principo pažeidimu 63

a) Šalių argumentai 63

b) Teisingumo Teismo vertinimas 64

G. Išvada dėl apeliacinio skundo 65

VII. Dėl ieškinio Bendrajame Teisme 65

Dėl bylinėjimosi išlaidų 67

„Apeliacinis skundas – Konkurencija – Farmacijos produktai – Perindoprilio rinka – SESV 101 straipsnis – Karteliai – Potenciali konkurencija – Konkurencijos ribojimas dėl tikslo – Strategija, kuria siekiama pavėlinti generinių perindoprilio versijų patekimą į rinką – Susitarimas dėl taikaus ginčo dėl patentų sprendimo – Pažeidimo trukmė – Vieno pažeidimo sąvoka – Baudos panaikinimas arba sumažinimas“

Byloje C-201/19 P

dėl 2019 m. vasario 28 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Servier SAS, įsteigta Siurene (Prancūzija),

Servier Laboratories Ltd, įsteigta Stoke Poges (Jungtinė Karalystė),

Les Laboratoires Servier SAS, įsteigta Siurene,

atstovaujamos advokatų O. de Juvigny, J. Jourdan, T. Reymond, A. Robert, *advocaat* J. Killick ir *solicitor* M. I. F. Utges Manley,

apeliantės,

dalyvaujant kitoms proceso šalims:

Europos Komisijai, iš pradžių atstovaujamai F. Castilla Contreras, B. Mongin ir C. Vollrath, vėliau F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, B. Mongin, J. Norris, C. Vollrath ir galiausiai F. Castilla Contreras, F. Castillo de la Torre, J. Norris ir C. Vollrath,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

palaikomai:

Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, iš pradžių atstovaujamos D. Guðmundsdóttir, padedamos KC J. Holmes, vėliau L. Baxter, F. Shibli, D. Guðmundsdóttir ir J. Simpson, padedamų KC J. Holmes, *barrister* P. Woolfe ir galiausiai S. Fuller, padedamo KC J. Holmes ir *barrister* P. Woolfe,

įstojusios į apeliacinį procesą šalies,

European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA), įsteigtos Ženevoje (Šveicarija), atstovaujamos advokatės F. Carlin,

įstojusios į bylą šalies pirmojoje instancijoje,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas A. Arabadjiev (pranešėjas), pirmosios kolegijos pirmininko pareigas einantis Teisingumo Teismo pirmininkas K. Lenaerts, teisėjai P. G. Xuereb, A. Kumin ir I. Ziemele,

generalinė advokatė J. Kokott,

posėdžio sekretoriai M. Longar ir R. Şereş, administratoriai,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2021 m. spalio 20 d. ir 21 d. posėdžiams,

susipažinęs su 2022 m. liepos 14 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Apeliaciniu skundu *Servier SAS*, *Servier Laboratories Ltd* ir *Les Laboratoires Servier SAS* prašo iš dalies panaikinti 2018 m. gruodžio 12 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Servier ir kt. / Komisija* (T-691/14, EU:T:2018:922, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo tas teismas iš dalies atmetė jų ieškinį dėl 2014 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimo C(2014) 4955 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 ir 102 straipsnius (byla AT.39612 – Perindoprilis (*Servier*)) (toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo, kiek ginčijamas sprendimas su jomis susijęs, o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti tuo sprendimu joms skirtą baudą.

I. Teisinis pagrindas

A. Reglamentas (EB) Nr. 1/2003

2 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų [SESV 101] ir [102] straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205) 2 straipsnis pavadintas „Įrodinėjimo pareiga“ ir jame nurodyta:

„Visuose nacionaliniuose ar Bendrijos procesuose dėl [SESV 101] ir [102] straipsnių taikymo pareiga įrodyti Sutarties [101] straipsnio 1 dalies ar [102] straipsnio pažeidimą tenka šaliai ar institucijai, pareiškusiai, kad būta tokio pažeidimo. Įmonei ar įmonių asociacijai, pretenduojančiai pasinaudoti [SESV 101] straipsnio 3 dalies nuostatomis, tenka pareiga įrodyti, kad šios straipsnio dalies sąlygos įvykdytos.“

B. 2004 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų

3 2004 m. balandžio 27 d. Europos Komisijos gairių dėl [SESV 101] straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams (OL C 101, 2004, p. 2; toliau – 2004 m. gairės dėl technologijų perdavimo susitarimų) 209 punkte numatyta:

„Kalbant apie susitarimus dėl ginčų sprendimo ir pretenzijų nereiškimo, paprastai manoma, kad reikalavimai neprieštarauti nepatenka į [SESV 101 straipsnio 1 dalies] taikymo sritį. Tokiems susitarimams būdinga, kad šalys susitaria *ex post* neginčyti intelektinės nuosavybės teisių, kurias jie apima. Iš tiesų pats susitarimo tikslas yra spręsti vykstančius ginčus ir (arba) ateityje šių ginčų išvengti.“

C. [SESV] 101 straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams gairės

4 [SESV] 101 straipsnio taikymo technologijų perdavimo susitarimams gairių (OL C 89, 2014, p. 3) 242 ir 243 punktuose numatyta:

„Reikalavimas neprieštarauti susitarimuose dėl ginčų sprendimo

242. Kalbant apie *bona fide* susitarimus dėl ginčų sprendimo, paprastai manoma, kad reikalavimui neprieštarauti netaikoma [SESV] 101 straipsnio 1 dalis. Tokiems susitarimams būdinga, kad šalys susitaria *ex post* neprieštarauti intelektinės nuosavybės teisėms, dėl kurių kilo ginčas. Iš tiesų pats susitarimo tikslas yra spręsti vykstančius ginčus ir (arba) ateityje šių ginčų išvengti.

243. Tačiau reikalavimai neprieštarauti susitarimuose dėl ginčų sprendimo tam tikromis aplinkybėmis gali būti antikonkurenciniai ir jiems gali būti taikoma [SESV] 101 straipsnio 1 dalis. Teisės prieštarauti intelektinės nuosavybės teisei apribojimas nėra intelektinės nuosavybės teisės konkretaus dalyko dalis ir juo gali būti ribojama konkurencija. Pavyzdžiui, reikalavimu neprieštarauti gali būti pažeista 101 straipsnio 1 dalis, jeigu intelektinės nuosavybės teisė buvo suteikta pagal pateiktą neteisingą ar klaidinančią informaciją <…> Išsamus tokių reikalavimų nagrinėjimas taip pat gali būti būtinas, jei licencijos išdavėjas, be technologijos teisių licencijavimo, finansinėmis arba kitomis

priemonėmis siekia, kad licencijos gavėjas sutiktų neprieštarauti technologijos teisės teisėtumui, arba jei licencijos išdavėjo technologija yra būtina licencijos gavėjo gamybai <…>“

II. Ginčo aplinkybės

5 Faktines aplinkybes, be kita ko, išdėstytas skundžiamo sprendimo 1–73 punktuose, galima trumpai apibendrinti taip, kaip nurodyta toliau.

A. Perindoprilis

6 *Servier SAS* yra farmacijos grupės *Servier*, kurią sudaro *Les Laboratoires Servier SAS* ir *Servier Laboratories Ltd* (toliau atskirai arba kartu – *Servier*), patronuojančioji bendrovė. Bendrovės *Les Laboratoires Servier* specializacija – originalių vaistų kūrimas, o jos patronuojamosios bendrovės *Biogaran SAS* – generinių vaistų kūrimas.

7 *Servier* sukūrė perindoprilį – vaistą, iš esmės skirtą padidėjusiam kraujospūdžiui ir širdies nepakankamumui gydyti. Šis vaistas yra vienas iš angiotenziną konvertuojančio fermento inhibitorių. Perindoprilio veiklioji medžiaga yra druskos pavidalo. Iš pradžių naudojama druska buvo erbuminas.

8 Perindoprilio veikliosios medžiagos patentas EP0049658 Europos patentų tarnyboje (EPT) užregistruotas 1981 m. rugsėjo 29 d. Šio patento galiojimas turėjo baigtis 2001 m. rugsėjo 29 d., tačiau jo apsauga buvo pratęsta keliose valstybėse narėse, be kita ko, Jungtinėje Karalystėje, iki 2003 m. birželio 22 d. Prancūzijoje to patento apsaugos galiojimas buvo pratęstas iki 2005 m. kovo 22 d., o Italijoje – iki 2009 m. vasario 13 d.

9 1988 m. rugsėjo 16 d. *Servier* EPT užregistravo kelis patentus dėl perindoprilio veikliosios medžiagos gamybos procesų, kurių galiojimas baigėsi 2008 m. rugsėjo 16 d., t. y.: patentus EP0308339 (toliau – patentas 339), EP0308340 (toliau – patentas 340), EP0308341 (toliau – patentas 341) ir EP0309324.

10 2001 m. liepos 6 d. *Servier* EPT užregistravo patentą EP1296947 (toliau – patentas 947) dėl perindoprilio erbumino alfa kristalinio pavidalo ir jo gamybos proceso, EPT jį išdavė 2004 m. vasario 4 d.

11 Be to, 2001 m. liepos 6 d. *Servier* pateikė nacionalines patentų paraiškas keliose valstybėse narėse, kai jos dar nebuvo 1973 m. spalio 5 d. Miunchene pasirašytos ir 1977 m. spalio 7 d. įsigaliojusios Europos patentų išdavimo konvencijos šalys. Pavyzdžiui, *Servier* pateikė patentą 947 atitinkančias patentų paraiškas Bulgarijoje (BG 107 532), Čekijos Respublikoje (PV2003-357), Estijoje (P200300001), Vengrijoje (HU225340), Lenkijoje (P348492) ir Slovakijoje (PP0149-2003). Šie patentai buvo išduoti 2006 m. gegužės 16 d. Bulgarijoje, 2006 m. rugpjūčio 17 d. Vengrijoje, 2007 m. sausio 23 d. Čekijos Respublikoje, 2007 m. balandžio 23 d. Slovakijoje ir 2010 m. kovo 24 d. Lenkijoje.

B. Ginčai dėl perindoprilio

12 Nuo 2003 m. iki 2009 m. tarp *Servier* ir gamintojų, ketinusių prekiauti generine perindoprilio versija, kilo keli ginčai.

1. EPT sprendimas

13 2004 m. dešimt generinių vaistų gamintojų, įskaitant *Niche Generics Ltd* (toliau – *Niche*), *KRKA, tovarna zdravil, d.d.* (toliau – *Krka*), *Lupin Ltd* ir *Norton Healthcare Ltd*, *Ivax Europe* patronuojamąją bendrovę, vėliau susijungusią su *Teva Pharmaceutical Industries Ltd* – *Teva* grupės, kurios specializacija – generinių vaistų gamyba, patronuojančiąja bendrove, pareiškė protestą EPT dėl patento 947, kad jis būtų atšauktas, ir nurodė motyvus, grindžiamus naujumo ir išradimo lygio nebuvimu, taip pat nepakankamu išradimo aprašymu.

14 2006 m. liepos 27 d. EPT Protestų skyrius patvirtino patento 947 galiojimą (toliau – 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimas). Šis sprendimas buvo apskųstas EPT techninei apeliacinei tarybai. Sudariusi susitarimą dėl taikaus ginčo sprendimo su *Servier*, *Niche* 2005 m. vasario 9 d. pasitraukė iš protesto procedūros. *Krka* ir *Lupin* pasitraukė iš procedūros EPT techninėje apeliacinėje taryboje atitinkamai 2007 m. sausio 11 d. ir vasario 5 d.

15 2009 m. gegužės 6 d. sprendimu EPT techninė apeliacinė taryba panaikino 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimą ir atšaukė patentą 947. *Servier* pateiktas prašymas peržiūrėti šį techninės apeliacinės tarybos sprendimą buvo atmestas 2010 m. kovo 19 d.

2. Nacionalinių teismų sprendimai

16 Generinių vaistų gamintojai užginčijo patento 947 galiojimą tam tikruose nacionaliniuose teismuose, o *Servier* pareiškė ieškinius dėl patento pažeidimo ir pateikė prašymus nustatyti laikinus draudimus šiems gamintojams. Dauguma bylų buvo baigtos teismams, į kuriuos kreiptasi, dar nepriėmus galutinio sprendimo dėl patento 947 galiojimo, nes nuo 2005 m. iki 2007 m. *Servier* sudarė susitarimus dėl taikaus ginčų sprendimo su *Niche*, *Matrix Laboratories Ltd* (toliau – *Matrix*), *Teva*, *Krka* ir *Lupin*.

17 Jungtinėje Karalystėje tik sprendžiant *Servier* ir *Apotex Inc.* ginčą patentas 947 teismine tvarka buvo pripažintas negaliojantis. 2006 m. rugpjūčio 1 d. *Servier* kreipėsi į *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)), pareikšdama ieškinį dėl patento 947 pažeidimo *Apotex*, kuri buvo pradėjusi prekiauti generine perindoprilio versija Jungtinės Karalystės rinkoje. 2006 m. rugpjūčio 8 d. *Servier* buvo nustatytas laikinas draudimas *Apotex* atžvilgiu. 2007 m. liepos 6 d., *Apotex* pareiškus priešpriešinį ieškinį, šis laikinas draudimas buvo panaikintas ir patentas 947 buvo pripažintas negaliojančiu, taigi ši įmonė galėjo pateikti Jungtinės Karalystės rinkai generinę perindoprilio versiją. 2008 m. gegužės 9 d. apeliacinė instancija paliko galioti sprendimą dėl patento 947 negaliojimo.

18 2007 m. lapkričio 13 d. Nyderlanduose *Apotex* patronuojamoji bendrovė *Katwijk Farma BV* šios valstybės narės teisme pareiškė ieškinį dėl patento 947 pripažinimo negaliojančiu. *Servier* tam teismui pateikė prašymą nustatyti laikiną draudimą, 2008 m. sausio 30 d. jis buvo atmestas.

2008 m. birželio 11 d. sprendimu minėtas teismas byloje, kurią 2007 m. rugpjūčio 15 d. pradėjo *Teva* grupės bendrovė *Pharmachemie BV*, pripažino patentą 947 negaliojančiu Nyderlanduose. Po šio sprendimo *Servier* ir *Katwijk Farma* atsiėmė prašymą ir ieškinį.

C. Susitarimai dėl taikaus ginčų dėl perindoprilio sprendimo

1. „Niche“ ir „Matrix“ susitarimai

19 *Niche* yra pagal Indijos teisę įsteigtos bendrovės *Unichem Laboratories Ltd* (toliau – *Unichem*), kurios specializacija – generinių vaistų gamyba, patronuojamoji bendrovė. 2001 m. kovo 26 d. bendrovės, kurių teises perėmė *Niche* ir *Matrix*, sudarė bendradarbiavimo susitarimą dėl generinės perindoprilio versijos kūrimo. Pagal šį susitarimą bendrovė, kurios teises perėmė *Matrix*, buvo atsakinga už šio vaisto veikliosios medžiagos gamybą, o kita bendrovė, to susitarimo šalis, buvo atsakinga už leidimų pateikti rinkai gavimą ir vaisto platinimą.

20 2004 m. birželio 25 d. *Servier* kreipėsi į *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)), pareikšdama ieškinį dėl patentų 339, 340 ir 341 pažeidimo *Niche*, o ši pareiškė priešpriešinį ieškinį dėl patento 947 pripažinimo negaliojančiu. *Matrix* dalyvavo toje byloje, pateikdama parodymus. Minėtoje byloje posėdis buvo paskirtas 2005 m. vasario 7 ir 8 d.

21 2005 m. vasario 8 d. *Servier* sudarė du susitarimus dėl taikaus šių ginčų sprendimo ir EPT nagrinėjamų bylų dėl patento 947 išsprendimo: pirmąjį su *Niche* ir *Unichem* (toliau – *Niche* susitarimas), o antrąjį – su *Matrix* (toliau – *Matrix* susitarimas).

22 Kiekviename iš šių susitarimų buvo, viena vertus, vadinamųjų „neprekiavimo“ sąlygų, kuriomis šios įmonės įsipareigojo iki atitinkamų *Servier* patentų, susijusių su perindopriliu, galiojimo pabaigos negaminti ir netiekti jokios formos generinio perindoprilio, gaminamo pagal šiais patentais saugomus procesus, taip pat juo neprekiauti, ir, kita vertus, vadinamųjų „neginčijimo“ sąlygų, kuriomis tos įmonės įsipareigojo nereikšti jokio ieškinio, kuriuo būtų ginčijamas minėtų patentų galiojimas arba siekiama, kad būtų pripažinta, jog patentų pažeidimo nebuvo, arba jį atsiimti.

23 Mainais už tai *Servier* įsipareigojo, viena vertus, nereikšti minėtoms įmonėms ieškinių dėl patentų pažeidimo ir, kita vertus, kompensuoti joms išlaidas, kurių galėjo būti patirta dėl pagal *Servier* patentais saugomus procesus gaminamo perindoprilio versijos kūrimo programos nutraukimo. Kompensuojant šias išlaidas turėjo būti atlikti du mokėjimai: vienas *Niche*, o kitas *Matrix* – po 11,8 mln. svarų sterlingų (GBP). Šie susitarimai, be kita ko, apėmė visas Europos ekonominės erdvės (EEE) valstybes, kuriose galiojo patentai 339, 340, 341 ir 947.

24 Pagal trečiąjį taip pat 2005 m. vasario 8 d. sudarytą susitarimą *Niche* įsipareigojo perduoti *Biogaran* leidimų pateikti rinkai tris vaistus, išskyrus perindoprilį, dokumentų rinkinius ir Prancūzijoje gautą leidimą pateikti rinkai vieną iš šių trijų vaistų (toliau – *Biogaran* susitarimas). Už tai *Biogaran* turėjo sumokėti *Niche* 2,5 mln. GBP sumą, kuri nebūtų grąžinta, net jeigu *Biogaran* negautų šių leidimų pateikti rinkai.

2. „Teva“ susitarimas

25 2005 m. rugpjūčio 9 d. *Servier High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (Patents court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)) pareiškė ieškinį dėl patento 947 pripažinimo negaliojančiu. Tos bylos nagrinėjimas buvo sustabdytas, kol bus priimtas sprendimas, kuriuo užbaigiama su šio patento atšaukimu susijusi procedūra EPT.

26 2006 m. birželio 13 d. *Servier* ir *Teva UK Limited* sudarė susitarimą dėl taikaus ginčų sprendimo (toliau – *Teva* susitarimas). Šio susitarimo, kuris apėmė tik Jungtinę Karalystę, galiojimo trukmė buvo treji metai ir ji galėjo būti pratęsta papildomam dvejų metų laikotarpiui. Pagal minėtą susitarimą *Teva* įsipareigojo pirkti tik iš *Servier* perindoprilį, skirtą platinti Jungtinėje Karalystėje. Be šios išimtinio tiekimo sąlygos, tame susitarime taip pat buvo patentų 339, 340, 341 ir 947, kurių savininkė *Servier*, neginčijimo sąlyga ir neprekiavimo sąlyga, kurios taikymo sritis buvo Jungtinės Karalystės teritorija. Pagal pastarąją sąlygą *Teva* turėjo šioje buvusioje valstybėje narėje negaminti jokios formos generinio perindoprilio, kuriuo, *Servier* nuomone, pažeidžiami jos patentai, ar juo neprekiauti. Už tai *Servier* sumokėjo *Teva* 5 mln. GBP.

27 Be to, *Teva* sutartyje buvo sąlyga dėl fiksuotos išmokos. Pagal šią sąlygą, jei nuo 2006 m. rugpjūčio 1 d. *Servier* negalėtų tiekti perindoprilio *Teva*, ji privalėtų mokėti jai 500 000 GBP dydžio mėnesinę fiksuotą išmoką, taigi *Teva* neturėtų teisės į teisinę gynybą *Servier* atžvilgiu ar teisės nutraukti *Teva* susitarimą.

28 Kadangi 2006 m. rugpjūčio 1 d. *Servier* netiekė perindoprilio *Teva*, remdamasi *Teva* susitarimu ji sumokėjo jai 5,5 mln. GBP dydžio fiksuotą išmoką, taigi bendra pagal *Teva* susitarimą atliktų mokėjimų suma sudarė 10,5 mln. GBP.

29 2007 m. vasario 23 d. *Servier* ir *Teva* sudarė *Teva* susitarimo priedą. Nors šiame pakeitime buvo patvirtinta išimtinio tiekimo sąlyga, jame buvo numatyta, kad *Teva* galės pradėti platinti *Servier* perindoprilį pastarosios bendrovės nustatytą dieną, patento 947 atšaukimo ar galiojimo pabaigos dieną arba dieną, nuo kurios *Apotex* pradės platinti generinę perindoprilio versiją Jungtinėje Karalystėje.

3. „Krka“ susitarimai

30 2006 m. spalio 3 d. *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)), nagrinėdamas ieškinius dėl patentų 340 ir 947 pažeidimo, nustatė laikiną draudimą *Krka* ir atmetė prašymą dėl sumarinio proceso, kuriuo *Krka*, pareikšdama priešpriešinį ieškinį, ginčijo patento 947 galiojimą.

31 Priėmus šį sprendimą ir 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimą, *Servier* ir *Krka* sudarė tris susitarimus (toliau – *Krka* susitarimai). 2006 m. spalio 27 d. jos sudarė susitarimą dėl taikaus ginčų dėl patentų 340 ir 947 sprendimo bei licencinę sutartį, o 2007 m. sausio 5 d. – perleidimo ir licencinę sutartį.

32 Pagal šį susitarimą dėl taikaus ginčų sprendimo *Servier* atsiėmė *Krka* pareikštus ieškinius dėl šių patentų pažeidimo, o *Krka* atsisakė ginčyti minėtų patentų galiojimą visame pasaulyje ir prekiauti generine perindoprilio versija, pažeidžiančia patentą 947.

33 Licencine sutartimi *Servier* suteikė *Krka* išimtinę ir neatšaukiamą patento 947 licenciją Čekijos Respublikoje, Latvijoje, Lietuvoje, Vengrijoje, Lenkijoje, Slovėnijoje ir Slovakijoje. Už tai *Krka* turėjo sumokėti *Servier* 3 % grynos jos pardavimų visose šiose teritorijose sumos dydžio mokestį.

34 Pagal perleidimo ir licencinę sutartį *Krka* perleido *Servier* dvi patentų paraiškas, susijusias su perindopriliu. Už šį perleidimą *Servier* sumokėjo *Krka* 30 mln. EUR.

4. „Lupin“ susitarimas

35 2006 m. spalio 18 d. *Lupin* kreipėsi į *High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court)* (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)), pareikšdama ieškinį dėl patento 947 negaliojimo ir pripažinimo, kad šis patentas nebuvo pažeistas dėl generinės perindoprilio versijos, kuria ji ketino prekiauti Jungtinėje Karalystėje.

36 2007 m. sausio 30 d. *Servier* ir *Lupin* užbaigė šį ginčą ir tarp jų vykusią procedūrą EPT, susijusią su patentu 947, sudariusios susitarimą dėl taikaus ginčų sprendimo (toliau – *Lupin* susitarimas).

37 Šiame susitarime buvo vadinamoji „neginčijimo“ sąlyga, pagal kurią *Lupin* įsipareigojo neginčyti *Servier* patentų, susijusių su perindopriliu. Jame taip pat buvo vadinamoji „neprekiavimo“ sąlyga. Pagal pastarąją sąlygą *Lupin* įsipareigojo nepardavinėti „perindoprilio erbumino <…> ir bet kurios jo druskos“ generinės versijos. Iš skundžiamo sprendimo 54 punkto matyti, kad „[v]is dėlto *Lupin* turėjo teisę prekiauti *Servier* tiekiamais produktais arba savo perindopriliu šalyse, kurių rinkose *Servier* leido prekiauti generiniu perindopriliu; arba pasibaigus visų *Servier* atitinkamų patentų galiojimo laikui – šalyse, kuriose tretieji asmenys tiekė rinkai generinį perindoprilį ir kuriose *Servier* nepateikė prašymo dėl draudimo juo prekiauti“. Šios neginčijimo ir neprekiavimo sąlygos buvo taikomos visų EEE valstybių narių teritorijose.

38 *Lupin* susitarime taip pat buvo perleidimo ir licencijavimo sąlyga, pagal kurią *Lupin* perleido *Servier* intelektinės nuosavybės teises, kurias apima trys patentų paraiškos, susijusios su perindoprilio paruošimo procesais, t. y. teises, kurias *Servier* įsipareigojo licencijuoti *Lupin*. Už šį perleidimą *Servier* sumokėjo *Lupin* 40 mln. EUR.

39 Galiausiai *Lupin* susitarime buvo numatyta, kad *Servier* ir *Lupin* imsis „visų protingų priemonių“, kad sudarytų tiekimo susitarimą, pagal kurį *Servier* tieks perindoprilį *Lupin*.

III. Ginčijamas sprendimas

40 2014 m. liepos 9 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą. Komisija nusprendė, viena vertus, kad *Niche*, *Matrix*, *Teva*, *Krka* ir *Lupin* susitarimai yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo ir dėl poveikio. Todėl šiuos susitarimus ji kvalifikavo kaip SESV 101 straipsnio pažeidimus. Kita vertus, Komisija nusprendė, jog minėtų susitarimų sudarymas kartu su kitais veiksmais, pavyzdžiui, tuo, kad *Servier* įsigijo su perindoprilio veikliąja medžiaga susijusias technologijas, yra *Servier* strategija, kuria siekta pavėlinti generinių versijų patekimą į šio vaisto rinką, kurioje ši įmonė užėmė dominuojančią padėtį. Komisija nusprendė, kad dėl šio piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi padarytas SESV 102 straipsnio pažeidimas.

41 To sprendimo 1–5 straipsniuose Komisija konstatavo, kad *Servier* pažeidė SESV 101 straipsnį, kai dalyvavo *Niche*, *Matrix*, *Teva*, *Krka* ir *Lupin* susitarimuose. Konkrečiai kalbant, minėto sprendimo 1 ir 2 straipsniuose Komisija pažymėjo, kad tiek *Niche* susitarimas, tiek *Matrix* susitarimas buvo pažeidimas, apimantis visas valstybes, kurios to sprendimo priėmimo dieną buvo Europos Sąjungos narės, išskyrus Italiją ir Kroatiją; kad šie pažeidimai prasidėjo 2005 m. vasario 8 d., išskyrus kiek tai susiję su Latvija, kurioje jie prasidėjo 2005 m. liepos 1 d., Bulgarija ir Rumunija, kuriose jie prasidėjo 2007 m. sausio 1 d., ir Malta, kurioje jie prasidėjo 2007 m. kovo 1 d.; ir kad tie pažeidimai baigėsi 2008 m. rugsėjo 15 d., išskyrus kiek tai susiję su Jungtine Karalyste, kurioje jie baigėsi 2007 m. liepos 6 d., ir Nyderlandus, kuriuose jie baigėsi 2007 m. gruodžio 12 d.

42 Ginčijamo sprendimo 3 straipsnyje Komisija konstatavo, kad dėl *Teva* susitarimo padarytas pažeidimas, apimantis Jungtinę Karalystę, kuris prasidėjo 2006 m. birželio 13 d. ir baigėsi 2007 m. liepos 6 d.

43 Ginčijamo sprendimo 5 straipsnyje Komisija konstatavo, kad dėl *Lupin* susitarimo padarytas pažeidimas, apimantis visas tuometines Sąjungos valstybes nares, išskyrus Kroatiją. Komisija nurodė, kad šis pažeidimas prasidėjo 2007 m. sausio 30 d., išskyrus kiek tai susiję su Malta, kurioje jis prasidėjo 2007 m. kovo 1 d., Italija, kurioje jis prasidėjo 2009 m. vasario 13 d.; kad pažeidimas baigėsi 2009 m. gegužės 6 d., išskyrus kiek tai susiję su Jungtine Karalyste, kurioje jis baigėsi 2007 m. liepos 6 d., Nyderlandais, kuriuose jis baigėsi 2007 m. gruodžio 12 d., ir Prancūzija, kurioje jis baigėsi 2008 m. rugsėjo 16 d.

44 Ginčijamo sprendimo 7 straipsnio 1–5 dalyse Komisija nustatė bendrą baudų, skirtų *Servier* už SESV 101 straipsnio pažeidimus, sumą – 289 727 200 EUR, iš kurių 131 532 600 EUR už dalyvavimą *Niche* susitarime, 79 121 700 EUR už dalyvavimą *Matrix* susitarime, 4 309 000 EUR už dalyvavimą *Teva* susitarime, 37 661 800 EUR už dalyvavimą *Krka* susitarimuose ir 37 102 100 EUR už dalyvavimą *Lupin* susitarime.

IV. Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

45 2014 m. rugsėjo 21 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo *Servier* ieškinį, juo ji pirmiausia prašė panaikinti ginčijamą sprendimą, o nepatenkinus šio reikalavimo – sumažinti tuo sprendimu skirtą baudą.

46 2015 m. vasario 2 d. pateiktu aktu *European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)* paprašė leisti įstoti į bylą palaikyti *Servier* reikalavimų. 2015 m. spalio 14 d. nutartimi Bendrojo Teismo antrosios kolegijos pirmininkas patenkino šį prašymą.

47 Ieškinyje pirmojoje instancijoje *Servier* nurodė 17 pagrindų pagrįsti reikalavimus panaikinti ginčijamą sprendimą.

48 Kiek tai susiję su SESV 101 straipsnio pažeidimais, Bendrasis Teismas pripažino pagrįstais pagrindus, pateiktus dėl pažeidimo, padaryto dėl *Krka* susitarimų, konstatavimo. Jis atmetė pagrindus, susijusius su *Niche*, *Matrix*, *Teva* ir *Lupin* susitarimų (toliau – ginčijami susitarimai) neteisėtumu. Jis atmetė subsidiariai *Servier* pateiktus reikalavimus panaikinti arba sumažinti baudas, skirtas jai už dalyvavimą *Niche*, *Teva* ir *Lupin* susitarimuose. Tačiau jis sumažino *Servier* už dalyvavimą *Matrix* susitarime skirtą baudą iki 55 385 190 EUR.

V. Procesas Teisingumo Teisme ir šalių reikalavimai

49 2019 m. vasario 28 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo šį *Servier* pateiktą apeliacinį skundą.

50 2019 m. gegužės 22 d. Teisingumo Teismo kanceliarija gavo aktą, juo Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė paprašė leisti įstoti į šią bylą palaikyti Komisijos reikalavimų. 2019 m. birželio 16 d. sprendimu Teisingumo Teismo pirmininkas šį prašymą patenkino.

51 Teisingumo Teismas paprašė šalių iki 2021 m. spalio 4 d. pateikti pastabas raštu dėl 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52) bei 2021 m. kovo 25 d. sprendimų *Lundbeck / Komisija* (C-591/16 P, EU:C:2021:243), *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija* (C-586/16 P, EU:C:2021:241), *Generics (UK) / Komisija* (C-588/16 P, EU:C:2021:242), *Arrow Group ir Arrow Generics / Komisija* (C-601/16 P, EU:C:2021:244) ir *Xellia Pharmaceuticals ir Alpharma / Komisija* (C-611/16 P, EU:C:2021:245). *Servier*, Komisija ir Jungtinė Karalystė šį prašymą įvykdė per nustatytą terminą.

52 Apeliaciniu skundu *Servier* Teisingumo Teismo prašo:

– visų pirma panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 4–6 punktus,

– panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punktą, 2 straipsnio b punktą, 3 straipsnio b punktą ir 5 straipsnio b punktą ir dėl tos priežasties ginčijamo sprendimo 7 straipsnio 1 dalies b punktą, 7 straipsnio 2 dalies b punktą, 7 straipsnio 3 dalies b punktą ir 7 straipsnio 5 dalies b punktą arba, to nepadarius, grąžinti bylą Bendrajam Teismui, kad jis priimtų sprendimą dėl ginčijamų susitarimų poveikio,

– nepatenkinus šio reikalavimo, panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 4 ir 5 punktus, kiek juose patvirtinamos ginčijamame sprendime padarytos išvados dėl atskirų pažeidimų buvimo ir kumuliacinių baudų už *Niche* ir *Matrix* susitarimus, ir dėl tos priežasties to sprendimo 1 straipsnio b punktą, 2 straipsnio b punktą, 7 straipsnio 1 dalies b punktą ir 7 straipsnio 2 dalies b punktą,

– nepatenkinus ir šio reikalavimo, panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 4 ir 5 punktus bei ginčijamo sprendimo 7 straipsnio 1 dalies b punktą, 7 straipsnio 2 dalies b punktą, 7 straipsnio 3 dalies b punktą ir 7 straipsnio 5 dalies b punktą, atsižvelgiant į pagrindą dėl principo, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, ir proporcingumo principo pažeidimo nustatant baudos dydį,

– panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 5 punktą bei ginčijamo sprendimo 5 straipsnio b punktą ir 7 straipsnio 5 dalies b punktą, atsižvelgiant į pagrindą dėl įtariamo pažeidimo trukmės ir baudos už *Servier* ir *Lupin* sudarytą susitarimą apskaičiavimo, ir dėl tos priežasties nustatyti baudos dydį naudojantis neribota jurisdikcija ir

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

53 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

– atmesti apeliacinį skundą ir

– priteisti iš apeliančių bylinėjimosi išlaidas, patirtas Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme.

54 EFPIA Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 4–6 punktus,

– panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnio b punktą, 2 straipsnio b punktą, 3 straipsnio b punktą ir 5 straipsnio b punktą ir dėl tos priežasties jo 7 straipsnio 1 dalies b punktą, 7 straipsnio 2 dalies b punktą, 7 straipsnio 3 dalies b punktą ir 7 straipsnio 5 dalies b punktą arba, to nepadarius, grąžinti bylą Bendrajam Teismui,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi apeliacinėje ir pirmojoje instancijose išlaidas.

55 Jungtinė Karalystė Teisingumo Teismo prašo patenkinti Komisijos reikalavimus.

VI. Dėl apeliacinio skundo

56 Grįsdama apeliacinį skundą *Servier* nurodo septynis pagrindus. Pirmasis susijęs su teisės klaidomis dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvokos, kaip ji suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį. Antrasis pagrindas grindžiamas teisės klaidomis dėl potencialios generinių vaistų gamintojų konkurencijos su *Servier*. Trečiasis–penktasis pagrindai susiję su Bendrojo Teismo išvadomis dėl *Niche*, *Matrix*, *Teva* ir *Lupin* susitarimų. Subsidiariai pateikdama šeštąjį pagrindą *Servier* nurodo teisės klaidas dėl *Niche* ir *Matrix* susitarimų kvalifikavimo kaip atskirų pažeidimų. Subsidiariai pateikdama septintąjį pagrindą *Servier* teigia, kad buvo pažeistas principas, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, ir proporcingumo principas, kiek tai susiję su jai pagal SESV 101 straipsnį skirtomis baudomis.

A. Pirminės pastabos dėl priimtinumo

57 Kadangi Komisija ginčija tam tikrų apeliacinio skundo pagrindų ir argumentų priimtinumą ir priekaištauja *Servier*, be kita ko, nenurodžius skundžiamo sprendimo motyvų, su kuriais jie susiję, suformulavus bendro pobūdžio teiginius, nesusijusius su ginčijamame ir skundžiamame sprendimuose nurodytais priekaištais ir motyvais, pakartojus kai kuriuos savo argumentus pirmojoje instancijoje, tačiau nepaaiškinus, kaip jie įrodo Bendrojo Teismo padarytas teisės klaidas, ir ginčijus pastarojo teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, pirmiausia reikia priminti Teisingumo Teismo apeliaciniame procese vykdomos teisminės kontrolės ribas.

58 Šiuo klausimu pirmiausia reikia pažymėti, jog iš SESV 256 straipsnio 1 dalies ir Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos matyti, kad apeliacinis skundas paduodamas tik teisės klausimais, todėl tik Bendrasis Teismas yra kompetentingas nustatyti ir vertinti turinčias reikšmės bylai faktines aplinkybes ir įrodymus (2019 m. liepos 10 d. Sprendimo *VG / Komisija*, C-19/18 P, EU:C:2019:578, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

59 Vis dėlto Bendrajam Teismui konstatavus ar įvertinus faktus, Teisingumo Teismas yra kompetentingas įgyvendinti savo kontrolę, jei Bendrasis Teismas kvalifikavo jų teisinį pobūdį ir jais remdamasis padarė teisines išvadas. Teisingumo Teismo jurisdikcija atlikti kontrolę, be kita ko, apima klausimą, ar vertindamas faktines aplinkybes Bendrasis Teismas taikė teisingus teisinius kriterijus (šiuo klausimu žr. 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 53 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

60 Be to, reikia priminti, kad argumentai, susiję su faktinių aplinkybių nustatymu ir jų vertinimu ginčijamame sprendime, apeliacinio skundo stadijoje yra priimtini, jeigu teigiama, kad Bendrasis Teismas padarė išvadas, kurių faktinis netikslumas išplaukia iš bylos medžiagos, arba iškraipė jam pateiktus įrodymus (2007 m. sausio 18 d. Sprendimo *PKK ir KNK / Taryba*, C-229/05 P, EU:C:2007:32, 35 punktas).

61 Iškraipymas turi būti akivaizdžiai matomas iš bylos dokumentų, nesant reikalo iš naujo vertinti faktų ir įrodymų (2021 m. sausio 28 d. Sprendimo *Qualcomm ir Qualcomm Europe / Komisija*, C-466/19 P, EU:C:2021:76, 43 punktas). Nors toks iškraipymas gali būti dokumento aiškinimas, prieštaraujantis jo turiniui, tas iškraipymas turi akivaizdžiai išplaukti iš bylos medžiagos ir reikšti, kad Bendrasis Teismas akivaizdžiai viršijo protingo tų įrodymų vertinimo ribas. Šiuo aspektu nepakanka įrodyti, kad dokumentas galėtų būti aiškinamas kitaip, nei jį aiškino Bendrasis Teismas (2019 m. spalio 17 d. Sprendimo *Alcogroup ir Alcodis / Komisija*, C-403/18 P, EU:C:2019:870, 64 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

62 Galiausiai reikia priminti, jog iš SESV 256 straipsnio, Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 58 straipsnio pirmos pastraipos bei Teisingumo Teismo procedūros reglamento 168 straipsnio 1 dalies d punkto ir 169 straipsnio 2 dalies matyti, kad apeliaciniame skunde turi būti tiksliai nurodytos ginčijamos sprendimo ar nutarties, kuriuos prašoma panaikinti, dalys ir šį prašymą konkrečiai pagrindžiantys teisiniai argumentai (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 20 d. Sprendimo *Mallis ir kt. / Komisija ir ECB*, C-105/15 P–C-109/15 P, EU:C:2016:702, EU:C:2016:702, 33 ir 34 punktus). Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją apeliacinis skundas, kuriame tik pakartojami Bendrajame Teisme jau pateikti pagrindai ir argumentai, neatitinka šio reikalavimo. Toks apeliacinis skundas yra vien prašymas iš naujo išnagrinėti Bendrajame Teisme pareikštą ieškinį, o tai nepatenka į Teisingumo Teismo jurisdikciją (2022 m. kovo 24 d. Sprendimo *Hermann Albers / Komisija*, C-656/20 P, EU:C:2022:222, 35 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

63 Vis dėlto, jeigu apeliantas ginčija tai, kaip Bendrasis Teismas išaiškino ar taikė Sąjungos teisę, pirmojoje instancijoje išnagrinėti teisės klausimai apeliaciniame procese gali būti keliami iš naujo. Jeigu apeliantas negalėtų apeliacinio skundo grįsti Bendrajame Teisme pateiktais pagrindais ir argumentais, apeliacinis procesas netektų dalies prasmės (2022 m. kovo 24 d. Sprendimo *Hermann Albers / Komisija*, C-656/20 P, EU:C:2022:222, 36 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

B. Dėl pirmojo ir antrojo pagrindų, susijusių su konkurencijos ribojimo dėl tikslo ir potencialios konkurencijos sąvokų vertinimo kriterijais

64 Nurodydama pirmąjį ir antrąjį pagrindus *Servier* tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, kai aiškino ir taikė konkurencijos ribojimo dėl tikslo ir potencialios konkurencijos sąvokas.

1. Dėl priimtinumo

65 Komisija teigia, kad pirmasis ir antrasis pagrindai yra iš dalies nepriimtini. Ši institucija kritikuoja dalies *Servier* argumentų bendrą ir abstraktų pobūdį, nes ši nepakankamai tiksliai išdėstė ginčijamus skundžiamo sprendimo motyvus ir nurodytas teisės klaidas. Be to, *Servier* tik pakartojo pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus, nepaaiškindama, kokias teisės klaidas padarė Bendrasis Teismas, kai atmetė šiuos argumentus. Vadinasi, pirmasis ir antrasis pagrindai

priimtini tik tiek, kiek *Servier* argumentai susiję su konkrečiu prieštaravimu dėl *Niche*, *Matrix*, *Teva* ar *Lupin* susitarimų, kiek juos pateikiant tiksliai nurodytas kritikuojamas skundžiamo sprendimo motyvas ir išdėstyta tariamai Bendrojo Teismo padaryta teisės klaida.

66 Nagrinėjamu atveju pirmuoju ir antruoju *Servier* nurodytais pagrindais iš tiesų siekiama bendrai ir abstrakčiai ginčyti teisinių kriterijų, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas nusprendė ginčijamus susitarimus kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo, pagrįstumą. Be to, tiesa, kad pateikiant šiuos pagrindus apeliaciniame skunde sistemingai tiksliai nenurodomi kritikuojami skundžiamo sprendimo punktai ar teisiniai argumentai, kuriais siekiama įrodyti, kad yra teisės klaidų, ir tik kartais pakartojami pirmojoje instancijoje pateikti argumentai.

67 Vis dėlto, kaip aiškiai pripažįsta Komisija, šie argumentai, nepaisant jų bendro pobūdžio, sutampa su argumentais, kuriuos *Servier* konkrečiai pateikė dėl kiekvieno iš ginčijamų susitarimų, nurodydama apeliacinio skundo trečiąjį–šeštąjį pagrindus, ir juos papildo. Dėl to, kad *Servier* nusprendė savo teisinius argumentus dėl ginčijamų susitarimų neteisėtumo padalyti į dvi dalis, kurių viena yra bendra ir reikšminga nagrinėjant visus šiuos susitarimus, o kita – konkreti, susijusi su kiekvienu iš šių susitarimų atskirai, jie netampa nepriimtini atsižvelgiant į šio sprendimo 58–63 punktuose nurodytus principus. Iš tiesų iš siejamų visų šių pagrindų matyti, kad iš apeliacinio skundo galima pakankamai tiksliai nustatyti tiek *Servier* ginčijamus skundžiamo sprendimo punktus, tiek teisinius argumentus, kuriais grindžiama jos kritika.

68 Kadangi pirmasis ir antrasis apeliacinio skundo pagrindai yra pakankamai aiškūs ir tikslūs, kad Komisija galėtų gintis, o Teisingumo Teismas – vykdyti teisminę kontrolę, šie pagrindai yra priimtini. Dėl kitų Komisijos konkrečiai nurodytų nepriimtinumo pagrindų Teisingumo Teismas nuspręs nagrinėdamas trečiąjį–šeštąjį apeliacinio skundo pagrindus.

2. Dėl esmės

a) Pirminės pastabos

69 Reikia priminti, kad pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį su vidaus rinka nesuderinami ir draudžiami pripažįstami visi įmonių susitarimai, įmonių asociacijų sprendimai ir suderinti veiksmai, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.

70 Taigi tam, kad įmonių elgesys patektų į SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatyto principinio draudimo taikymo sritį, jis turi atskleisti jų slaptą susitarimą, t. y. įmonių susitarimą, įmonių asociacijos sprendimą ar suderintus veiksmus (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 31 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

71 Pastarasis reikalavimas reiškia, kad, kalbant apie įmonių, veikiančių tuo pačiu gamybos ar platinimo grandinės lygiu, horizontalaus bendradarbiavimo susitarimus, minėtą slaptą susitarimą turi būti sudariusios įmonės, kurios, jei ne faktiškai, tai bent potencialiai konkuruoja (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 32 punktas).

72 Be to, remiantis pačia tos nuostatos formuluote būtina įrodyti arba tai, kad tais veiksmais siekiama trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, arba tai, kad tie veiksmai turi tokį poveikį (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 158 punktas). Iš to matyti, kad šioje nuostatoje, kaip ją aiškina Teisingumo Teismas, aiškiai

atskiriama sąvoka „ribojimas dėl tikslo“ ir sąvoka „ribojimas dėl poveikio“, nes kiekvienai iš jų taikomos skirtingos įrodinėjimo taisyklės (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 63 punktas).

73 Taigi, kalbant apie veiksmus, kvalifikuojamus kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, nereikia nustatyti ir juo labiau įrodyti jų poveikio konkurencijai, nes patirtis rodo, kad tokie veiksmai lemia gamybos mažėjimą ir kainų didėjimą, o tai lemia netinkamą išteklių paskirstymą, visų pirma pakenkiant vartotojams (šiuo klausimu žr. 2015 m. kovo 19 d. Sprendimo *Dole Food ir Dole Fresh Fruit Europe / Komisija*, C-286/13 P, EU:C:2015:184, 115 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 159 punktą).

74 Priešingai, kai nenustatytas susitarimo, įmonių asociacijos sprendimo ar suderintų veiksmų antikonkurencinis tikslas, reikia išnagrinėti jų poveikį, kad būtų įrodyta, jog konkurencija iš tikrųjų buvo reikšmingai trukdoma, ribojama arba iškraipoma (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, 17 punktą).

75 Šis atskyrimas susijęs su tuo, kad tam tikros įmonių veiksmų koordinavimo formos vien dėl savo pobūdžio gali būti laikomos kenkiančiomis normaliai konkurencijai (2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers*, C-209/07, EU:C:2008:643, 17 punktas ir 2013 m. kovo 14 d. Sprendimo *Allianz Hungária Biztosító ir kt.*, C-32/11, EU:C:2013:160, 35 punktas). Konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvoka turi būti aiškinama siaurai ir gali būti taikoma tik tam tikriems įmonių susitarimams, kurie patys, atsižvelgiant į jų nuostatų turinį, jais siekiamus tikslus ir teisinį bei ekonominį jų kontekstą, yra pakankamai žalingi konkurencijai, kad būtų galima teigti, kad jų poveikio tyrimas nereikalingas (šiuo klausimu žr. 2015 m. lapkričio 26 d. Sprendimo *Maxima Latvija*, C-345/14, EU:C:2015:784, 20 punktą ir 2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 161 bei 162 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

76 Šiuo atžvilgiu, kiek tai susiję su aptariamų veiksmų ekonominiu ir teisiniu kontekstais, reikia atsižvelgti į nagrinėjamų prekių ar paslaugų pobūdį, taip pat į realias nagrinėjamų sektorių ar rinkų veikimo sąlygas ir struktūrą. Atvirkščiai, visiškai nereikia nagrinėti ir juo labiau įrodinėti tų veiksmų poveikio konkurencijai, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra realus, ar potencialus, neigiamas ar teigiamas (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 166 punktas).

77 Kiek tai susiję su nagrinėjamais veiksmais siekiamais tikslais, reikia nustatyti objektyvius tikslus, kuriuos tais veiksmais konkurencijos atžvilgiu siekiama įgyvendinti. Atvirkščiai, aplinkybė, kad dalyvaujančios įmonės veikė neturėdamos ketinimo trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų objektyvių tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

78 Įgyvendinant pirma nurodytus principus slaptų veiksmų, kurie pasireiškia horizontaliųjų įmonių bendradarbiavimo susitarimų, kaip antai ginčijamų susitarimų, forma, atžvilgiu pirmuoju etapu reikia nustatyti, ar šie veiksmai gali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas, kurį vykdo konkuruojančios (net jei ši konkurencija yra tik potenciali) įmonės. Jei taip yra, antruoju etapu reikia patikrinti, ar tie veiksmai, atsižvelgiant į jų ekonominius požymius, gali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

79 Kalbant apie pirmąjį šios analizės etapą, pažymėtina, jog Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad konkrečiomis vaisto rinkos atvėrimo generinių vaistų gamintojams aplinkybėmis, siekiant įvertinti, ar vienas iš šių gamintojų, nors ir nesantis rinkoje, potencialiai konkuruoja su šioje rinkoje veikiančiu originalių vaistų gamintoju, reikia nustatyti, ar yra realių ir konkrečių galimybių pirmajam gamintojui patekti į tą rinką ir konkuruoti su antruoju gamintoju (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

80 Taigi reikia įvertinti, pirma, ar tokių susitarimų sudarymo dieną generinių vaistų gamintojas buvo atlikęs pakankamus parengiamuosius veiksmus, suteikiančius galimybę patekti į atitinkamą rinką per tokį terminą, kad net kilo konkurencinis spaudimas originalių vaistų gamintojui. Tokie veiksmai leidžia įrodyti tvirto generinių vaistų gamintojo apsisprendimo ir jo pajėgumo įeiti į vaisto, kurio sudėtyje yra viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos, rinką buvimą, netgi kai esama gamybos proceso patentų, priklausančių originalių vaistų gamintojui. Antra, reikia patikrinti, ar toks generinių vaistų gamintojas, įeidamas į rinką, susiduria, ar ne su neįveikiamomis kliūtimis įeiti į rinką (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 43–45 punktus).

81 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad patentai, saugantys originalų vaistą ar vieną iš jo gamybos procesų, neginčijamai yra ekonominio ir teisinio konteksto, kuriam būdingi konkurenciniai santykiai tarp tokių patentų savininkų ir generinių vaistų gamintojų, dalis. Vis dėlto patentu suteikiamų teisių vertinimas neturi reikšti patento galios ar tikimybės, kad patento savininko ir generinių vaistų gamintojo ginčas gali baigtis išvada, jog patentas galioja ir buvo pažeistas, nagrinėjimo. Šis vertinimas veikiau turi būti siejamas su klausimu, ar, nepaisant šio patento egzistavimo, generinių vaistų gamintojas turi realių ir konkrečių galimybių patekti į rinką reikšmingu metu (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 50 punktas).

82 Be to, potencialią generinių vaistų gamintojo ir originalių vaistų gamintojo konkurenciją gali patvirtinti papildomos aplinkybės, kaip antai susitarimo tarp jų sudarymas, kai generinių vaistų gamintojas nevykdė veiklos atitinkamoje rinkoje, arba tam tikros vertės perdavimas šiam gamintojui už įsipareigojimą atidėti savo atėjimą į rinką (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 54–56 punktus).

83 Antruoju minėtos analizės etapu siekiant nustatyti, ar generinių vaistų patekimo į rinką atidėjimas dėl susitarimo dėl taikaus ginčo dėl patentų sprendimo, originalių vaistų gamintojui už tai perduodant tam tikrą vertę šių vaistų generinės versijos gamintojui, turi būti laikomas slaptais veiksmais, kurie yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, pirmiausia reikia išnagrinėti, ar šis vertės perdavimas gali būti visiškai pateisinamas būtinybe kompensuoti su šiuo ginču susijusias išlaidas ar nepatogumus, kaip antai pastarojo gamintojo konsultantų išlaidas ir atlyginimą, arba būtinybe atlyginti už faktinį ir patvirtintą jo prekių tiekimą ar paslaugų teikimą originalių vaistų gamintojui. Jei taip nėra, reikia patikrinti, ar šis perdavimas paaiškinamas tik šių vaistų gamintojų komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais. Atliekant šį nagrinėjimą kiekvienu konkrečiu atveju reikia įvertinti, ar perduotos vertės grynasis teigiamas balansas buvo pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, taigi ir nekonkuruoti savo pranašumais su originalių vaistų gamintoju, nereikalaujant, kad grynasis teigiamas balansas būtinai būtų didesnis už pelną, kurį generinių vaistų gamintojas būtų gavęs, jeigu būtų laimėjęs bylą dėl patentų (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84–94 punktus).

84 Šiuo klausimu reikia priminti, kad patento galiojimo ir apimties ginčijimas yra normalios konkurencijos sektoriuose, kuriuose esama išimtinių teisių į technologijas, dalis, todėl susitarimai dėl taikaus ginčų sprendimo, kuriais generinių vaistų gamintojas, galintis įeiti į rinką, bent jau laikinai pripažįsta originalių vaistų gamintojo turimo patento galiojimą ir įsipareigoja jo neginčyti bei neiti į šią rinką, gali riboti konkurenciją (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 81 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

85 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia patikrinti, ar Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė dėl *Servier* argumentų, visų pirma pateiktų nurodant ieškinio pirmojoje instancijoje ketvirtąjį pagrindą, susijusį su teisės klaidomis apibrėžiant teisinius kriterijus, taikytinus ginčijamų susitarimų tikslo ir poveikio analizei SESV 101 straipsnio požiūriu, ir dėl konkrečiau išplėtotų argumentų dėl šių kriterijų taikymo kiekvienam iš šių susitarimų.

86 Taigi, nustačius, kad yra su galima konkurencija susijusių elementų, dėl kurių nurodant apeliacinio skundo antrąjį pagrindą pateikta bendro pobūdžio kritika, antruoju tos pačios analizės etapu reikia patikrinti, ar Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai konstatavo, kad ginčijamais susitarimais buvo ribojama konkurencija dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį. Be to, reikia patikrinti, ar šiame kontekste Bendrasis Teismas išnagrinėjo šių susitarimų tikslus, konkrečiai – klausimą, ar *Servier* atliktas vertės perdavimas generinių vaistų gamintojams buvo pakankamai didelis, kad šie gamintojai būtų paskatinti, nors ir laikinai, atsisakyti įeiti į perindoprilio rinką.

87 Taip pat reikia įsitikinti, kad Bendrasis Teismas prireikus atsižvelgė į atitinkamų įmonių ketinimus, siekdamas patikrinti, ar jie, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmesniame šio sprendimo punkte, atitinka jo atliktą objektyvių tikslų, kurių šios įmonės siekė konkurencijos atžvilgiu, analizę, tačiau reikia pažymėti, jog pagal šio sprendimo 77 punkte nurodytą jurisprudenciją aplinkybė, kad minėtos įmonės veikė neturėdamos ketinimo trukdyti konkurencijai, ją riboti ar iškraipyti, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui. Vienintelis svarbus veiksnys yra šių veiksmų ekonominės žalos tinkamam konkurencijos veikimui atitinkamoje rinkoje laipsnio vertinimas. Šis vertinimas turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais, prireikus išsamiai išanalizavus tuos veiksmus, jų tikslus bei ekonominį ir teisinį kontekstą (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84 bei 85 punktus ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 131 punktą).

88 Taigi, siekiant nustatyti, ar slapti veiksmai gali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, reikia išnagrinėti jų turinį, istoriją, ekonominį ir teisinį kontekstą, visų pirma rinkos, kurioje konkrečiai pasireikš jų poveikis, specifinius ypatumus. Tai, kad susitarimo, skirti įgyvendinti šiuos veiksmus, sąlygose neatskleidžiamas antikonkurencinis tikslas, savaime neturi lemiamos reikšmės (šiuo klausimu žr. 1983 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *IAZ International Belgium ir kt. / Komisija*, 96/82–102/82, 104/82, 105/82, 108/82 ir 110/82, EU:C:1983:310, 23–25 punktus ir 1984 m. kovo 28 d. Sprendimo *Compagnie royale asturienne des mines ir Rheinzink / Komisija*, 29/83 ir 30/83, EU:C:1984:130, 26 punktą).

89 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo dalyje, susijusioje su Komisijos tariamai padarytomis teisės klaidomis dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvokos, Bendrasis Teismas pirmiausia to sprendimo 219–307 punktuose bendrai išnagrinėjo kriterijus, pagal kuriuos galima nuspręsti, kad susitarimai dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo patenka į šią sąvoką, paskui minėto sprendimo 316–386 punktuose išdėstė potencialios konkurencijos vertinimo kriterijus. Taip jis pakeitė tvarką, pagal kurią iš principo reikia nagrinėti šiuos du aspektus, nurodytus šio sprendimo

78 punkte, nes nebūtina nagrinėti klausimo, ar susitarimais siekiama riboti konkurenciją, jei atitinkamos įmonės tarpusavyje nekonkuruoja. Vis dėlto šis pakeitimas savaime neturi įtakos šių dviejų aspektų analizės, kurią Bendrasis Teismas atliko šioje byloje, pagrįstumui. Iš tiesų, kai paskui Bendrasis Teismas ėmėsi konkrečiai spręsti dėl pirmojoje instancijoje pateiktų ieškinio pagrindų, susijusių su ginčijamų susitarimų neteisėtumu atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį, jis laikėsi šios tvarkos, nes prieš analizuodamas šių susitarimų kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo sistemingai išnagrinėjo klausimą dėl potencialios konkurencijos santykio tarp jų šalių buvimo.

90 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kadangi antrasis pagrindas susijęs su potencialios konkurencijos kriterijais, pirmiausia reikia priimti sprendimą dėl šio pagrindo, paskui išnagrinėti pirmąjį pagrindą, susijusį su konkurencijos ribojimo dėl tikslo kvalifikavimo kriterijais.

b) Dėl potencialios konkurencijos kriterijų (antrasis pagrindas)

1) Šalių argumentai

91 Nurodydama antrąjį pagrindą, kurį sudaro trys dalys, *Servier* teigia, kad skundžiamas sprendimas grindžiamas pernelyg plačia potencialios konkurencijos sąvokos samprata ir jame perkeliama Komisijai tenkanti įrodinėjimo pareiga. Pirmiausia ji teigia, jog remiantis vien tuo, kad sudarytas susitarimas dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo, negalima daryti išvados, kad egzistuoja potenciali šio susitarimo šalių konkurencija. Be to, skundžiamo sprendimo 386 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, jog tam, kad būtų nustatytas potencialios konkurencijos santykio buvimas, pakanka, kad Komisija, nesant priešingų įrodymų apie techninius, reguliavimo, komercinius ar finansinius sunkumus, surinktų neprieštaringų įrodymų visumą, patvirtinančią veiksmus, kuriais siekta gaminti atitinkamą produktą ir juo prekiauti per pakankamai trumpą laikotarpį, kad būtų padarytas poveikis atitinkamoje rinkoje veikiančiam ūkio subjektui. Dėl šio vertinimo Bendrasis Teismas padarė tris teisės klaidas.

92 Antrojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* tvirtina, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į patentų keliamas kliūtis. Skundžiamo sprendimo 384, 444 ir 728 punktuose jis konstatavo, kad, nesant galutinio valdžios institucijos sprendimo dėl pažeidimo veiksmų egzistavimo ir patento galiojimo, į šalių vertinimą dėl galimybės, kad ieškinys bus patenkintas, galima atsižvelgti tik kaip į šalių ketinimą. Taigi Bendrasis Teismas atmetė tikimybę, kad prieš priimant tokį sprendimą gali būti atsižvelgta į tai, kaip šalys suvokia patento galiojimą, siekiant nustatyti, ar generinių vaistų gamintojai buvo pajėgūs įeiti į atitinkamą rinką. Kadangi iš esmės susitarimas dėl taikaus ginčo sprendimo gali būti sudarytas tik prieš priimant tokį sprendimą, Bendrasis Teismas taip iškėlė sąlygą, kurios neįmanoma įvykdyti ir kuri yra netinkama ginčų dėl farmacijos patentų kontekste. Be to, *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui skundžiamo sprendimo 366, 367, 591 ir 592 punktuose atmetus galimybę šiame kontekste atsižvelgti į teismo draudimus dėl jų laikinojo pobūdžio.

93 *Servier* teigimu, net nesant tokio sprendimo generinių vaistų gamintojo pajėgumas įeiti į rinką gali būti kvestionuojamas dėl patento egzistavimo, jei tas patentas suvokiamas kaip pakankamai stiprus, kad atgrasytų šį gamintoją nuo vadinamojo „rizikingo“ įėjimo į rinką, atsižvelgiant į tai, kad originalių vaistų gamintojas gali pareikšti ieškinį dėl patento pažeidimo. Šiuo klausimu *Servier* pažymi, jog Bendrasis Teismas aiškiai konstatavo tokį atgrasomąjį poveikį, kurį lėmė tai, kaip *Krka* suvokė patento 947 galiojimą. Taigi Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, dėl kurios gali būti paneigtas *Niche*, *Matrix*, *Teva* ir *Lupin* priskyrimas prie potencialių *Servier* konkurentų.

94 Antrojo pagrindo antroje dalyje *Servier* teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 386 punkte konstatavo, kad įrodymų visumos, patvirtinančios paprastus veiksmus, kuriais siekta gaminti generinį vaistą, kurio sėkmės galimybės trumpuoju laikotarpiu nėra žinomos, ir juo prekiauti, pakanka įrodyti realų ir konkretų pajėgumą įeiti į rinką. *Servier* teigimu, tokie veiksmai daugiausia patvirtina norą įeiti į rinką, tačiau jų nepakanka, kad, esant labai didelėms kliūtims įeiti į rinką, būtų įrodyta konkreti tikimybė tai padaryti pakankamai greitai, kuri priklausytų nuo generinio vaisto kūrimo etapo ir šio vaisto gamintojo pajėgumo gauti leidimą pateikti rinkai. Tokiomis aplinkybėmis to sprendimo 340 punkte Bendrasis Teismas negalėjo atmesti galimybės, kad dėl generinių vaistų gamintojų patirto vėlavimo per įėjimo į rinką procesą gali būti pakenkta jų pajėgumui patekti į šią rinką. Be to, *Servier* nurodo kelias klaidas, susijusias su potencialios konkurencijos vertinimu, kiek tai susiję su ginčijamais susitarimais.

95 Antrojo pagrindo trečioje dalyje *Servier*, palaikoma EFPIA, priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad šis nusprendė, jog tam, kad paneigtų Komisijos nurodytus potencialios konkurencijos santykių buvimo požymius, už ginčijamame sprendime konstatuotus pažeidimus atsakingos įmonės turėjo įrodyti, kad naujų rinkos dalyvių atėjimui į rinką kilo neįveikiamų kliūčių. Taip Bendrasis Teismas perkėlė Komisijai tenkančią įrodinėjimo pareigą ir nurodė šioms įmonėms pateikti neįmanomų įrodymų (*probatio diabolica*). Siekdama paneigti potencialios konkurencijos buvimo požymius *Servier* mano, jog pakanka įrodyti, kad Komisijos teiginiai yra abejotini ar klaidingi.

96 Be to, skundžiamo sprendimo 386 punkte Bendrasis Teismas, nepažeisdamas gero administravimo principo, negalėjo nustatyti pareigos įrodyti, kad generinių vaistų gamintojams kilo neįveikiamų kliūčių, nes, šių įmonių teigimu, tik šie gamintojai turi reikšmingos informacijos šiuo klausimu. Atsisakiusi pasinaudoti tyrimo įgaliojimais, kad surinktų šią informaciją, Komisija pažeidė gero administravimo principą.

97 Komisija, palaikoma Jungtinės Karalystės, ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

98 Dėk kriterijų, kuriais remiantis galima konstatuoti potencialios konkurencijos santykio tarp dviejų įmonių buvimą, skundžiamo sprendimo 318–321 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad potencialus konkurentas yra tas, kuris turi realių ir konkrečių galimybių patekti į atitinkamą rinką. Šio teismo teigimu, tokia išvada turi būti grindžiama dviem kriterijais, t. y. viena vertus, pajėgumu ir, kita vertus, ketinimu patekti į šią rinką, pažymint, kad pirmasis iš šių kriterijų yra esminis. Be to, to sprendimo 334–341 punktuose jis konstatavo, jog tam, kad įmonė galėtų būti pripažinta potencialia konkurente, jos įėjimas į minėtą rinką turi vykti pakankamai greitai, kad galėtų daryti įtaką ir konkurencinį spaudimą toje rinkoje veikiančioms įmonėms.

99 Skundžiamo sprendimo 342–348 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad potencialios konkurencijos buvimo įrodymas gali būti paremtas rinkoje veikiančių įmonių suvokimu apie konkurencinę grėsmę, kylančią dėl naujo dalyvio atėjimo į šią rinką. Šiuo klausimu remdamasis savo jurisprudencija jis pažymėjo, kad šių įmonių susitarimo sudarymas gali būti šio suvokimo požymis, galintis patvirtinti potencialios konkurencijos buvimą.

100 Jeigu remiantis šiais kriterijais galima nustatyti, kad generinių vaistų gamintojai turi realių ir konkrečių galimybių įeiti į rinką, tokią išvadą, Bendrojo Teismo teigimu, dėl skundžiamo sprendimo 319–324 punktuose nurodytų priežasčių gali paneigti tai, kad yra kliūčių įeiti į rinką, kaip antai patentai ar pareiga gauti leidimą pateikti rinkai, tik jeigu šios kliūtys yra neįveikiamos.

101 To sprendimo 355–368 ir 384 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nusprendė, kad, nesant galutinio teismo sprendimo, kuriuo konstatuojamas patento pažeidimas, galiojančio patento buvimas netrukdo vykti potencialiai konkurencijai. Iš tiesų, Bendrojo Teismo teigimu, patento suteikiama išimtinė teisė netrukdo generinių vaistų gamintojams imtis veiksmų, kad galėtų įeiti į originalaus vaisto rinką pasibaigus šio patento galiojimui, ir taip daryti konkurencinį spaudimą minėto patento savininkui prieš šio galiojimo pabaigą.

102 Konkrečiai kalbant, minėto sprendimo 359–361 punktuose Bendrasis Teismas pažymėjo, kad nors patentui nuo jo įregistravimo taikoma galiojimo prezumpcija, patento pažeidimas nėra preziumuojamas, bet turi būti įrodytas teismine tvarka. Be to, pagal šią jurisprudenciją, nesant patento pažeidimo konstatavimo, jo pripažinimas galiojančiu, kaip antai išplaukiantis iš 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimo, nepašalina potencialios konkurencijos galimybės.

103 Skundžiamo sprendimo 358 punkte Bendrasis Teismas taip pat pažymėjo, kad teisės aktai, susiję su leidimų pateikti rinkai vaistus išdavimu, nėra neįveikiama kliūtis potencialios konkurencijos egzistavimui, nes pagal šiuos teisės aktus kompetentingos valdžios institucijos gali suteikti tokį leidimą dėl generinio vaisto, net jei referencinis vaistas saugomas patentu.

104 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad, priešingai, nei teigia *Servier*, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos ir nusprendė taip, kad būtų laikomasi to, kas nurodyta šio sprendimo 79–82 punktuose, kai išdėstė kriterijus, kuriais remiantis galima daryti išvadą, jog egzistuoja potencialios konkurencijos santykis tarp originalių vaistų gamintojo ir generinių vaistų gamintojo. Iš tiesų Bendrojo Teismo taikyti kriterijai iš esmės atitinka Teisingumo Teismo nustatytus 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52) 36–57 punktuose.

105 Konkrečiai dėl skundžiamo sprendimo 318 punkte nurodytų dviejų kriterijų, susijusių su pajėgumu ir ketinimu įeiti į atitinkamą rinką, reikia konstatuoti, kad jie atitinka Teisingumo Teismo taikytus, be kita ko, 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, (C-307/18, EU:C:2020:52) 44 punkte, susijusius su generinių vaistų gamintojo tvirtu apsisprendimu ir pajėgumu įeiti į vaisto, kurio sudėtyje yra viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos, rinką net ir tada, kai originalių vaistų gamintojas turi gamybos proceso patentus.

106 Dėl nurodant antrąjį pagrindą pirmiausia pateikto priekaišto pažymėtina, jog iš tiesų, kaip iš esmės teigia *Servier*, negalima daryti išvados, kad egzistuoja potencialios konkurencijos santykis tarp dviejų tuo pačiu gamybos grandinės lygiu veikiančių įmonių, iš kurių viena nevykdo veiklos rinkoje, remiantis vien tuo, kad šios įmonės sudarė susitarimą dėl taikaus ginčų sprendimo. Vis dėlto tokio susitarimo sudarymas yra rimtas konkurencinio santykio tarp minėtų įmonių buvimo požymis (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 55 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai grįsdamas išvadą, kad *Servier* ir aptariamų generinių vaistų gamintojai potencialiai konkuravo, rėmėsi pačių ginčijamų susitarimų egzistavimu.

107 Kalbant apie antrojo pagrindo pirmą dalį, pažymėtina, kad *Servier* nepagrįstai teigia, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai atsisakė pripažinti, kad gali būti atsižvelgta į tai, kaip generinių vaistų gamintojas suvokia patento, kurio galiojimas nebuvo galutinai įrodytas teismine tvarka, galią, siekiant nustatyti, ar generinių vaistų gamintojai buvo pajėgūs įeiti į rinką.

108 Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas, be kita ko, skundžiamo sprendimo 384, 444 ir 728 punktuose, nenusprendė, kad tai, kaip generinių vaistų gamintojas suvokia patento, kurio galiojimas nebuvo galutinai įrodytas teismine tvarka, neturi jokios reikšmės vertinant

potencialios konkurencijos santykio tarp *Servier* ir generinių vaistų gamintojų buvimą. Tačiau jis konstatavo, kad nors šis suvokimas gali būti reikšmingas nustatant, ar toks gamintojas ketino įeiti į atitinkamą rinką, jis neatlieka jokio vaidmens nustatant jo pajėgumą į ją įeiti.

109 Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad pats patentas, kuriuo saugomas viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos gamybos procesas, negali būti laikomas neįveikiama kliūtimi ir nekliudo atitinkamo originalių vaistų gamintojo potencialiu konkurentu pripažinti generinių vaistų gamintojo, kuris iš tikrųjų yra tvirtai apsisprendęs ir yra pajėgus įeiti į rinką ir kuris savo veiksmais parodo, kad yra pasirengęs ginčyti šio patento galiojimą ir prisiimti riziką, jog jam įėjus į rinką šio patento savininkas gali pareikšti jam ieškinį dėl patento pažeidimo (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 46 punktas).

110 Reikia konstatuoti, kad pateikiant šio sprendimo 108 punkte apibendrintus Bendrojo Teismo motyvus nepadaryta jokios teisės klaidos dėl šios ir šio sprendimo 81 punkte nurodytos jurisprudencijos. Iš minėtos jurisprudencijos, be kita ko, matyti, kad nors tai neabejotinai yra reikšmingo konteksto dalis, patento, kuriuo saugomas originalus vaistas ar vienas iš jo gamybos procesų ir kurio galiojimas nebuvo galutinai įrodytas teismine tvarka, buvimas, taigi juo labiau tai, kaip generinių vaistų gamintojas gali suvokti tokio patento galią, savaime nėra lemiamas vertinant galimą potencialios konkurencijos santykį tarp šio gamintojo ir šio patento savininko.

111 Be to, nors generinių vaistų gamintojo suvokimas apie patento galią, kuris matyti ne iš jo paties teiginių, o iš to laiko ir patikimų įrodymų, yra vienas iš tokių svarbių veiksnių, kaip parengiamieji veiksmai siekiant įeiti į rinką, vertinant šio gamintojo ketinimus, taigi ir jo galimą tvirtą apsisprendimą į ją įeiti, šis suvokimas, kuris iš esmės yra subjektyvus, iš principo neturi reikšmės vertinant tokio gamintojo pajėgumą faktiškai įeiti į rinką ar objektyvų neįveikiamų tokio įėjimo kliūčių buvimą.

112 Dėl *Servier* argumento, kuriuo ši priekaištauja Bendrajam Teismui atmetus nacionalinio teismo nustatytų laikinų draudimų generinių vaistų gamintojui patekti į vaisto, kurio sudėtyje yra viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos, rinką reikšmingumą, pažymėtina, kad Teisingumo Teismas jau yra pabrėžęs santykinę tokių draudimų svarbą vertinant potencialios konkurencijos santykio tarp tokio gamintojo ir patento savininko buvimą, nes tai yra laikina priemonė, neturinti jokios įtakos ieškinio dėl patento pažeidimo pagrįstumui (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 53 punktas). Be to, priešingai, nei teigia *Servier*, Bendrasis Teismas neatmetė galimybės atsižvelgti į tokius laikinus draudimus skundžiamo sprendimo 366, 367, 591 ir 592 punktuose, o tik remdamasis šia jurisprudencija nusprendė, kad jų nustatymas ir juo labiau vien tokio nustatymo rizika savaime negalėjo leisti paneigti tokio gamintojo, kaip potencialaus konkurento, statuso.

113 Vis dėlto *Servier* teigia, kad skundžiamo sprendimo motyvai, susiję su generinių vaistų gamintojo suvokimui apie patento galią teiktina svarba, yra prieštaringi. Ji pažymi, kad, kaip nurodyta šio sprendimo 93 punkte, Bendrasis Teismas iš esmės pripažino, jog dėl to, kad *Krka* pripažino patento 947 galiojimą, su šiuo generinių vaistų gamintoju sudaryti susitarimai negali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, nors dėl ginčijamų susitarimų jis nusprendė priešingai.

114 Vis dėlto pakanka konstatuoti, jog, be kita ko, iš šią dieną paskelbto sprendimo byloje *Komisija / Servier ir kt.* (C-176/19 P) 304 punkto matyti, kad Bendrojo Teismo padarytos teisės klaidos turi įtakos visiems skundžiamo sprendimo 943–1032 punktuose išdėstytiems motyvams, susijusiems su susitarimų dėl taikaus ginčų sprendimo ir licencinių sutarčių, sudarytų su *Krka*, kvalifikavimu

kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo. Konkrečiai kalbant, iš šios dienos sprendimo byloje *Komisija / Servier ir kt.* (C-176/19 P) 294 ir 295 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas *Servier* ir *Krka* inkriminuojamų neteisėtų veiksmų kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo patikrino remdamasis klaidingais kriterijais, į kuriuos atsižvelgdamas jis suteikė lemiamą svarbą tam, kad *Krka* pripažino patento 947 galiojimą, nors ši aplinkybė savaime nebuvo lemiama.

115 Kadangi Komisijos apeliacinis skundas byloje C-176/19 P buvo iš dalies patenkintas, Teisingumo Teismas panaikino skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 punktą, kuriuo Bendrasis Teismas panaikino ginčijamo sprendimo 4 straipsnį, kur konstatuota, kad *Krka* susitarimais buvo pažeistas SESV 101 straipsnis. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą Teisingumo Teismas visų pirma priėmė galutinį sprendimą dėl *Servier* ieškinio byloje T-691/14 devintojo pagrindo pirmos dalies.

116 Dėl šios dienos sprendimo byloje *Komisija / Servier ir kt.* (C-176/19 P) 427–440 punktuose nurodytų priežasčių Teisingumo Teismas atmetė argumentus, kuriais *Servier* ginčijo potencialios *Krka* konkurencijos egzistavimą. To sprendimo 441 punkte Teisingumo Teismas atmetė priekaištą, kurį pateikdama *Servier* tvirtino, kad, be kita ko, dėl 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimo *Krka* nebebuvo pajėgi įeiti į pagrindines *Servier* rinkas ir tvirtai apsisprendusi tai padaryti, taigi nebebuvo potencialios konkurencijos šaltinis. Iš tiesų Teisingumo Teismas galutinai nusprendė, kad šis priekaištas yra nepagrįstas, be kita ko, atsižvelgiant į šio sprendimo 81 ir 109 punktuose nurodytą jurisprudenciją.

117 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad šio apeliacinio skundo antrojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* nurodytas motyvų prieštaringumas grindžiamas skundžiamo sprendimo motyvais, kuriuos Teisingumo Teismas galutinai pripažino nepagrįstais. Kadangi nėra nurodyto prieštaringumo, reikia atmesti *Servier* priekaištą, susijusį su motyvų prieštaringumu, todėl ir antrojo pagrindo pirmą dalį.

118 Kalbant apie antrojo pagrindo antrą dalį, pažymėtina, jog, priešingai, nei teigia *Servier*, į tai, kad buvo imtasi administracinių veiksmų gauti leidimą pateikti rinkai generinį vaistą, gali būti atsižvelgta siekiant įrodyti, kad šio vaisto gamintojas turėjo realių ir konkrečių galimybių patekti į originalaus vaisto rinką. Iš tiesų, remiantis tuo, kas nurodyta šio sprendimo 80 punkte, tokio pobūdžio veiksmai yra reikšmingi siekiant įrodyti tiek tokio gamintojo tvirtą apsisprendimą, tiek pajėgumą įeiti į šią rinką.

119 *Servier* taip pat tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 340 punkte atsisakė pripažinti, kad dėl generinių vaistų gamintojo patirto vėlavimo per įėjimo į rinką procesą gali būti pakenkta jo pajėgumui patekti į tą rinką.

120 Vis dėlto, kaip iš esmės matyti iš šio 340 punkto ir kaip išvados 103 punkte iš esmės pažymėjo generalinė advokatė, dėl tokio vėlavimo atsiradusio įėjimo į rinką atidėjimo savaime nepakanka, kad būtų paneigtas generinių vaistų gamintojo, kaip potencialaus konkurento, statusas, be kita ko, jeigu jis imasi veiksmų pašalinti šį vėlavimą nulėmusius sunkumus. Iš tiesų šiuo aspektu svarbu nustatyti, ar šis generinių vaistų gamintojas dėl savo tvirto apsisprendimo ir pajėgumo įeiti į rinką toliau daro konkurencinį spaudimą originalių vaistų gamintojui. Kaip matyti iš šio sprendimo 80 punkto, siekiant patikrinti, ar šios sąlygos įvykdytos, reikia įvertinti, ar minėtas generinių vaistų gamintojas buvo atlikęs pakankamus parengiamuosius veiksmus, suteikiančius galimybę patekti į rinką per tokį terminą, kad net kilo konkurencinis spaudimas originalių vaistų

gamintojui, tačiau, kaip jau yra nurodęs Teisingumo Teismas, nesvarbu, ar šie veiksmai iš tikrųjų bus baigti pageidaujamu laiku arba sėkmingi (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 84 punktas).

121 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 340 punkte nusprendė, jog ginčijamame sprendime Komisija galėjo konstatuoti, kad „vien generinių vaistų bendrovių galimo delsimo įeiti į rinką savaime nepakako, siekiant paneigti jų, kaip potencialių konkurenčių, statusą, nes jos toliau darė tokį spaudimą dėl savo pajėgumo įeiti į rinką“.

122 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, antrojo pagrindo antra dalis turi būti atmesta.

123 Kalbant apie antrojo pagrindo trečią dalį, pažymėtina, kad, priešingai, nei teigia *Servier*, skundžiamo sprendimo 386 punkte Bendrasis Teismas neperkėlė įrodinėjimo pareigos. Šiame 386 punkte Bendrasis Teismas tik konstatavo, kad, nesant priešingų įrodymų apie techninius, reguliavimo, komercinius ar finansinius sunkumus, Komisija gali nustatyti generinių vaistų gamintojų pajėgumą ir ketinimą įeiti į rinką, taigi ir jų realias ir konkrečias galimybes tai padaryti, jeigu surenka neprieštaringų įrodymų visumą, patvirtinančią bent jau veiksmus, kuriais siekta gaminti atitinkamą vaistą ir juo prekiauti per pakankamai trumpą laikotarpį, kad būtų padarytas poveikis originalių vaistų gamintojui. Pagal suformuotą Teisingumo Teismo jurisprudenciją atsakomybės už konkurencijos taisyklių pažeidimą srityje dėl faktinių aplinkybių, kuriomis remiasi viena šalis, kitai šaliai gali tekti pateikti paaiškinimų ar pateisinimų, o to nepadarius, galima daryti išvadą, kad įrodinėjimo pareiga buvo įvykdyta (2010 m. liepos 1 d. Sprendimo *Knauf Gips / Komisija*, C-407/08 P, EU:C:2010:389, 80 punktas ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 79 punktas).

124 Pagal šią jurisprudenciją, jei Komisijai, remiantis nuoseklių įrodymų visuma ir atsižvelgiant į galimus priešingus įrodymus, apie kuriuos ji iš tikrųjų sužinojo atlikdama tyrimą, per kurį ieško kaltės ir nekaltumo įrodymų, be kita ko, susijusių su galimomis kliūtimis įeiti į rinką, pavyksta nustatyti potencialios dviejų įmonių konkurencijos buvimą, šios įmonės turi tai paneigti, pateikdamos priešingų įrodymų; tai jos gali padaryti per administracinę procedūrą arba pirmą kartą, pareikšdamos ieškinį Bendrajame Teisme (šiuo klausimu žr. 2016 m. sausio 21 d. Sprendimo *Galp Energía España ir kt. / Komisija*, C-603/13 P, EU:C:2016:38, 72 punktą). Tokia pareiga nėra nei nepagrįstas įrodinėjimo pareigos perkėlimas, nei *probatio diabolica*, nes atitinkamoms įmonėms pakanka pateikti įrodymų, patvirtinančių aplinkybę, t. y. esamus techninius, reguliavimo, komercinius ar finansinius sunkumus, kurie, kaip jos teigia, yra neįveikiamos kliūtys vienai iš jų įeiti į rinką. Pateikus tokių įrodymų, Komisija turi patikrinti, ar jie paneigia jos analizę, susijusią su potencialios konkurencijos buvimu.

125 Jei, atvirkščiai, Komisija turėtų pateikti paneigiančių įrodymų, kad tokių sunkumų, taigi ir jokių neįveikiamų kliūčių vienai iš atitinkamų įmonių įeiti į rinką, nėra, tokia įrodinėjimo pareiga šiai institucijai būtų *probatio diabolica*. Be to, skundžiamo sprendimo 386 punkte Bendrasis Teismas teisingai pažymėjo, kad potencialios konkurencijos buvimo įrodymai dažnai yra atitinkamų įmonių vidaus duomenys ir jos yra geresnėje padėtyje juos surinkti.

126 Taip pat negalima teigti, jog šio sprendimo 124 punkte aprašyta įrodinėjimo pareiga yra gero administravimo principo pažeidimas dėl to, kad taip būtų reikalaujama, kad gindamasis originalių vaistų gamintojas pateiktų įrodymų, kurių turi ne jis, o generinių vaistų gamintojai. Iš tiesų pateikiant šį priekaištą nepaisoma teisės susipažinti su bylos medžiaga konkurencijos bylose, kurios tikslas – sudaryti sąlygas prieštaravimo pareiškimo adresatams jau per

administracinę procedūrą susipažinti su Komisijos byloje esančiais įrodymais, kad jie galėtų apsiginti. Teisė susipažinti su byla reiškia, kad Komisija atitinkamai įmonei suteikia galimybę išnagrinėti visus tyrimo medžiagoje esančius dokumentus, kurie gali būti svarbūs jos gynybai. Tai taikytina ir kaltę patvirtinantiems, ir ją paneigiantiems dokumentams, išskyrus kitų įmonių verslo paslaptis, Komisijos vidaus dokumentus ir kitą konfidencialią informaciją (2020 m. gegužės 14 d. Sprendimo *NKT Verwaltungs ir NKT / Komisija*, C-607/18 P, EU:C:2020:385, 261 bei 262 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija). Taigi visi duomenys, apie kuriuos Komisija žino administracinės procedūros etape, įskaitant tuos, kuriuos pateikė generinių vaistų gamintojai ir kurie potencialiai paneigia kaltę, turi būti byloje, su kuria originalių vaistų gamintojas iš principo gali susipažinti, todėl šis gamintojas turi galimybę nustatyti galimas šiems generinių vaistų gamintojams kylančias neįveikiamas kliūtis, jeigu jų yra, ir jomis remtis per administracinę procedūrą arba Bendrajame Teisme.

127 Vadinasi, reikia atmesti antrojo pagrindo trečią dalį, taigi ir visą antrąjį pagrindą.

c) Dėl kriterijų, susijusių su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo (pirmasis pagrindas)

1) Šalių argumentai

128 Pirmajame pagrinde *Servier* ginčija kriterijus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas nusprendė, kad ginčijami susitarimai yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo. Šį pagrindą sudaro trys dalys.

129 Pirmojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* tvirtina, kad, remiantis generalinio advokato N. Wahl išvada byloje *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56 punktas), konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvoka, kuri turi būti aiškinama siaurai, apima tik tokį elgesį, kurio žalingas pobūdis, atsižvelgiant į įgytą patirtį ir ekonomikos mokslą, yra pripažintas ir įmanomas nesunkiai nustatyti.

130 *Servier* teigimu, ginčijamo sprendimo priėmimo dieną šios patirties nebuvo. Iš tiesų, nesant ankstesnių šios institucijos ar Sąjungos teismų sprendimų, ši byla buvo susijusi su tuo metu dar nenagrinėtu atveju. Šiuo klausimu *Servier* tvirtina, kad 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* (C-209/07, EU:C:2008:643) nėra reikšmingas, nes nesusijęs su susitarimu dėl taikaus ginčų dėl farmacijos patentų sprendimo. Iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą, dėl kurio buvo priimtas 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52), matyti, kad tokios rūšies susitarimo dėl taikaus ginčų sprendimo kvalifikavimas kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo tebėra neaiškus ir diskutuotinas. Ši byla taip pat skiriasi nuo bylos, kurioje priimtas 2021 m. kovo 25 d. Sprendimas *Lundbeck / Komisija* (C-591/16 P, EU:C:2021:243), t. y. vėliau, nei klostėsi šios bylos faktinės aplinkybės, ir kurioje nagrinėtais susitarimais iš tikrųjų nebuvo siekiama išspręsti ginčo.

131 Be to, *Servier* ginčija tai, kad jai inkriminuotus SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimus galima lengvai nustatyti. Komisija, Bendrasis Teismas, Jungtinių Amerikos Valstijų teismų jurisprudencija ir iki ginčijamo sprendimo priėmimo galiojusi doktrina pripažįsta, kad susitarimas dėl taikaus ginčų dėl farmacijos patentų sprendimo savaime nėra antikonkurencinis. Be to, Komisijai prireikė kelių šimtų puslapių, kad išdėstytų savo argumentus šiuo klausimu.

132 Pirmojo pagrindo antroje dalyje *Servier*, palaikoma EFPIA, priekaištauja Bendrajam Teismui nepadarius jokių išvadų iš skundžiamo sprendimo 304 punkte ir generalinio advokato N. Wahl išvados byloje *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958) 56 punkte išdėstytos taisyklės, pagal kurią į konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvoką nepatenka susitarimai, kurie daro potencialų dvejopą poveikį rinkai arba yra būtini siekiant pagrindinio konkurencijos neribojančio tikslo.

133 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad susitarimai, kuriais užbaigiamas ginčas dėl patento, neviršijant šio patento taikymo srities, yra teisėti ir atitinka viešąjį interesą. Nagrinėjamu atveju *Servier* nurodo, kad nors trys dešimtys protestus dėl patento 947 pateikusių asmenų pasitraukė iš procedūros EPT po to, kai sudarė su *Servier* susitarimą dėl taikaus ginčų sprendimo, ši aplinkybė neturėjo jokio poveikio, nes ši procedūra buvo tęsiama. Be to, iš nagrinėjamų susitarimų *Teva* ir *Lupin* susitarimai galėjo turėti konkurenciją skatinantį poveikį – paankstinti patentų nepažeidžiančių generinių vaistų patekimo į rinką datą.

134 Pirmojo pagrindo trečioje dalyje *Servier* tvirtina, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į ginčijamų susitarimų ekonominį ir teisinį kontekstą. Skundžiamo sprendimo 272 punkte Bendrasis Teismas tik konstatavo, kad taip kvalifikuoti galima, kai, viena vertus, susitarime generinių vaistų gamintojui numatytas mokėjimas ar paskata bei neginčijimo ir neprekiavimo sąlygos ir, kita vertus, jis yra sudarytas tarp potencialios konkurencijos situacijoje esančių įmonių, o ši situacija apibrėžiama plačiai.

135 Visų pirma *Servier* pažymi, kad bet koks konkurento komercinę laisvę apribojantis susitarimas nebūtinai riboja konkurenciją. Toks kvalifikavimas negalimas, kai šis ribojimas yra pagalbinis teisėto susitarimo atžvilgiu, be kita ko, kiek tai susiję su susitarime dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo numatytomis neginčijimo sąlygomis. Šiuo aspektu *Servier* remiasi 2004 m. gairių dėl technologijų perdavimo susitarimų 209 punktu.

136 Pirma, *Servier* tvirtina, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 269–271 punktuose konstatavo, kad dėl vadinamojo „kompensacinio“ mokėjimo, t. y. originalių vaistų gamintojo mokėjimo generinių vaistų gamintojui, kuriuo siekiama paskatinti pastarąjį gamintoją susitarti, buvimo tokį susitarimą galima kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo. Dėl pernelyg abstraktaus šio vertinimo pobūdžio Bendrasis Teismas neatsižvelgė į ginčijamų susitarimų ypatumus bei realų ir konkretų poveikį.

137 Nagrinėjamu atveju iš reikšmingų aplinkybių matyti, kad generinių vaistų gamintojų atėjimas į perindoprilio rinką buvo pavėlintas ne dėl ginčijamų susitarimų, bet dėl patento 947. Visi generinių vaistų gamintojai, kurie pateikė protestus dėl šio patento, buvo priversti laukti to patento galiojimo pabaigos, kad įeitų į šią rinką.

138 Šiuo klausimu *Servier* pabrėžia, jog Bendrasis Teismas, atsižvelgęs į *Krka* susitarimų poveikį ir į tai, kad ši įmonė pripažino patento 947 galiojimą, nusprendė, kad šie susitarimai nėra SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas. Taigi jis patvirtino, kad neginčijimo ir neprekiavimo sąlygos nėra iš esmės žalingos konkurencijai.

139 Antra, *Servier* tvirtina, kad, priešingai, nei matyti iš skundžiamo sprendimo 267 punkto, kompensacinis mokėjimas savaime nėra antikonkurencinis ir jį galima paaiškinti atitinkamo patento galia. Iš tiesų stiprus patentas skatina generinių vaistų gamintojus susitarti. Pagal 1986 m. vasario 25 d. Sprendime *Windsurfing International / Komisija* (193/83, EU:C:1986:75, 26 punktas) suformuotą jurisprudenciją Bendrasis Teismas turėjo atsižvelgti į tokią objektyvią aplinkybę. Nagrinėjamu atveju patento 947 galia buvo pripažinta 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendime ir

High Court of Justice (England & Wales), Chancery Division (patents court) (Aukštasis Teisingumo Teismas (Anglija ir Velsas), Kanclerio skyrius (Patentų kolegija)), kuris nustatė laikinus draudimus *Apotex* ir *Krka*, o į tai, beje, Bendrasis Teismas atsižvelgė skundžiamo sprendimo 971 punkte, kai nusprendė, kad tai buvo viena iš aplinkybių, pastūmėjusių sudaryti *Krka* susitarimus.

140 Skundžiamo sprendimo 280 punkte tvirtindamas, jog galima daryti prielaidą, kad susitarimo dėl taikaus ginčų sprendimo tikslas yra antikonkurencinis, kai šis mokėjimas viršija išlaidas, susijusias su taikiu ginčų dėl patentų sprendimu, ir Komisija neprivalo įrodyti, kad jos atitinka bent generinių vaistų gamintojo numatomą gauti pelną, Bendrasis Teismas rėmėsi plačia konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvokos samprata. Dėl tokios plačios sampratos ne tik nukrypstama nuo jurisprudencijoje pripažintų principų, bet ir Komisija atleidžiama nuo pareigos įrodyti jos įtariamą pažeidimą.

141 Komisija, palaikoma Jungtinės Karalystės, ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

142 Kalbant apie kriterijus, pagal kuriuos susitarimas dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, pažymėtina, jog grįsdama pirmojo pagrindo tris dalis, kurias reikia nagrinėti kartu, *Servier* iš esmės tvirtina, kad taip gali būti kvalifikuojami tik tie susitarimai, kurių žalingas poveikis yra pripažintas ir įmanomas nesunkiai nustatyti. Šis kvalifikavimas netaikomas susitarimams, kurių potencialus poveikis rinkai yra dvejopas arba kurie yra būtini siekiant pagrindinio konkurencijos neribojančio tikslo. Nepritaikęs šių kriterijų Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų.

143 Pirmiausia reikia pažymėti, kad, atsižvelgiant į šio sprendimo 69–77 punktuose nurodytus kriterijus, kuriais remiantis įmonių susitarimas gali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, šie argumentai turi būti atmesti.

144 *Servier* nepagrįstai tvirtina, jog toks kvalifikavimas negalimas visų pirma dėl to, kad nėra su tokiais susitarimais susijusios ankstesnės Komisijos sprendimų praktikos. Iš tiesų visiškai nereikalaujama, kad Komisija jau būtų skyrusi sankciją už tokios pat rūšies susitarimus, kad juos būtų galima laikyti ribojančiais konkurenciją dėl tikslo, net jeigu jie sudaryti konkrečiomis aplinkybėmis, pavyzdžiui, įgyvendinant intelektinės nuosavybės teises. Svarbios yra tik šių susitarimų savybės, iš kurių galima spręsti apie ypatingą žalą konkurencijai, jei reikia atlikus išsamią šių susitarimų, jų tikslų bei ekonominio ir teisinio konteksto analizę (2021 m. kovo 25 d. sprendimų *Sun Pharmaceutical Industries ir Ranbaxy (UK) / Komisija*, C-586/16 P, EU:C:2021:241, 85–87 punktai ir *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 130 ir 131 punktai).

145 Be to, *Servier* negali priekaištauti Bendrajam Teismui, kad šis neatsižvelgė į teigiamą arba bent dvejopą poveikį konkurencijai, kurį, jos nuomone, galėjo sukelti ginčijami susitarimai, nes pagal šio sprendimo 76 ir 77 punktuose nurodytą jurisprudenciją, siekiant nustatyti, ar šie susitarimai gali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, šių susitarimų poveikio analizė nebūtina ir net nesvarbi.

146 Be to, reikia konstatuoti, kad nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 219–222 punktuose Bendrasis Teismas nurodė taisykles ir principus, kurie iš esmės atitinka šio sprendimo 69–77 punktuose aprašytas taisykles ir principus. Todėl šiuose skundžiamo sprendimo punktuose nėra teisės klaidos.

147 Dėl argumentų, grindžiamų Teisingumo Teismo jurisprudencija dėl pagalbinių teisėtų susitarimų ribojimų, reikia pažymėti, jog skundžiamo sprendimo 282–291 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija pagrįstai galėjo nenagrinėti, ar reikia taikyti šią jurisprudenciją.

148 Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad jei SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytas draudimo principas netaikomas tam tikram sandoriui ar veiklai dėl jų neutralumo, nes jais nėra ribojama konkurencija, šis draudimo principas taip pat netaikomas vieno ar kelių šio sandorio ar veiklos dalyvių komercinio savarankiškumo pagalbiniam apribojimui, jeigu šis apribojimas objektyviai reikalingas vykdant minėtą sandorį ar veiklą ir yra proporcingas to sandorio arba veiklos tikslams (šiuo klausimu žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimo *MasterCard ir kt. / Komisija*, C-382/12 P, EU:C:2014:2201, 89 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

149 Kai negalima atsieti tokio pagalbinio ribojimo nuo pagrindinės operacijos ar veiklos nepakenkiant jos buvimui ir tikslams, reikia išnagrinėti šio ribojimo suderinamumą su SESV 101 straipsniu ir su pagrindinės operacijos ar veiklos, dėl kurios tas ribojimas yra pagalbinis, suderinamumu, nors, atskirai paėmus, tokiam ribojimui iš pirmo žvilgsnio gali būti taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimo principas (2018 m. sausio 23 d. Sprendimo *F. Hoffmann-La Roche ir kt.*, C-179/16, EU:C:2018:25, 70 punktas).

150 Siekiant nustatyti, ar ribojimui galima netaikyti SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo dėl to, kad tas ribojimas yra pagalbinis dėl antikonkurencinio pobūdžio neturinčios pagrindinės operacijos, reikia išnagrinėti, ar atlikti tos operacijos nebus įmanoma, nesant aptariamo ribojimo. Aplinkybė, kad ši operacija paprasčiausiai taptų sunkiau įgyvendinama ar būtų mažiau pelninga nesant aptariamo ribojimo, negali būti laikoma šiam ribojimui suteikiančia objektyvų būtinumą, kurio reikalaujama tam, kad tas ribojimas būtų laikomas „pagalbiniu“. Tokiu aiškinimu ši sąvoka būtų išplečiama ir taikoma ribojimams, kurie nėra neišvengiamai būtini vykdant pagrindinę operaciją. Toks rezultatas padarytų neigiamą įtaką SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatyto draudimo veiksmingumui (2018 m. sausio 23 d. Sprendimo *F. Hoffmann-La Roche ir kt.*, C-179/16, EU:C:2018:25, 71 punktas).

151 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 291 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad iš ginčijamuose susitarimuose numatytų neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų kylantys konkurencijos ribojimai buvo grindžiami ne *Servier* patentų galiojimo pripažinimu, bet šios bendrovės atliktu vertės perdavimu aptariamų generinių vaistų gamintojui, kuris buvo paskata šiam gamintojui nedaryti konkurencinio spaudimo *Servier*. Taigi jis atmetė galimybę taikyti šio sprendimo 148 punkte nurodytą jurisprudenciją dėl to, kad ginčijami susitarimai yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo ir negali būti kvalifikuojami kaip „neantikonkurencinio pobūdžio operacij[os]“ dėl jų tariamo neutralumo konkurencijos požiūriu. Be to, jis pažymėjo, kad neginčijimo ir neprekiavimo sąlygos gali būti pagalbinės, tik jeigu jos būtinos susitarimui dėl taikaus ginčų sprendimo, kuris grindžiamas jo šalių pripažinimu, kad atitinkamas patentas galioja, o šiuo atveju taip nebuvo. Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 291 punkte teisingai nusprendė, kad Komisija pagrįstai galėjo nenagrinėti šios jurisprudencijos, susijusios su pagalbiniais ribojimais, taikymo.

152 Skundžiamo sprendimo 296–307 punktuose Bendrasis Teismas išnagrinėjo priekaištus, kuriuos pateikdama *Servier* tvirtino: kadangi ginčijamų susitarimų poveikis konkurencijai dėl savo pobūdžio buvo dvejopas, šie susitarimai negalėjo būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

153 Šiomis aplinkybėmis to sprendimo 304 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad Komisija ir teismas, nagrinėdami susitarimo tikslo ribojamąjį pobūdį ir ypač atsižvelgdami į jo ekonominį ir teisinį kontekstą, negali visiškai nepaisyti potencialaus šio susitarimo poveikio, todėl susitarimai, kurie, atsižvelgiant į jų sudarymo aplinkybes, daro potencialų dvejopą poveikį rinkai, negali būti laikomi ribojančiais konkurenciją dėl tikslo.

154 Vis dėlto šis motyvas prieštarauja šio sprendimo 73, 76 ir 77 punktuose nurodytai jurisprudencijai, pagal kurią, kalbant apie veiksmus, kvalifikuojamus kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, nereikia nustatyti ir juo labiau įrodyti jų poveikio konkurencijai, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra realus, ar potencialus, neigiamas ar teigiamas.

155 Remdamasis šia teisės klaida, skundžiamo sprendimo 305 ir 306 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė priimti sprendimą dėl *Servier* pateiktų priekaištų, susijusių su ginčijamų susitarimų dvejopu poveikiu, nagrinėdamas konkrečius su kiekvienu iš šių susitarimų susijusius pagrindus. Vis dėlto reikia pažymėti, kad, nedarant poveikio tolesniam *Servier* argumentų, pateiktų nurodant apeliacinio skundo trečiąjį–penktąjį pagrindus ir susijusių su kiekvienu iš minėtų susitarimų, nagrinėjimui, minėta teisės klaida iš esmės neturi jokios įtakos skundžiamo sprendimo teisėtumui, nes bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas dėl kitų priežasčių atmetė visus *Servier* pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus, susijusius su ginčijamų susitarimų tariamai konkurenciją skatinančiu ar dvejopu poveikiu.

156 Šiuo klausimu *Servier* iš esmės tvirtina, jog Bendrasis Teismas atsisakė atsižvelgti į tai, kad ginčijamais susitarimais buvo siekiama ne pakenkti konkurencijai, o užbaigti jos ginčus su generinių vaistų gamintojais, nes šie gamintojai pripažino patento 947 galią. Be to, *Lupin* susitarimu buvo siekiama paankstinti *Lupin* atėjimą į rinką, o *Teva* susitarimu – iš esmės tiekti *Teva* perindoprilį. Šiomis aplinkybėmis *Servier* pabrėžia, jog Bendrasis Teismas vis dėlto atsižvelgė į tai, kad *Krka* pripažino šio patento galiojimą, ir konstatavo, kad su šia įmone sudaryti susitarimai nėra SESV 101 straipsnio pažeidimas.

157 Vis dėlto pakanka priminti, jog nors objektyvūs tikslai, kurių siekiama susitarimais konkurencijos atžvilgiu, iš tikrųjų yra reikšmingi vertinant jų galimą antikonkurencinį tikslą, aplinkybė, kad dalyvaujančios įmonės veikė neturėdamos ketinimo trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų objektyvių tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi tai, kad komercinė strategija, pagal kurią tuo pačiu gamybos grandinės lygiu veikiančios įmonės tarpusavyje susidera dėl tokių susitarimų siekdamos užbaigti ginčą dėl patento galiojimo, yra ekonomiškai racionali šių įmonių požiūriu, visiškai neįrodo, kad šios strategijos įgyvendinimas yra pateisinamas konkurencijos teisės požiūriu.

158 Be to, *Servier* priekaištas, kurį pateikiant nurodytas prieštaravimas tarp Bendrojo Teismo atliktų ginčijamų susitarimų ir *Krka* susitarimų vertinimų, turi būti atmestas dėl šio sprendimo 114–117 punktuose išdėstytų priežasčių. Iš tiesų šios dienos sprendimo byloje *Komisija / Servier ir kt.* (C-176/19 P) 442–474 punktuose Teisingumo Teismas, iš dalies patenkinęs Komisijos apeliacinį skundą, galutinai atmetė *Servier* argumentus, kuriais buvo ginčijamas su *Krka* sudarytų susitarimų dėl taikaus ginčų sprendimo ir licencinių sutarčių kvalifikavimas kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo. Nesant nurodyto prieštaravimo, šį priekaištą reikia atmesti.

159 Kalbant apie svarbą, kurią reikia teikti kompensaciniams mokėjimams siekiant susitarimus dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo, pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 256–273 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės nurodė, jog aplinkybė, kad šios rūšies susitarimuose yra konkurenciją ribojančių sąlygų, kaip antai neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų, jeigu tai siejama su kompensaciniu mokėjimu, gali lemti tokį kvalifikavimą, jei šis mokėjimas nepateisinamas kitu atlygiu nei tas, kurį sudaro generinių vaistų gamintojo įsipareigojimas atsisakyti konkuruoti su originalių vaistų gamintoju, kuris yra atitinkamo (-ų) patento (-ų) savininkas.

160 To sprendimo 277–280 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės konstatavo, kad norint nustatyti, ar ši sąlyga įvykdyta, reikia išnagrinėti, ar šiuo kompensaciniu mokėjimu siekiama kompensuoti generinių vaistų gamintojo sąnaudas, susijusias su taikiu ginčų sprendimu. Bendrasis Teismas paaiškino, kad šios sąnaudos, be kita ko, apima išlaidas, patirtas nagrinėjant ginčus, dėl kurių taikaus sprendimo sudarytas susitarimas, su sąlyga, kad šio susitarimo šalys nustatė šias išlaidas ir jos nėra neproporcingos objektyviai būtinų teismo proceso išlaidų sumai. Tačiau pagal skundžiamą sprendimą šios sąnaudos neapima nei patentą pažeidžiančių vaistų atsargų vertės, nei tyrimų ir tobulinimo išlaidų, patirtų kuriant šiuos vaistus. Į šias sąnaudas iš esmės taip pat neįtraukiamos sumos, mokėtinos kaip kompensacija pagal generinių vaistų gamintojo su trečiaisiais asmenimis sudarytas sutartis, be kita ko, už sutarties nutraukimą.

161 Šio sprendimo 139 ir 140 punktuose apibendrintais argumentais *Servier* ginčija šiuos motyvus ir tvirtina, kad jie reiškia, kad kompensaciniu mokėjimu laikomas bet koks mokėjimas, kuris viršija išlaidų, susijusių su taikiu ginčų sprendimu, sumą, net jei ši suma yra mažesnė už pelno, kurį generinių vaistų gamintojas galėjo gauti įėjęs į rinką, sumą.

162 Be to, *Servier* tvirtina, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai skundžiamo sprendimo 280 punkte nusprendė, kad kompensacija, kurią generinių vaistų gamintojui gali reikėti sumokėti tretiesiems asmenims dėl žalos, tų asmenų patirtos dėl šio gamintojo sprendimo atsisakyti prekiauti generiniu vaistu, dėl kurio kilo tas ginčas, iš principo nėra išlaidų, susijusių su ginčo dėl patentų sprendimu, dalis.

163 Šiuo klausimu reikia priminti, kad pagal jurisprudenciją generinių vaistų gamintojas, įvertinęs galimybę laimėti bylą teisme tarp jo ir atitinkamo originalaus vaisto gamintojo, gali nuspręsti atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką ir sudaryti su juo susitarimą dėl taikaus ginčo šioje byloje sprendimo. Toks susitarimas bet kuriuo atveju negali būti laikomas ribojimu dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį. Tai, kad pagal tokį susitarimą originalių vaistų gamintojas generinių vaistų gamintojui perduoda tam tikrą vertę, nėra pakankama priežastis jo kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo, nes šis vertės perdavimas gali būti pateisinamas. Taip gali būti tuo atveju, kai generinių vaistų gamintojas iš originalių vaistų gamintojo gauna sumas, kurios iš tikrųjų yra išlaidų ar nepatogumų, susijusių su jų ginču, kompensacija arba atlyginimas už faktiškai tiektas prekes ar teiktas paslaugas originalių vaistų gamintojui (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84–86 punktus).

164 Taigi, jei pagal susitarimą dėl taikaus generinių vaistų gamintojo ir originalių vaistų gamintojo, kuris yra patento savininkas, ginčo sprendimo dėl to patento galiojimo originalių vaistų gamintojas generinių vaistų gamintojui perduoda tam tikrą vertę, reikia patikrinti, pirma, ar teigiamas grynasis šių perduotų verčių balansas gali būti visiškai pateisinamas, kaip nurodyta pirmesniame šio sprendimo punkte, būtinybe kompensuoti su šiuo ginču susijusias išlaidas ar nepatogumus, kaip antai pastarojo gamintojo konsultantų išlaidas ir atlyginimą, arba būtinybe

atlyginti už faktinį ir patvirtintą jo prekių tiekimą ar paslaugų teikimą originalių vaistų gamintojui (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 92 punktą). Taikus tokio ginčo sprendimas reiškia, kad generinių vaistų gamintojas pripažįsta atitinkamo patento galiojimą, nes atsisako jį ginčyti. Vadinasi, vadinamojo originalių vaistų gamintojo atliekamo „kompensacinio“ mokėjimo generinių vaistų gamintojui kontekste tik tokių išlaidų padengimas arba atlygis už tokias patiektas prekes ar suteiktas paslaugas gali būti laikomas suderinamu su tokiu pripažinimu, todėl pateisinamas konkurencijos požiūriu.

165 Antra, jei šis teigiamas grynasis perduotų verčių balansas nėra visiškai pateisinamas tokia būtinybe, reikia patikrinti, ar, nesant tokio pateisinimo, šios perduotos vertės paaiškinamos tik šių vaistų gamintojų komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais. Atliekant šį nagrinėjimą reikia nustatyti, ar minėtas balansas, įskaitant galimas pagrįstas išlaidas, buvo pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, nereikalaujant, kad šis grynasis teigiamas balansas būtinai būtų didesnis už pelną, kurį jis būtų gavęs, jeigu būtų laimėjęs bylą dėl patentų (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 87–94 punktus).

166 Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 277–280 punktuose iš esmės konstatavo, jog tai, kad *Servier* padengė generinių vaistų gamintojo bylinėjimosi išlaidas, patirtas nagrinėjant jų ginčą, kuris išspręstas taikiai, buvo pateisinama šių išlaidų „sąsaja“ su ginčo sprendimu, jeigu jos nebuvo pernelyg didelės ir todėl neproporcingos, tačiau kitos, pernelyg „nutolusios“ nuo šio ginčo ir jo sprendimo, negalėjo būti laikomos su tuo susijusiomis išlaidomis. Iš tiesų toks požiūris, kuriuo atsižvelgiama į aplinkybes, kuriomis galima pateisinti vadinamąjį „kompensacinį“ mokėjimą už išlaidas siekiant padaryti išvadą, kad nebuvo skatinamojo vertės perdavimo, iš esmės atitinka požiūrį, išplaukiantį iš šio sprendimo 163 ir 164 punkte nurodytos jurisprudencijos.

167 Konkrečiai dėl to, kad originalių vaistų gamintojas padengia išlaidas, susijusias su kompensacija, kurią generinių vaistų gamintojui gali tekti mokėti tretiesiems asmenims, reikia pažymėti, kad, kaip išvados 159 punkte, esančiame *Niche* situacijai skirtoje dalyje, tai padarė generalinė advokatė, tokio pobūdžio mokėjimas yra tiesioginė ne vaistų gamintojų noro taikiai išspręsti jų ginčus dėl patentų, bet generinių vaistų gamintojo atsisakymo įeiti į atitinkamo vaisto rinką pasekmė. Darytina išvada, jog skundžiamo sprendimo 280 punkte Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai iš esmės nusprendė, kad su tokia kompensacija susijusių išlaidų atlyginimas negali būti laikomas susijusiu su susitarimu dėl taikaus ginčų sprendimo, kaip antai ginčijamais susitarimais.

168 Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir, priešingai, nei teigia *Servier*, skundžiamo sprendimo 280 punkte Bendrasis Teismas neperkėlė įrodinėjimo pareigos. Neatsižvelgiant į šiame 280 punkte vartotas formuluotes, Bendrasis Teismas iš esmės tik konstatavo, kad išlaidos, už kurias generinių vaistų gamintojas galbūt turėjo sumokėti tretiesiems asmenims kaip kompensaciją dėl jo sprendimo atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, turi būti įtrauktos į generinių vaistų gamintojui perduotas vertes, kurių teigiamą grynąjį balansą reikia analizuoti, jei tas išlaidas padengė originalių vaistų gamintojas. Minėtame 280 punkte nurodęs, kad „[j]eigu susitarimo šalys nori, kad šių išlaidų sumokėjimas nebūtų kvalifikuotas kaip paskata ar kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo įrodymas, jos turi įrodyti, kad tos išlaidos susijusios su ginču ar jo sprendimu, paskui pagrįsti tą sumą“, Bendrasis Teismas teisingai taikė šio sprendimo 123 punkte nurodytas įrodinėjimo pareigos paskirstymo taisykles.

169 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ir, be kita ko, remiantis tuo, kas nurodyta šio sprendimo 155 punkte nagrinėjant trečiąjį–penktąjį pagrindus, kad skundžiamo sprendimo 304 punkte padaryta teisės klaida neturi įtakos skundžiamo sprendimo teisėtumui, pirmasis pagrindas turi būti atmestas.

C. Dėl trečiojo ir šeštojo pagrindų, susijusių su Niche ir Matrix susitarimais

1. Dėl trečiojo pagrindo

170 Nurodydama trečiąjį pagrindą *Servier* ginčija Bendrojo Teismo vertinimus, pateiktus dėl SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo *Niche* ir *Matrix* susitarimams. Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

a) Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija

1) Šalių argumentai

171 Trečiojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* tvirtina, jog konstatavęs, kad *Niche* ir *Matrix* buvo jos potencialios konkurentės, Bendrasis Teismas padarė kelias teisės klaidas.

172 Pateikdama pirmąjį priekaištą *Servier* teigia, kad Bendrasis Teismas neteisingai įvertino kliūtis įeiti į perindoprilio rinką, kylančias dėl *Servier* patentų galios.

173 Pirmiausia *Servier*, iš esmės pakartodama nurodant antrąjį pagrindą pateiktus argumentus, priekaištauja Bendrajam Teismui, kad šis skundžiamo sprendimo 444 punkte iš principo atmetė aplinkybės, kaip *Niche* ir *Matrix* galėjo suvokti šias patentų keliamas kliūtis, svarbą analizuojant jų pajėgumą įeiti į rinką ir nusprendė, kad tik teismo sprendimu konstatuoti patentų pažeidimo veiksmai galėjo būti neįveikiama kliūtis joms įeiti į rinką.

174 Be to, Bendrasis Teismas neatsižvelgė nei į aplinkybę, kad *Niche* klientai, konkrečiau kalbant – *Sandoz*, nutraukė savo susitarimus su šia įmone dėl patentų pažeidimo rizikos, nei į *Matrix* mėginimus sukurti patento nepažeidžiančią savo generinę perindoprilio versiją. *Servier* teigimu, šie aspektai yra objektyvūs požymiai, kad yra patentų keliamų kliūčių šioms įmonėms įeiti į rinką.

175 Galiausiai Bendrasis Teismas nepatikrino, ar *Niche* ir *Matrix* turėjo realią ir konkrečią galimybę per trumpą laikotarpį įeiti į rinką. *Servier* teigimu, *Niche* negalėjo greitai įveikti patentų keliamų kliūčių.

176 Papildomai *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 446 ir 447 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, kai teigė, kad *Niche* savo veiksmais *Servier* atžvilgiu siekė „atverti kelią“ ir įeiti į perindoprilio rinką, nepaisydama patentų keliamų kliūčių. Iš tikrųjų *Niche*, kuri žinojo, kad jos perindoprilis pažeidžia patentą, norėjo išvengti ginčo su *Servier*.

177 Pateikdama antrąjį priekaištą *Servier* tvirtina, kad nusprendęs, jog *Niche* ir *Matrix* veiksmų pakako įrodyti, kad šios įmonės galėjo per trumpą laikotarpį įeiti į perindoprilio rinką, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų.

178 Pirma, Bendrasis Teismas supainiojo pajėgumą įeiti į rinką su ketinimu tai padaryti. Pajėgumas įeiti į rinką priklauso nuo to, ar yra patentų keliamų kliūčių. Tačiau, kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 458 ir 476 punktų, veiksmų, kaip antai tokių, kuriais siekiama gauti leidimą pateikti rinkai, savaime nepakanka tokiam pajėgumui įrodyti. Šiuo klausimu *Servier* pateikia nuorodą į savo argumentus, išdėstytus antrojo pagrindo antroje dalyje ir apibendrintus šio sprendimo 94 punkte.

179 Antra, *Servier* teigia, jog siekdama įrodyti, kad *Niche* ir *Matrix* galėjo įeiti į perindoprilio rinką, Komisija turėjo išanalizuoti techninius, reguliavimo, patentų keliamus ir finansinius sunkumus, su kuriais susidūrė šios įmonės. Skundžiamo sprendimo 461, 462 ir 480 punktuose pateikti įrodymai patvirtina, kad Komisija nagrinėjo tik minėtų įmonių veiksmus. Nevertinęs realių ir konkrečių *Niche* ir *Matrix* galimybių įveikti technines ir reguliavimo problemas, Bendrasis Teismas neįvykdė pareigos atlikti teisminę kontrolę ir padarė teisės klaidą.

180 Pateikdama trečiąjį priekaištą *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 463, 480, 483–486, 489 ir 498 punktuose įpareigojęs ją įrodyti, kad *Niche* ir *Matrix* atėjimui į perindoprilio rinką kilo neįveikiamų kliūčių, Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą, kuri pagal Reglamento Nr. 1/2003 2 straipsnį tenka Komisijai. Šiuo klausimu *Servier* daro nuorodą į argumentus, išdėstytus antrojo pagrindo trečioje dalyje.

181 Pateikdama ketvirtąjį priekaištą *Servier* teigia, jog Bendrasis Teismas neišnagrinėjo, ar dėl *Niche* ir *Matrix* kilusių kliūčių įeiti į perindoprilio rinką, vertinamų kaip visuma, nebuvo galima konstatuoti, kad šios įmonės buvo jos potencialios konkurentės. Tai, kad kiekviena iš šių kliūčių, vertinama atskirai, buvo įveikiama, nereiškia, kad *Niche* ir *Matrix* galėjo jas visas įveikti. Taip Bendrasis Teismas pažeidė pareigą atlikti teisminę kontrolę ir pareigą išnagrinėti įrodymus ne atskirai, o kaip visumą.

182 Pateikdama penktąjį priekaištą *Servier* tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 481 punkte Bendrasis Teismas klaidingai aiškino gero administravimo principą. Pagal šį principą Komisija privalo išnagrinėti visus aspektus, kurie yra svarbūs analizuojant konkrečią situaciją, ir prireikus paprašyti papildomos informacijos, kad patikrintų ir pagrįstų savo išvadas. Komisija atsisakė patenkinti *Servier* per administracinę procedūrą pateiktą prašymą, kad būtų gautas *Niche* arba jos partnerių ir nacionalinių valdžios institucijų susirašinėjimas dėl paraiškų gauti leidimą pateikti rinkai generinę perindoprilio versiją. Skundžiamo sprendimo 481 punkte Bendrasis Teismas atmetė *Servier* priekaištą, susijusį su gero administravimo principo pažeidimu, be kita ko, motyvuodamas tuo, kad prašomi dokumentai nebuvo „labai svarbūs“. *Servier* nuomone, taikant tokį kriterijų, kuris svetimas Teisingumo Teismo jurisprudencijai, padaryta teisės klaida.

183 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

184 Pateikdama pirmąjį kaltinimą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui, kad šis nepakankamai atsižvelgė į patentų keliamas kliūtis. Tačiau grindžiant šį priekaištą pateiktais trimis pagrindiniais argumentais, nurodytais šio sprendimo 173–175 punktuose, nepaisoma to, kad Bendrasis Teismas tinkamai atsižvelgė į šias patentų keliamas kliūtis, ir šiuo aspektu jie grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Iš tiesų, kaip pažymėta šio sprendimo 108 punkte, Bendrasis Teismas, be kita ko, skundžiamo sprendimo 444 punkte, nekonstatavo, kad tai, kaip generinių vaistų gamintojas suvokia patento galią, neturi jokios reikšmės vertinant potencialios konkurencijos santykio tarp, viena vertus, *Servier* ir, kita vertus, *Niche* ir *Matrix* buvimą; tačiau jis

konstatavo, kad šis suvokimas gali būti reikšmingas tik nustatant, ar *Niche* ir *Matrix* ketino įeiti į rinką, o ne vertinant jų pajėgumą tai padaryti. Kaip nuspręsta šio sprendimo 107–111 punktuose, Bendrasis Teismas šiuo aspektu nepadarė jokios teisės klaidos.

185 Dėl to, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į aplinkybę, jog *Niche* klientai, kalbant konkrečiau – *Sandoz*, nutraukė bendradarbiavimą su šia įmone prekybos perindopriliu srityje dėl patentų pažeidimo rizikos, reikia priminti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją pareiga motyvuoti nereiškia, kad Bendrasis Teismas privalo pateikti santrauką, kurioje išsamiai vienas po kito būtų aptarti visi ginčo šalių suformuluoti argumentai, taigi Bendrojo Teismo motyvai gali būti numanomi, jeigu jais remdamiesi suinteresuotieji asmenys gali suprasti priežastis, dėl kurių Bendrasis Teismas atmetė jų argumentus, o Teisingumo Teismas gauna pakankamai duomenų, kad galėtų atlikti kontrolę (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *Tudapetrol Mineralölerzeugnisse Nils Hansen / Komisija*, C-94/15 P, EU:C:2017:124, 21 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

186 Žinoma, Bendrasis Teismas aiškiai neatsakė į šiuos *Servier* argumentus, tačiau, kaip nurodo Komisija ir kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 465 konstatuojamosios dalies, o *Servier* neginčija šios aplinkybės, *Sandoz* sprendimas buvo priimtas 2004 m. sausio mėn., t. y. prieš *Niche* ir *Matrix* sprendimą pakeisti savo perindoprilio gamybos procesą, taigi prieš *Niche* ir *Matrix* imantis skundžiamo sprendimo 433–440, 446 ir 447 punktuose aprašytų parengiamųjų veiksmų, kuriais Bendrasis Teismas rėmėsi, kad įrodytų šių įmonių ketinimą įeiti į Europos perindoprilio rinkas. Tokiomis aplinkybėmis, kadangi nagrinėjama faktinė aplinkybė bet kuriuo atveju negalėjo turėti įtakos Bendrojo Teismo išvadoms, jis nepažeidė pareigos motyvuoti savo sprendimus, kai aiškiai neatsakė į *Servier* argumentus šiuo klausimu.

187 Dėl argumentų, grindžiamų *Matrix* mėginimais sukurti patento nepažeidžiančią savo generinę perindoprilio versiją, pakanka konstatuoti, kad jais siekiama ginčyti skundžiamo sprendimo 447 punkte Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, taigi jie turi būti atmesti kaip nepriimtini.

188 Dėl argumento, kad Bendrasis Teismas nepatikrino, ar *Niche* ir *Matrix* turėjo realią ir konkrečią galimybę per trumpą laikotarpį įeiti į rinką, reikia priminti, kad jis grindžiamas klaidingu teisiniu kriterijumi, nes pagal šio sprendimo 80 punkte nurodytą jurisprudenciją generinių vaistų gamintojo parengiamieji veiksmai turi jam leisti patekti į atitinkamą rinką per tokį terminą, kad net kiltų konkurencinis spaudimas originalių vaistų gamintojui. Bet kuriuo atveju iš skundžiamo sprendimo 442–499 punktų matyti, jog Bendrasis Teismas išsamiai išnagrinėjo šį klausimą prieš padarydamas išvadą, kad *Niche* ir *Matrix* darytas konkurencinis spaudimas buvo realus.

189 Dėl grindžiant pirmąjį priekaištą *Servier* papildomai pateikto argumento reikia konstatuoti, kad jis yra nepriimtinas. Iš tiesų prisidengdama tariamu iškraipymu, *Servier*, visų pirma teigdama, kad *Niche* iniciatyvos „atverti kelią“ įėjimui į rinką nebuvo imtasi sąžiningai, iš tikrųjų siekia ginčyti skundžiamo sprendimo 446 punkte pateiktą Bendrojo Teismo vertinimą, o tai, kaip nurodyta šio sprendimo 58 punkte, nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

190 Darytina išvada, kad pirmasis *Servier* priekaištas, apibendrintas šio sprendimo 173 punkte, turi būti atmestas.

191 Pateikdama antrąjį priekaištą *Servier* pirmuoju argumentu siekia ginčyti Bendrojo Teismo vertinimą, kad į veiksmus, kurių imtasi siekiant gauti leidimus pateikti rinkai, gali būti atsižvelgta siekiant įrodyti potencialios konkurencijos buvimą. Tačiau šis argumentas turi būti atmestas dėl priežasčių, išdėstytų šio sprendimo 118 punkte. Iš tiesų veiksmai, kaip antai tokie, kuriais

siekiama gauti leidimą pateikti rinkai generinį vaistą, yra reikšmingi siekiant įrodyti tiek šio vaisto gamintojo pajėgumą, tiek jo ketinimą įeiti į rinką (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 44 punktą).

192 Pateikdama antrąjį argumentą *Servier* iš esmės priekaištauja Bendrajam Teismui neišanalizavus tikimybės, kad *Niche* ir *Matrix* pavyks įveikti techninius ir reglamentavimo sunkumus, su kuriais jos susidūrė.

193 Šiam argumentui negalima pritarti.

194 Visų pirma minėtas argumentas grindžiamas teisiškai klaidinga prielaida. Iš tiesų, priešingai, nei tvirtina *Servier*, siekiant nustatyti potencialios konkurencijos buvimą, reikalaujama įrodyti ne tai, kad generinių vaistų gamintojai būtų įėję į rinką ir kad šis įėjimas neabejotinai būtų buvęs sėkmingas, o tik tai, kad šie gamintojai šiuo aspektu turėjo realių ir konkrečių galimybių, antraip būtų paneigtas realios ir potencialios konkurencijos skirtumas (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 63 punktas).

195 Be to, reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 442–499 punktuose Bendrasis Teismas išsamiai išnagrinėjo tariamai neįveikiamas kliūtis, kurių kilo *Niche* ir *Matrix*, patentų, techniniu, reglamentavimo ir finansiniu požiūriais. Remdamasis šiuo nagrinėjimu bei įvertinęs jam nurodytas faktines aplinkybes ir pateiktus įrodymus, Bendrasis Teismas atmetė teiginius, kuriais *Servier* ginčijo, kad *Niche* ir *Matrix* buvo pajėgios ir ketino įeiti į rinką. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, *Servier* negali tvirtinti, kad Bendrasis Teismas išsamiai neišanalizavo visų kliūčių, nurodytų siekiant ginčyti potencialios konkurencijos santykio su *Niche* ir *Matrix* buvimą.

196 Galiausiai, kiek *Servier* ginčija Bendrojo Teismo faktinių aplinkybių vertinimą, atliktą remiantis šia analize, pakanka konstatuoti, kad tokie argumentai yra nepriimtini apeliaciniame procese.

197 Pateikdama trečiąjį priekaištą *Servier* tvirtina, kad Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą, kiek tai susiję su neįveikiamomis kliūtimis įeiti į atitinkamą rinką. Tačiau pakanka priminti, kad dėl šio sprendimo 123–125 punktuose išdėstytų priežasčių *Servier* argumentai, susiję su šia įrodinėjimo pareiga ir *probatio diabolica*, šiuo atžvilgiu buvo atmesti. Taigi trečiasis priekaištas taip pat turi būti atmestas.

198 Pateikdama ketvirtąjį priekaištą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis *Niche* ir *Matrix* kilusias kliūtis išnagrinėjo ne bendrai, o atskirai.

199 Priešingai, nei tvirtina Komisija, šis ketvirtasis priekaištas nėra nepriimtinas dėl to, kad *Servier* jo nenurodė ieškinyje pirmojoje instancijoje. Iš tiesų, kadangi šis priekaištas buvo pateiktas dėl to, kaip Bendrasis Teismas taikė įrodinėjimo pareigą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančias taisykles, jį galima nurodyti apeliaciniame procese.

200 Dėl esmės reikia priminti, kad pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją konkurencijos teisės pažeidimo įrodymą Komisija gali pateikti pasitelkdama objektyvių ir nuoseklių įrodymų visetą, kurie, vertinami kaip visuma ir nesant kito logiško paaiškinimo, gali būti tokio pažeidimo įrodymas, net jeigu vienas ar kitas požymis, atskirai paėmus, šiuo tikslu nebūtų pakankami (2021 m. kovo 18 d. Sprendimo *Pometon / Komisija*, C-440/19 P, EU:C:2021:214, 101 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

201 Kalbant apie generinių vaistų gamintojo potencialios konkurencijos su originalių vaistų gamintoju buvimo įrodymą, pažymėtina, jog pagal pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytą jurisprudenciją ir, kaip buvo nuspręsta šio sprendimo 123–125 punktuose, jei Komisijai, remiantis nuoseklių įrodymų visetu ir atsižvelgiant į galimų kliūčių įeiti į rinką, apie kurias ji žino, buvimą, pavyksta nustatyti potencialią konkurenciją, atitinkamos įmonės turi paneigti tokios konkurencijos buvimą, pateikdamos priešingų įrodymų.

202 Jei teismas turi abejonių, jis turi jas vertinti įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai, atsižvelgdamas į nekaltumo prezumpciją, kuri taikoma bylose dėl konkurencijos taisyklių pažeidimų, už kuriuos gali būti skiriamos vienkartinės arba periodinės baudos (2017 m. vasario 16 d. Sprendimo *Hansen & Rosenthal ir H&R Wax Company Vertrieb / Komisija*, C-90/15 P, EU:C:2017:123, 18 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

203 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 432–440 punktuose Bendrasis Teismas nurodė, jog remiantis Komisijos surinktais ir ginčijamame sprendime nurodytais įrodymais galima konstatuoti, kad *Niche* ir *Matrix* buvo potencialios *Servier* konkurentės, o to sprendimo 441–499 punktuose jis išnagrinėjo visas jam žinomas kliūtis joms įeiti į rinką. Todėl jis, nepadarydamas teisės klaidos, nusprendė, kad ši įmonė turėjo pateikti priešingų įrodymų, prireikus remdamasi kitomis kliūtimis įeiti į rinką. Kaip pažymėta šio sprendimo 195 punkte, visapusiškai ir išsamiai išnagrinėjęs *Servier* argumentus, Bendrasis Teismas atmetė teiginius, kuriais siekta paneigti, kad *Niche* ir *Matrix* buvo pajėgios ir ketino įeiti į rinką.

204 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, taip pat reikia pažymėti, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai vieną po kitos nagrinėjo tariamas kliūtis *Niche* ir *Matrix* įeiti į rinką, taip pat nepatikrinęs, ar, nepaisant to, kad nė viena iš kliūčių atskirai nebuvo neįveikiama, jų bendras poveikis vis dėlto sudarė neįveikiamą kliūtį. Iš tiesų toks nagrinėjimas iš principo nėra būtinas ir, kaip išvados 91 punkte pažymėjo generalinė advokatė, *Servier* nei Bendrajame Teisme, nei apeliaciniame skunde nepaaiškino, koks turėjo būti įrodymų nagrinėjimas, dėl kurio neatlikimo šiuo atžvilgiu ji priekaištauja Bendrajam Teismui.

205 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad ketvirtasis priekaištas turi būti atmestas kaip nepagrįstas.

206 Pateikdama penktąjį priekaištą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui, kad nekonstatavo, jog Komisija pažeidė gero administravimo principą, nes nenurodė pateikti *Niche* ar jos partnerių ir nacionalinių valdžios institucijų susirašinėjimą dėl paraiškų gauti leidimą pateikti rinkai generinę perindoprilio versiją.

207 Reikia konstatuoti, kad, remiantis tuo, kas išdėstyta šio sprendimo 80 ir 120 punktuose dėl įmonių veiksmų siekiant gauti leidimą pateikti rinkai svarbos vertinant potencialią konkurenciją, skundžiamo sprendimo 479 punkte Bendrasis Teismas teisingai priminė, jog siekdama nustatyti potencialios konkurencijos buvimą Komisija gali remtis tuo, kad generinio vaisto gamintojas pateikė paraišką gauti leidimą pateikti rinkai ir aktyviai dalyvavo tokio leidimo išdavimo procedūroje. Tačiau šis gamintojas turi pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad yra problemų, objektyviai trukdančių gauti šį leidimą.

208 Vis dėlto, kaip išvados 103 punkte pažymėjo generalinė advokatė, kaip ir tai, kad tikėtina vykstančio ginčo dėl patento galiojimo baigtis neturi lemiamos reikšmės vertinant potencialios konkurencijos santykio buvimą, kaip matyti iš šio sprendimo 81 punkte nurodytos jurisprudencijos, Komisija neturi vertinti tokio gamintojo nacionalinėse valdžios institucijose inicijuotos leidimo pateikti rinkai išdavimo procedūros sėkmės galimybės ar tikėtinos baigties tuo

metu, kai ši procedūra yra ar buvo vykdoma. Taigi, nesant galutinio sprendimo, kuriuo užbaigiama tokia procedūra, galimos problemos, objektyviai trukdančios gauti prašomą leidimą, negali būti nustatytos remiantis duomenimis, susijusiais su nacionalinių institucijų išreikštomis abejonėmis, nedarant poveikio jų galutiniam sprendimui, dėl galimybių, kad baigus procedūrą bus išduotas leidimas.

209 To sprendimo 480 punkte pažymėjęs, jog *Niche* pateikė kelias paraiškas gauti leidimą pateikti rinkai ir dalyvavo jų išdavimo procedūrose, minėto sprendimo 481 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisijai negali būti priekaištaujama atsisakius patenkinti prašymą pateikti visą *Niche* ir kompetentingų valdžios institucijų susirašinėjimą, susijusį su šiomis leidimo pateikti rinkai išdavimo procedūromis. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas iš esmės konstatavo: kadangi *Servier* per administracinę procedūrą pateikė lentelę, kurioje apibendrintas šio susirašinėjimo turinys, Komisijos atsisakymas nurodyti pateikti atitinkamus dokumentus buvo pateisinamas, nes šie dokumentai nebuvo „labai svarbūs“ *Servier* gynybai. Šiuo klausimu Bendrasis Teismas, be kita ko, pabrėžė tai, kad nei per administracinę procedūrą, nei Bendrajame Teisme *Niche* nepateikė aptariamo susirašinėjimo, kad pagrįstų savo priekaištus, kuriais siekiama paneigti jos, kaip potencialios *Servier* konkurentės, statusą.

210 Nagrinėjamu atveju, atsižvelgiant į tai, kas nuspręsta šio sprendimo 208 punkte, pažymėtina, jog dėl prašomos galimybės susipažinti su aptariamu susirašinėjimu *Servier* nebūtų galėjusi pateikti įrodymų, patvirtinančių, kad yra problemų, objektyviai jai trukdančių gauti *Niche* ir *Matrix* prašomus leidimus pateikti rinkai. Taigi reikia konstatuoti, jog Komisija neprivalėjo nurodyti pateikti šį susirašinėjimą, todėl Bendrasis Teismas šiuo atveju nepadarė jokios teisės klaidos, kai nekonstatavo, kad Komisija pažeidė gero administravimo principą. Todėl penktąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą.

211 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, trečiojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

b) Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo

1) Šalių argumentai

212 Trečiojo pagrindo antroje dalyje *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui patvirtinus *Niche* ir *Matrix* susitarimų kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo.

213 Pirmiausia *Servier* remiasi nurodant pirmąjį pagrindą pateiktais argumentais, kurie išdėstyti šio sprendimo 129–140 punktuose ir kuriuose ji tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 526, 552, 555, 557 ir 558 punktuose Bendrasis Teismas taikė teisinius kriterijus, prieštaraujančius jurisprudencijai dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo sąvokos.

214 Pateikdama pirmąjį priekaištą *Servier* tvirtina, jog Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad *Niche* ir *Matrix* sumokėti 11,8 mln. GBP buvo atlygis už tai, kad šios įmonės atsisakė su ja konkuruoti. Iš tiesų iš *Niche* susitarimo teksto matyti, jog ši suma buvo atlygis už sąnaudas ir kompensaciją, kurias gali tekti padengti ar sumokėti *Niche* ir *Unichem* dėl to, kad buvo nutraukta jų generinės perindoprilio versijos, kuria pažeidžiami *Servier* patentai, kūrimo programa. Skundžiamo sprendimo 537 punkte Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, kad šios sąnaudos ir kompensacija nebuvo susijusios su taikiu ginčų sprendimu, nors dėl šio susitarimo kilo didelė rizika *Niche* ir *Matrix*, kad gali atsirasti jų atsakomybė. Skundžiamo sprendimo 539 punkte Bendrasis Teismas klaidingai konstatavo, kad *Niche* ir *Matrix* faktiškai padengtų sąnaudų ir

išmokėtos kompensacijos suma buvo mažesnė nei 11,8 mln. GBP, kuriuos kiekviena iš jų gavo iš *Servier*. Iš tiesų tai yra aplinkybės, atsiradusios po *Niche* ir *Matrix* susitarimų sudarymo datos, t. y. datos, kai nebuvo galima tiksliai įvertinti šioms įmonėms kylančios rizikos.

215 Pateikdama antrąjį priekaištą *Servier* iš esmės tvirtina, jog Bendrasis Teismas padarė tris klaidas, kai patvirtino, kad *Niche* ir *Matrix* gauti 11,8 mln. GBP dydžio mokėjimai buvo atlygis už tai, kad jos sutiko laikytis neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų.

216 Pirma, skundžiamo sprendimo 541 punkte Bendrasis Teismas atsisakė nagrinėti šių mokėjimų skatinamąjį pobūdį ir palyginti jų dydį su pelnu, kurį tiek *Niche*, tiek *Matrix* galėjo tikėtis gauti įėjusios į perindoprilio rinką. *Servier* teigimu, šis palyginimas nebuvo nereikalingas, kaip nusprendė Bendrasis Teismas, bet, priešingai, būtinas. Beje, Komisija atliko tokį palyginimą ginčijamo sprendimo 1338 konstatuojamojoje dalyje – jo galiojimą *Servier* ginčijo savo ieškinyje pirmojoje instancijoje. Taigi Bendrasis Teismas Komisijos motyvus pakeitė savaisiais.

217 Antra, nusprendęs, jog *Servier* neįrodė, kad 11,8 mln. GBP suma buvo nepakankama, kad ją būtų galima laikyti paskata atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, Bendrasis Teismas perkėlė įrodinėjimo pareigą ir pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą.

218 Trečia, skundžiamo sprendimo 563 punkte Bendrasis Teismas, kiek tai susiję su *Niche*, *Matrix* ir *Biogaran* susitarimų kontekstu, neatsižvelgė į patentų keliamas, reguliavimo, technines ir finansines kliūtis, su kuriomis susidūrė *Niche* ir *Matrix*. Jis tik išnagrinėjo šį kontekstą, analizuodamas potencialią konkurenciją, nors, *Servier* teigimu, šios kliūtys yra tikroji sutikimo su neginčijimo ir neprekiavimo sąlygomis priežastis.

219 Konkrečiai dėl *Biogaran* susitarimo *Servier* nesutinka su tuo, kad pagal šį susitarimą *Niche* sumokėta 2,5 mln. GBP suma viršijo *Biogaran* perduotų leidimų pateikti rinkai dokumentų rinkinių vertę. Net jei taip būtų buvę, *Servier* mano, kad, neatsižvelgus į šio susitarimo kontekstą, to nebūtų pakakę šio mokėjimo skatinamajam pobūdžiui įrodyti. *Servier* pažymi, jog minėto mokėjimo, kuris ginčijamame sprendime buvo laikomas tik papildoma paskata, suma buvo per maža, kad paskatintų *Niche* susitarti.

220 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

221 Pateikdama preliminarius argumentus *Servier* pakartoja, kad Bendrasis Teismas taikė klaidingus teisinius kriterijus, kai vertino konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą, ir daro nuorodą į grindžiant pirmąjį pagrindą pateiktus argumentus. Šie pradiniai argumentai turi būti atmesti dėl tų pačių priežasčių, kaip nurodytos šio sprendimo 142–169 punktuose.

222 Pateikdama pirmąjį priekaištą *Servier* ginčija Bendrojo Teismo vertinimą, pagal kurį šie 11,8 mln. GBP dydžio mokėjimai *Niche* ir *Matrix* buvo atlikti kaip atlygis už jų atsisakymą įeiti į rinką. Tačiau reikia konstatuoti, jog visi šie argumentai grindžiami prielaida, kad kompensacija, kurią generinių vaistų gamintojui gali reikėti sumokėti tretiesiems asmenims dėl žalos, šių asmenų patirtos dėl šio gamintojo sprendimo atsisakyti prekiauti generiniu vaistu, dėl kurio kilo šis ginčas, iš principo yra išlaidų, susijusių su taikiu ginčo dėl patentų sprendimu, dalis. Dėl šio sprendimo 167 punkte nurodytų priežasčių ši prielaida yra klaidinga. Vadinasi, pirmasis priekaištas turi būti atmestas.

223 Pateikdama antrąjį priekaištą *Servier* kaip pirmąjį argumentą nurodo tai, kad Bendrasis Teismas turėjo palyginti 11,8 mln. GBP dydžio mokėjimus *Niche* ir *Matrix* su pelnu, kurį jos galėjo tikėtis gauti įėjusios į perindoprilio rinką. Tačiau šis argumentas yra nepagrįstas. Iš tiesų pakanka priminti, kad remiantis tuo, kas nuspręsta šio sprendimo 165 punkte, siekiant patikrinti, ar originalių vaistų gamintojo perduotos vertės generinių vaistų gamintojui yra atlygis už pastarojo gamintojo atsisakymą įeiti į atitinkamą rinką, reikia nustatyti, ar šių perduotų verčių teigiamas grynasis balansas yra pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į rinką, nereikalaujant, kad grynasis teigiamas balansas būtinai būtų didesnis už pelną, kurį jis būtų gavęs, jeigu būtų laimėjęs bylą dėl patentų (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 87–94 punktus).

224 Pateikdama antrąjį argumentą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui perkėlus įrodinėjimo pareigą, kiek tai susiję su pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytu palyginimu. Tačiau iš to punkto matyti, kad šis argumentas yra nereikšmingas, nes tariamas įrodinėjimo pareigos perkėlimas susijęs su palyginimu, kurio nebuvo būtina atlikti.

225 Pateikdama trečiąjį argumentą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui neatsižvelgus į kliūtis, su kuriomis susidūrė *Niche* ir *Matrix*. Reikia konstatuoti, jog pateikdama šį argumentą *Servier* ginčija *Niche*, *Matrix* ir *Biogaran* susitarimais siekiamo tikslo antikonkurencinį pobūdį ir tvirtina, kad šios įmonės norėjo susitarti ne dėl paskatos, kylančios iš *Servier* pasiūlyto kompensacinio mokėjimo, bet dėl kliūčių, kilusių jų planui įeiti į perindoprilio rinką. Ji remiasi šių įmonių ketinimu ir tuo, kad jos siekė teisėto, o ne antikonkurencinio tikslo.

226 Šiuo klausimu reikia priminti, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 159–168 punktų, Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos skundžiamo sprendimo 277–280 punktuose, pagal kuriuos to sprendimo 527–547 punktuose jo atliktas *Niche* ir *Matrix* situacijos vertinimas, kiek tai susiję su *Servier* ir jos patronuojamosios bendrovės *Biogaran* joms perduotų verčių skatinamuoju pobūdžiu, būtų neteisėtas. Dėl likusios dalies, kiek *Servier* siekia paneigti Komisijos šiuo klausimu atliktus faktinių aplinkybių vertinimus, jos priekaištai yra nepriimtini.

227 Dėl *Servier* argumentų, grindžiamų patentų keliamomis kliūtimis *Niche* ir *Matrix* įeiti į rinką, reikia konstatuoti, kad jie sutampa su potencialios konkurencijos kontekste nurodytais argumentais, kuriuos Teisingumo Teismas atmetė šio sprendimo 184–211 punktuose. Kadangi Teisingumo Teismas nusprendė, jog Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, dėl kurios jo vertinimas, kad šios patentų keliamos kliūtys nėra neįveikiamos kliūtys įeiti į rinką, būtų neteisėtas, nėra jokio pagrindo manyti, kad, nesant tokių neįveikiamų kliūčių, patentų keliamos kliūtys galėtų paneigti konstatuoto vertės perdavimo skatinamąjį pobūdį, nes jos buvo tikroji *Niche* ir *Matrix* sprendimo atsisakyti įeiti į perindoprilio rinką Sąjungoje priežastis.

228 Kiek *Servier* teigia, kad *Niche* ir *Matrix* susitarimų šalys neturėjo antikonkurencinių ketinimų, reikia priminti, jog, kaip matyti iš šio sprendimo 157 punkto, aplinkybė, kad šios įmonės veikė neturėdamos ketinimo trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų objektyvių tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui (2023 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *European Superleague Company*, C-333/21, EU:C:2023:1011, 167 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija). Taigi tai, kad komercinė strategija, pagal kurią tuo pačiu gamybos grandinės lygiu veikiančios įmonės tarpusavyje susidera dėl tokių susitarimų siekdamos užbaigti ginčą dėl patento galiojimo, yra ekonomiškai racionali šių įmonių požiūriu, visiškai neįrodo, kad šios strategijos įgyvendinimas yra pateisinamas konkurencijos teisės požiūriu. Taigi trečiasis *Servier* argumentas yra nepagrįstas.

229 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, turi būti atmesta trečiojo pagrindo antra dalis, taigi ir visas šis trečiasis pagrindas.

2. Dėl šeštojo pagrindo, susijusio su „Niche“ ir „Matrix“ susitarimų kvalifikavimu kaip atskirų pažeidimų

230 Nurodydama apeliacinio skundo šeštąjį pagrindą *Servier* ginčija motyvus, kuriais remdamasis Bendrasis Teismas atsisakė konstatuoti, kad *Niche* ir *Matrix* susitarimai yra vienas pažeidimas.

a) Šalių argumentai

231 *Servier* teigimu, skundžiamo sprendimo 1302 punkte patvirtindamas, kad *Niche* ir *Matrix* susitarimai buvo du atskiri pažeidimai, už kiekvieną iš kurių Komisija galėjo skirti individualią baudą *Niche* ir *Matrix*, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.

232 Pirma, *Servier* teigia, kad tęstinis elgesys, kuriam būdingi keli bendrą tikslą turintys veiksmai, yra vienas pažeidimas. Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 1296 punkto, *Niche* ir *Matrix* susitarimais, kurie buvo pasirašyti tą pačią dieną, toje pačioje vietoje ir to paties *Servier* atstovo, buvo siekiama to paties tikslo. Priešingai, nei to sprendimo 1280 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, šie susitarimai lėmė *Niche* ir *Matrix* elgesio koordinavimą *Servier* atžvilgiu. Dėl minėtų susitarimų papildomumo Bendrasis Teismas turėjo pripažinti pagrįstu pagrindą, kurį nurodydama *Servier* tvirtino, kad tie susitarimai yra vienas pažeidimas.

233 Antra, *Servier* tvirtina, kad Bendrasis Teismas atmetė kvalifikavimą kaip vieno pažeidimo, remdamasis teisiškai klaidingais kriterijais. Šiuo klausimu ji pažymėjo, jog skundžiamo sprendimo 1296, 1297 ir 1300 punktuose Bendrasis Teismas, atrodo, atmetė kvalifikavimą kaip vieno pažeidimo, motyvuodamas tuo, kad *Niche* ir *Matrix* neturėjo to paties ketinimo. Vis dėlto toks subjektyvus kriterijus yra svetimas Bendrojo Teismo jurisprudencijai, pagal kurią reikalaujama, kad šis kvalifikavimas būtų grindžiamas ne subjektyviu šalių ketinimu, o objektyviais duomenimis (2011 m. kovo 3 d. Sprendimo *Siemens / Komisija*, T-110/07, EU:T:2011:68, 246 punktas). Kadangi Bendrasis Teismas, remdamasis tuo, kas nurodyta skundžiamo sprendimo 1296 punkte, konstatavo, jog *Niche* ir *Matrix* susitarimais buvo siekiama to paties tikslo, iš to jis turėjo padaryti išvadą, kad egzistuoja vienas pažeidimas, nepaisant tam tikrų šių įmonių ketinimų skirtumų.

234 Be to, *Servier* pažymi, kad skundžiamo sprendimo 1298 punkte Bendrasis Teismas rėmėsi aplinkybe, kad nebuvo *Niche* ir *Matrix* „interesų bendrumo“. Šis kriterijus nėra nei svarbus, nei reikalaujamas atsižvelgiant į jurisprudenciją. Bet kuriuo atveju šis Bendrojo Teismo vertinimas grindžiamas faktinių aplinkybių iškraipymu, nes, kaip matyti iš to sprendimo 1299 punkto, šios įmonės sudarė žodinį susitarimą dėl pelno pasidalijimo ir susitarimą dėl atsakomybės pasidalijimo platintojų atžvilgiu.

235 Trečia, *Servier* teigimu, Bendrasis Teismas negalėjo remtis nedideliais *Niche* ir *Matrix* susitarimų skirtumais, nurodytais skundžiamo sprendimo 1298 punkte, kad paneigtų, jog šios įmonės siekė bendro tikslo.

236 Ketvirta, Bendrasis Teismas negalėjo remtis *Niche* ir *Matrix* nesutarimais įgyvendinant jų susitarimus su *Servier*, kad skundžiamo sprendimo 1299 punkte atmestų vieno pažeidimo buvimą. Iš tiesų šie nesutarimai kilo po to, kai buvo sudaryti tie susitarimai.

237 Penkta, tai, kad *Matrix* nuo pat pradžių nedalyvavo derybose tarp *Niche* ir *Servier* arba kad ji nežinojo apie *Biogaran* susitarimo egzistavimą, negali paneigti vieno pažeidimo buvimo.

238 Komisija ginčija šiuos argumentus.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

239 Pateikdama savo argumentus *Servier* teigia, jog Bendrasis Teismas taikė klaidingą teisinį kriterijų, kad nustatytų, ar *Niche* ir *Matrix* padarė du atskirus pažeidimus. Nurodydama šeštąjį pagrindą ji teigia, kad buvo iškraipytos faktinės aplinkybės, ir iš esmės ginčija Bendrojo Teismo skundžiamame sprendime atliktą teisinį faktinių aplinkybių kvalifikavimą.

240 Iš suformuotos Teisingumo Teismo jurisprudencijos matyti, kad SESV 101 straipsnio 1 dalis gali būti pažeista ne tik atskiru veiksmu, bet ir veiksmų seka arba tęstiniu elgesiu, nors viena ar kelios šios veiksmų sekos ar tęstinio elgesio sudedamosios dalys taip pat galėtų būti pripažintos atskiru šios nuostatos pažeidimu. Taigi, jei skirtingais veiksmais vykdomas „bendras planas“, nes siekiama tokio paties tikslo, kuris iškreipia konkurenciją vidaus rinkoje, Komisija turi teisę priskirti atsakomybę už tokius veiksmus pagal dalyvavimą darant aptariamą pažeidimą apskritai (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 41 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

241 Įmonė, kuri dalyvavo darant tokį vieną tęstinį pažeidimą savo veiksmais, kuriuos apima „susitarimas“ ar „suderinti veiksmai“, turintys antikonkurencinį tikslą, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ir kuriais siekiama prisidėti prie bendro pažeidimo darymo, taip pat gali būti atsakinga už kitų įmonių veiksmus darant tą patį pažeidimą visą jos dalyvavimo laikotarpį (šiuo klausimu žr. 2012 m. gruodžio 6 d. Sprendimo *Komisija / Verhuizingen Coppens*, C-441/11 P, EU:C:2012:778, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

242 Šiuo aspektu reikia priminti, kad, siekiant skirtingus veiksmus pripažinti vienu ir tęstiniu pažeidimu, nereikia patikrinti, ar tarp jų yra papildymo ryšys, t. y. ar kiekvienu iš jų buvo siekiama vienos arba kelių pasekmių įprastai konkurencijai ir sąveikaujant prisidedama prie bendro antikonkurencinio poveikio, kurio norėjo jų autoriai, įgyvendinantys bendrą vieno tikslo siekiantį planą. Kita vertus, sąlyga, susijusi su sąvoka „vienas tikslas“, reikalauja, kad būtų patikrinta, ar nėra pažeidimą sudarantiems skirtingiems veiksmams būdingų elementų, kurie gali rodyti, kad realaus kitų dalyvaujančių įmonių elgesio tikslas arba antikonkurencinis poveikis nėra tokie patys, todėl jis nėra „bendro plano“ dalis dėl to paties tikslo – iškreipti konkurenciją vidaus rinkoje (2017 m. sausio 26 d. Sprendimo *Villeroy & Boch / Komisija*, C-644/13 P, EU:C:2017:59, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

243 Be to, reikia pažymėti, kad, kaip išvados 239 ir 240 punktuose iš esmės nurodė generalinė advokatė, siekdama veiksmus kvalifikuoti kaip atskirus pažeidimus ar kaip vieną pažeidimą Komisija, remdamasi bylos medžiaga ir kontroliuojama Sąjungos teismo, turi objektyviai nustatyti, kad įvykdyti vienokio ar kitokio veiksmų kvalifikavimo kriterijai. Iš tiesų, kaip skundžiamo sprendimo 1294 punkte nusprendė Bendrasis Teismas, jei įrodoma, kad Komisija padarė klaidą, atlikdama šį teisinį faktinių aplinkybių kvalifikavimą, sprendimas dėl pažeidimo turi būti panaikintas, o baudos dydis – perskaičiuotas.

244 Nagrinėjamu atveju Bendrasis Teismas iš esmės priminė šio sprendimo 242 punkte nurodytus jurisprudencijos aspektus ir skundžiamo sprendimo 1295 punkte pažymėjo, jog „tam, kad konstatuotų vieno pažeidimo egzistavimą, Komisija turi įrodyti, kad atitinkami susitarimai yra

dalis bendro plano, kurį atitinkamos įmonės sąmoningai įgyvendina siekdamos vieno antikonkurencinio tikslo, ir šiuo klausimu ji turi išnagrinėti visas faktines aplinkybes, galinčias patvirtinti ar paneigti to bendro plano buvimą“. Reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kiek tai susiję su teisiniu kriterijumi, taikytinu nustatant vieną pažeidimą.

245 Dėl bylos faktinių aplinkybių vertinimo skundžiamo sprendimo 1296 ir 1297 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad nors *Servier*, sudarydama *Niche* ir *Matrix* susitarimus, iš tiesų siekė vieno ir to paties tikslo, remiantis šia aplinkybe nebuvo galima įrodyti, kad *Niche* ir *Matrix* kartu siekė to paties tikslo, patvirtinančio bendrą planą, nei juo labiau to, kad jos dalijosi šiuo planu su *Servier*. Taip Bendrasis Teismas teisingai taikė šio sprendimo 240–242 punktuose nustatytus kriterijus, pagal kuriuos, norint kvalifikuoti kaip „vieną pažeidimą“, kiekvienas iš atitinkamų antikonkurencinių veiksmų dėl savo identiško antikonkurencinio tikslo turi būti to paties bendro plano dalis.

246 Skundžiamo sprendimo 1298 ir 1299 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, jog tai, kad *Niche* ir *Matrix* susitarimai buvo sudaryti tą pačią dieną, toje pačioje vietoje ir to paties atstovo, nebuvo pakankama aplinkybė *Niche* ir *Matrix* bendro plano buvimui įrodyti. Jis pažymėjo, kad yra keli šių susitarimų sąlygų skirtumai, atmetė *Niche* ir *Matrix* žodinio susitarimo dėl tų susitarimų įgyvendinimo buvimo požymius ir tuo remdamasis padarė išvadą, kad šios įmonės neturėjo „bendro plano“, kuris leistų jų veiksmus kvalifikuoti kaip „vieną pažeidimą“.

247 Dėl *Niche* ir *Matrix* susitarimų sudarymo faktinių aplinkybių skundžiamo sprendimo 1300 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad jos įrodo, kad *Matrix* veikiau siekė pasinaudoti *Servier* suteikta galimybe, o ne veikė sutartinai su *Niche* pagal bendrą planą, kuriuo būtų siekta nutraukti jų projektą dėl periondoprilio. *Matrix* dalyvavimas derybose, po kurių buvo sudaryti *Niche* ir *Matrix* susitarimai ir apie kurias jai buvo pranešta pavėluotai, apsiribojo, Bendrojo Teismo teigimu, derėjimusi dėl *Servier* vertės perdavimo jai. Be to, skundžiamo sprendimo 1301 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad *Biogaran* susitarimas buvo sudarytas *Matrix* apie tai nežinant.

248 Vis dėlto *Servier* teigia, kad Bendrasis Teismas suteikė pernelyg didelę reikšmę šalių ketinimui, nors pagal jurisprudenciją reikalaujama objektyviai įvertinti antikonkurencinių veiksmų sąsają su bendru planu.

249 Kaip išvados 248 punkte pažymėjo generalinė advokatė, tam, kad būtų galima konstatuoti vieną pažeidimą, turi būti įrodyta, kad įmonių veiksmai yra bendro plano dalis dėl jų prisidėjimo prie bendro ekonominio tikslo įgyvendinimo (šiuo klausimu žr. 2022 m. birželio 16 d. Sprendimo *Toshiba Samsung Storage Technology ir Toshiba Samsung Storage Technology Korea / Komisija*, C-700/19 P, EU:C:2022:484, 107 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją). Taigi tokio bendro tikslo įrodymas gali būti nustatytas, be kita ko, remiantis duomenimis, susijusiais su šalių ketinimu, nes bendro plano sąvoka reiškia, kad šalys ketino bendradarbiauti siekdamos įgyvendinti šį planą, taigi jų ketinimai dėl šio bendradarbiavimo yra reikšmingi, jeigu nustatomi remiantis objektyviais ir patikimais duomenimis, siekiant išsiaiškinti, ar jų veiksmai yra vienas pažeidimas.

250 Tokiomis aplinkybėmis *Servier* nepagrįstai tvirtina, kad Bendrojo Teismo atliktas teisinis faktinių aplinkybių kvalifikavimas pagrįstas klaidingu teisiniu kriterijumi. Ji taip pat neįrodė, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes.

251 Taigi šeštasis pagrindas turi būti atmestas.

D. Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su Teva susitarimu

252 Nurodydama ketvirtąjį pagrindą *Servier* ginčija Bendrojo Teismo vertinimus, pateiktus dėl SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo *Teva* susitarimui. Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija

a) Šalių argumentai

253 Ketvirtojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* tvirtina, kad Bendrajam Teismui atliekant potencialios konkurencijos analizę padarytos kelios teisės klaidos. Remdamasi nurodant antrąjį pagrindą pateiktais argumentais *Servier*, siekdama įrodyti potencialios konkurencijos nebuvimą, apskritai priekaištauja Bendrajam Teismui skundžiamo sprendimo 589, 591, 592, 600, 601 ir 603 punktuose nustačius jai pareigą įrodyti, kad *Teva* atėjimui į rinką kilo neįveikiamų kliūčių.

254 Pateikdama pirmąjį priekaištą *Servier* ginčija skundžiamo sprendimo 589, 591, 592 ir 596 punktuose atliktą vertinimą, kad jos patentai, taip pat tai, kaip šalys galėjo juos suvokti, ir konkrečiai rizika, kad remiantis šiais patentais gali būti nustatytas laikinas draudimas, nėra neįveikiamos tokio atėjimo į rinką kliūtys.

255 Pateikdama antrąjį priekaištą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui, kad skundžiamo sprendimo 599 punktuose nusprendė, kad vėlavimo per leidimo pateikti rinkai išdavimo procedūras nepakanka generinių vaistų gamintojo, kaip potencialaus konkurento, statusui paneigti. Bendrasis Teismas nenagrinėjo tokio vėlavimo poveikio, nors *Servier* įrodė, kad dėl šio vėlavimo kilo pavojus *Teva* projektui. Be to, Bendrasis Teismas atmetė tai, kad generinių vaistų gamintojams svarbu vieniems iš pirmųjų įeiti į atitinkamą rinką, nors Komisija aiškiai pripažino šią svarbą ginčijamo sprendimo 1126 konstatuojamojoje dalyje.

256 Pateikdama trečiąjį priekaištą *Servier* nurodo kelis iškraipymus.

257 Viena vertus, skundžiamo sprendimo 586 ir 609–612 punktuose Bendrasis Teismas iškraipė *Servier* pateiktus įrodymus, patvirtinančius, kad *Teva* neturėjo perindoprilio, dėl kurio buvo išduotas leidimas pateikti rinkai, atsargų.

258 Kita vertus, *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 594 punkte Bendrasis Teismas iškraipė ieškinį pirmojoje instancijoje, kai nurodė, kad *Servier* neginčijo teiginio, kuriuo *Teva* pareiškė, jog yra pasirengusi prisiimti riziką, kad dėl jos įėjimo į perindoprilio rinką jai gali būti pareikštas ieškinys dėl patentų pažeidimo.

259 Pateikdama ketvirtąjį priekaištą *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui, kad skundžiamo sprendimo 610 punkte atsisakė atsižvelgti į įrodymus dėl generinio perindoprilio, pagaminto iš *Hetero Drugs Ltd* (toliau – *Hetero*) tiekiamos veikliosios medžiagos, trūkumų, nes jie buvo vėlesni nei *Teva* susitarimo sudarymo data. Kadangi šie įrodymai yra ankstesni nei Komisijos tyrimas, jie turi didelę įrodomąją galią. To sprendimo 611 punkte konstatavęs, kad 2007 m. spalio 15 d. *Teva* elektroniniu laišku *Hetero* buvo siekiama „aiškiai įgyvendinti“ *Teva* susitarimą, Bendrasis Teismas iškraipė šį laišką.

260 Komisija ginčija šiuos argumentus.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

261 Pradiniai argumentai ir pirmasis priekaištas, susiję su neįveikiamų kliūčių įeiti į rinką buvimo įrodinėjimo pareiga, grindžiami klaidingu teisinių kriterijų, taikomų potencialios konkurencijos vertinimui, supratimu, kaip nuspręsta šio sprendimo 81, 107–111 ir 123–125 punktuose. Todėl šie argumentai ir priekaištas turi būti atmesti dėl tų pačių motyvų, kurie išdėstyti tuose punktuose.

262 Panašiai, kiek šis priekaištas konkrečiai grindžiamas rizika, kad remiantis šiais patentais bus nustatytas laikinas draudimas, reikia priminti, kad, kaip nuspręsta šio sprendimo 112 punkte, dėl šių draudimų nustatymo ir juo labiau vien dėl tokio nustatymo rizikos savaime negali būti paneigtas generinių vaistų gamintojo, kaip potencialaus konkurento, statusas.

263 Dėl antrojo priekaišto reikia priminti, kad, remiantis tuo, kas nuspręsta šio sprendimo 120 punkte, vien vėlavimo per leidimo pateikti rinkai išdavimo procedūras nepakanka potencialaus konkurento statusui paneigti. Todėl šį priekaištą reikia atmesti dėl tų pačių motyvų, kurios nurodytos šiame 120 punkte. Dėl ginčijamo sprendimo 1126 konstatuojamojoje dalyje pateiktos nuorodos į vadinamojo „pradininko“ pranašumą, kurį gautų pirmasis generinių vaistų gamintojas, pateikęs rinkai savo produktą, pažymėtina, kad iš šios nuorodos visiškai nematyti, kad tik gamintojas, kuris gali pirmas pateikti rinkai savo produktą, gali būti laikomas potencialiu originalių vaistų gamintojo konkurentu. Dėl likusios dalies pakanka konstatuoti, kad *Servier* ginčija Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, susijusį su tokiu vėlavimu, taigi jos argumentai yra nepriimtini.

264 Dėl tariamo įrodymų, kad nebuvo *Teva* perindoprilio atsargų, kurias apėmė leidimas pateikti rinkai, iškraipymo reikia pažymėti, kaip tai padarė Komisija: kadangi *Servier* tiksliai nenurodė įrodymų, kurie, kaip ji teigia, buvo iškraipyti, Komisija negali atsakyti į šį priekaištą, o Teisingumo Teismas – vykdyti savo kontrolės, todėl minėtas priekaištas turi būti atmestas kaip nepriimtinas.

265 Dėl ieškinio pirmojoje instancijoje iškraipymo skundžiamo sprendimo 594 punkte, kiek Bendrasis Teismas nurodė, jog *Servier* faktiniu požiūriu neginčijo teiginio, išplaukiančio iš *Teva* pareiškimo, kad ji buvo pasirengusi pateikti rinkai savo perindoprilį, nepaisydama rizikos, kad gali būti pareikšti ieškiniai dėl patentų pažeidimo, reikia pažymėti, kad bet kuriuo atveju Bendrasis Teismas atsakė į *Servier* argumentus dėl esmės ir to sprendimo 591 punkte priminė, jog dėl rizikos, kad po *Teva* įėjimo į perindoprilio rinką jai galėjo būti pareikšti ieškiniai dėl patentų pažeidimo ir nustatyti laikini draudimai, negalėjo būti „atmesta realių ir konkrečių *Teva* galimybių įveikti su aptariamais patentais susijusias kliūtis egzistavimo tikimybė“. Be to, iš to 594 punkto matyti, kad nors *Teva* žinojo apie patento pažeidimo ir laikinų draudimų nustatymo riziką nuo 2006 m. vasario mėn., ji, kaip matyti iš to sprendimo 598 punkto, tęsė parengiamuosius veiksmus.

266 Be to, kaip nurodyta šio sprendimo 109 punkte, pats patentas, kuriuo saugomas viešai pradėtos naudoti veikliosios medžiagos gamybos procesas, negali būti laikomas neįveikiama kliūtimi įeiti į rinką ir netrukdo atitinkamo originalių vaistų gamintojo potencialiu konkurentu pripažinti generinių vaistų gamintojo, kuris iš tikrųjų yra tvirtai apsisprendęs ir yra pajėgus įeiti į šią rinką ir kuris savo veiksmais parodo, kad yra pasirengęs ginčyti šio patento galiojimą ir prisiimti riziką, kad jam įėjus į tą rinką patento savininkas gali pareikšti jam ieškinį dėl patento pažeidimo (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 46 punktas).

267 Taigi iš to, kas priminta šio sprendimo 265 punkte, matyti, jog, nesant reikalo remtis aplinkybe, kad *Servier* neginčijo *Teva* ketinimo įeiti į rinką rizikuojant, Bendrasis Teismas išnagrinėjo *Servier* argumentus dėl esmės ir, atsižvelgdamas į šio sprendimo 266 punkte nurodytą jurisprudenciją, pakankamai teisiškai motyvavo savo išvadą, kad *Servier* patentų buvimas nebuvo neįveikiama kliūtis potencialiam *Teva* įėjimui į rinką.

268 Vadinasi, priekaištas dėl iškraipymo, pateiktas dėl skundžiamo sprendimo 594 punkto, yra nereikšmingas, nes susijęs su pertekliniu skundžiamo sprendimo motyvu.

269 Pateikdama ketvirtąjį priekaištą *Servier* ginčija 2007 m. spalio 15 d. *Hetero* elektroninio laiško vertinimą, prisidengdama tuo, kad jis buvo iškraipytas. Pagal šio sprendimo 58 punkte nurodytą jurisprudenciją tokio pobūdžio priekaištas nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

270 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, ketvirtojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

2. Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo

271 Ketvirtojo pagrindo antroje dalyje *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui skundžiamo sprendimo 698, 700 ir 704 punktuose patvirtinus *Teva* susitarimo kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo. Šiuo klausimu *Servier*, pakartodama grindžiant pirmąjį pagrindą pateiktus argumentus, teigia, jog to, kad *Teva* susitarime yra konkurenciją ribojančių sąlygų ir jame numatytas mokėjimas, skatinantis *Teva* pritarti tokioms sąlygoms, nepakanka, kad šis susitarimas būtų kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, nors, be kita ko, minėtas susitarimas taip pat buvo palankus ankstyvam *Teva* atėjimui į rinką, taigi turėjo konkurenciją skatinantį poveikį.

272 Prieš pradedant nagrinėti *Servier* šiuo klausimu pateiktus konkrečius priekaištus, pirmiausia reikia priminti, kad pagal šio sprendimo 73, 76 ir 77 punktuose nurodytą jurisprudenciją galimas susitarimo konkurenciją skatinantis poveikis neturi reikšmės nagrinėjant jo antikonkurencinį tikslą, be kita ko, siekiant patikrinti jo galimą žalingumą. Be to, reikia pažymėti, kad, kaip, matyti iš jurisprudencijos, be kita ko, nurodytos šio sprendimo 83 punkte, generinių vaistų patekimo į rinką atidėjimas, už tai originalių vaistų gamintojui perduodant vertes šių vaistų generinės versijos gamintojui, turi būti laikomas konkurencijos ribojimu dėl tikslo, jei šios perduotos vertės paaiškinamos tik šių vaistų gamintojų komerciniu interesu nekonkuruoti pranašumais.

a) Dėl „Teva“ susitarimo tikslų

1) Šalių argumentai

273 *Servier* tvirtina, jog Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai neatsižvelgė į *Teva* susitarimu objektyviai siekiamus tikslus vien dėl to, kad šiame susitarime buvo konkurenciją ribojančių sąlygų. *Servier* teigimu, Bendrasis Teismas nepaisė aplinkybės, kad minėtu susitarimu iš esmės buvo siekiama tiekti *Teva* perindoprilį. Taikus ginčų dėl *Servier* patentų sprendimas buvo tik „antrinis“ tikslas, kurio apimtis ribota, nes jis neapėmė EPT vykstančios procedūros dėl patento 947 galiojimo. *Servier* teigimu, šie tikslai savaime nėra žalingi konkurencijai.

274 Be to, skundžiamo sprendimo 704 punkte Bendrojo Teismo padaryta analogija tarp *Teva* susitarimo ir bylos, kurioje priimtas 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimas *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* (C-209/07, EU:C:2008:643), aplinkybių nėra pagrįsta, nes šios aplinkybės buvo susijusios ne su naujo konkurento atėjimu į rinką, o su šioje rinkoje jau veikusių konkuruojančių įmonių pasitraukimu.

275 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

276 *Servier* ginčija konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą, remdamasi tariamu tam tikrų *Teva* susitarime nustatytų tikslų ir šalių ketinimo šiuo atžvilgiu teisėtumu. *Servier* teigimu, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai neatsižvelgė į šiuos tikslus ir *Teva* susitarimą kvalifikavo kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

277 Vis dėlto reikia priminti, kad norint veiksmus kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo reikia nustatyti objektyvius tikslus, kuriuos tais veiksmais konkurencijos atžvilgiu siekiama įgyvendinti. Atvirkščiai, kaip nuspręsta šio sprendimo 87 punkte, aplinkybė, kad įmonės veikė neturėdamos ketinimo trukdyti, riboti ar iškraipyti konkurenciją, ir tai, kad jos siekė tam tikrų teisėtų objektyvių tikslų, neturi lemiamos reikšmės SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymui. Vienintelis svarbus veiksnys yra šių veiksmų ekonominės žalos tinkamam konkurencijos veikimui atitinkamoje rinkoje laipsnio vertinimas. Šis vertinimas turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais, prireikus išsamiai išanalizavus tuos veiksmus, jų tikslus bei ekonominį ir teisinį kontekstą (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84 bei 85 punktus ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 131 punktą).

278 Be to, kiek *Servier*, pabrėždama, kad *Teva* susitarimo „pagrindinis“ tikslas buvo tiekti *Teva* perindoprilį, o „antrinis“ – taikiai išspręsti ginčus, siekia remtis jurisprudencija dėl pagalbinių ribojimų, dėl šio sprendimo 148–151 punktuose išdėstytų priežasčių reikia konstatuoti, kad ši jurisprudencija netaikytina situacijai, kaip antai susiklosčiusiai dėl *Teva* susitarimo. Iš tiesų, pirma, *Teva* susitarimo sąlyga, kurioje buvo numatyta tiekti *Teva* perindoprilį, nebuvo neutrali konkurencijos požiūriu, nes egzistavo kompensaciniai mokėjimai, kuriais buvo perduotos vertės, ir, antra, atsižvelgiant į šių mokėjimų egzistavimą, konkurencijos ribojimai, kylantys iš neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų, negali būti laikomi objektyviai būtinais šiai tiekimo sąlygai ar taikiam ginčų sprendimui, juo labiau kai neginčijimo ir neprekiavimo sąlygos aiškinamos atsižvelgiant į tiekimo sąlygos išimtinumą.

279 Taigi, nesant reikalo nuspręsti dėl 2008 m. lapkričio 20 d. Sprendimo *Beef Industry Development Society ir Barry Brothers* (C-209/07, EU:C:2008:643) svarbos, reikia atmesti *Servier* pateiktą priekaištą.

b) Dėl „Teva“ susitarimo dvejopu poveikiu

1) Šalių argumentai

280 *Servier* tvirtina, kad *Teva* susitarimo sudarymo dieną šio susitarimo potencialus poveikis, vertinamas kaip visuma, ir tiek, kiek jį buvo galima nustatyti tą dieną, buvo dvejopas, todėl, kaip matyti iš nurodant pirmąjį pagrindą jos pateiktų argumentų, *Teva* susitarimo kvalifikavimas kaip

konkurencijos ribojimo dėl tikslo yra atmestinas. Bendrasis Teismas, be kita ko, skundžiamo sprendimo 644 ir 667 punktuose, iškraipė faktines aplinkybes, susijusias su šio susitarimo kontekstu, ir neatsižvelgė į jo konkurenciją skatinantį poveikį.

281 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

282 *Servier* negali remtis teigiamu arba bent dvejopu poveikiu konkurencijai, kurį galėjo sukelti *Teva* susitarimas, nes pagal šio sprendimo 73, 76 ir 77 punktuose nurodytą jurisprudenciją, siekiant nustatyti, ar šis susitarimas gali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, tokio poveikio analizė nebūtina, neatsižvelgiant į tai, ar jis yra realus, ar potencialus, neigiamas ar teigiamas. Taigi, neatsižvelgiant į tai, jog nebuvo akivaizdu, kad dėl ankstyvo *Teva* atėjimo į rinką pasireikš tariamas teigiamas poveikis, nes *Servier* turėjo sutartinę teisę blokuoti tokį atėjimą sumokėdama papildomą kompensacinį mokėjimą, bet kuriuo atveju šiems argumentams negalima pritarti. Taigi šis priekaištas turi būti atmestas.

c) Dėl „Teva“ susitarimo sąlygų žalingumo

1) Šalių argumentai

283 Kiek tai susiję su *Teva* susitarimo neginčijimo sąlyga, *Servier* pakartoja nurodant pirmąjį pagrindą pateiktus argumentus, pagal kuriuos tokia įprasta sąlyga savaime nėra žalinga konkurencijai. Skundžiamo sprendimo 648 ir 649 punktuose Bendrasis Teismas nepaisė jurisprudencijos, suformuotos 1986 m. vasario 25 d. Sprendime *Windsurfing International / Komisija* (193/83, EU:C:1986:75), ir padarė klaidą, kai konstatavo, jog tai, kad ši sąlyga neapėmė procedūros EPT, neturi reikšmės.

284 Kalbant apie *Teva* susitarimo neprekiavimo sąlygą, pažymėtina, jog skundžiamo sprendimo 663 ir 664 punktuose Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad šios sąlygos taikymo sritis apsiribojo *Servier* patentus pažeidžiančiu perindopriliu, paliekant *Teva* laisvę kurti patentų nepažeidžiančią šio vaisto formą. To sprendimo 666 punkte Bendrasis Teismas taip pat klaidingai atmetė įrodymus, susijusius su *Teva* atliekamu patentų nepažeidžiančios to vaisto versijos kūrimu. Be to, Bendrasis Teismas padarė klaidą, kai neatsižvelgė į tai, kad dėl generinio perindoprilio tiekimo *Teva* buvo sušvelnintas ar net pašalintas galimas minėtos sąlygos ribojamasis poveikis. Vis dėlto minėto sprendimo 954 punkte Bendrasis Teismas pripažino, kad su *Krka* sudaryto susitarimo dėl taikaus ginčų sprendimo konkurenciją ribojantis pobūdis galėjo būti kompensuotas su šia įmone sudarytos licencinės sutarties konkurenciją skatinančiu poveikiu.

285 Dėl išimtinio tiekimo sąlygos *Servier* pateikia tris priekaištus.

286 Pirmiausia Bendrasis Teismas iškraipė šią sąlygą. Priešingai, nei Bendrasis Teismas nurodė skundžiamo sprendimo 662 punkte, pagal minėtą sąlygą *Teva* nebuvo uždrausta pirkti iš kitų tiekėjų. Taigi *Teva* galėjo laisvai pirkti iš trečiųjų asmenų, gaminančių perindoprilį, kuris nėra sudarytas iš kristalinio alfa erbumino, saugomo patentu 947. To sprendimo 663 punkte Bendrasis Teismas padarė klaidingą išvadą, kad *Teva* susitarimas apima daugiau nei *Servier* patentai.

287 Be to, *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 672 punkte Bendrasis Teismas klaidingai ir nemotyvuotai nurodė, kad išimtinio tiekimo sąlyga buvo neįprasta. Tokia sąlyga yra teisėta ir dažnai naudojama, be kita ko, *Teva*.

288 Galiausiai *Servier* teigia, kad išimtinio tiekimo sąlyga turėjo būti vertinama pagal jos kontekstą, atsižvelgiant į konkurenciją, kuri būtų buvusi, jei šios sąlygos nebūtų buvę. Kadangi *Teva* susitarimas sudarė sąlygas *Teva* įeiti į perindoprilio rinką, kvalifikavimas kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo negalimas.

289 Komisija ginčija šių argumentų priimtinumą ir pagrįstumą.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

290 Šiais argumentais *Servier* ginčija Bendrojo Teismo atliktą *Teva* susitarimo kvalifikavimo kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo vertinimą ir iš esmės teigia, kad nei šio susitarimo neginčijimo sąlyga, nei jo neprekiavimo ar išimtinio tiekimo sąlyga negalėjo sukelti antikonkurencinio poveikio.

291 Kaip nurodyta šio sprendimo 88 punkte, siekiant nustatyti, ar slapti veiksmai gali būti kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, reikia išnagrinėti jų turinį, istoriją, ekonominį ir teisinį kontekstą, visų pirma rinkos, kurioje konkrečiai pasireikš jų poveikis, specifinius ypatumus. Tai, kad susitarimo, skirto šiems veiksmams įgyvendinti, sąlygose neatskleidžiamas antikonkurencinis tikslas, savaime neturi lemiamos reikšmės

292 Iš tiesų kvalifikavimas kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo nepriklauso nei nuo sutarčių formų ar kitų teisinių priemonių, skirtų tokiems slaptiems veiksmams įgyvendinti, nei nuo galimo subjektyvaus šalių suvokimo apie jų ginčo dėl patento galiojimo baigtį. Vienintelis svarbus veiksnys yra šių veiksmų ekonominės žalos tinkamam konkurencijos veikimui atitinkamoje rinkoje laipsnio vertinimas. Šis vertinimas turi būti pagrįstas objektyviais kriterijais, prireikus išsamiai išanalizavus tuos veiksmus, jų tikslus bei ekonominį ir teisinį kontekstą (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 84 bei 85 punktus ir 2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Lundbeck / Komisija*, C-591/16 P, EU:C:2021:243, 131 punktą).

293 Taigi susitarimai dėl taikaus ginčų sprendimo, kuriais generinių vaistų gamintojas, galintis įeiti į rinką, bent jau laikinai pripažįsta originalių vaistų gamintojo turimo patento galiojimą ir įsipareigoja jo neginčyti bei neįeiti į šią rinką, gali turėti konkurenciją ribojantį poveikį, nes patento galiojimo ir apimties ginčijimas yra normalios konkurencijos sektoriuose, kuriuose esama išimtinių teisių į technologijas, dalis (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 81 punktas).

294 Taigi, kaip skundžiamo sprendimo 305 punkte iš esmės pažymėjo Bendrasis Teismas, siekiant nustatyti, ar susitarimas gali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, reikia ne atskirai išnagrinėti kiekvieną jo sąlygą, bet įvertinti, ar šis susitarimas, vertinamas kaip visuma, daro tokią ekonominę žalą tinkamam konkurencijos veikimui atitinkamoje rinkoje, kuri pateisina tokį kvalifikavimą. Taigi dėl glaudžių *Teva* susitarimo neginčijimo, neprekiavimo ir išimtinio tiekimo sąlygų sąsajų buvo būtina jas išnagrinėti kaip visumą.

295 Be to, *Servier* argumentais neatsižvelgiama į šio sprendimo 83 punkte nurodytą jurisprudenciją, iš kurios matyti, kad taikant kriterijų, pagal kurį galima patikrinti, ar susitarimas dėl taikaus ginčų sprendimo, kaip antai *Teva* susitarimas, yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, reikia patikrinti, ar originalių vaisto gamintojo perduotos vertės generinių vaistų gamintojui yra atlygis už pastarojo gamintojo atsisakymą įeiti į atitinkamą rinką (šiuo klausimu žr. 2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 87–94 punktus).

296 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 644 ir 645 punktuose Bendrasis Teismas atmetė *Teva* susitarimo galimo neutralaus ar konkurenciją skatinančio poveikio reikšmingumą ir galimybę taikyti jurisprudenciją dėl pagalbinių ribojimų, nepadarydamas teisės klaidų, galinčių paneigti jo šiuose punktuose padarytą išvadą, kaip matyti iš šio sprendimo 76, 77, 148–151, 272 ir 278 punktuose išdėstytų motyvų.

297 Kalbant apie *Teva* atžvilgiu nustatytus ribojimus dėl jos elgesio rinkoje, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas iš esmės patvirtino ginčijamame sprendime padarytas išvadas. Dėl skundžiamo sprendimo 647–678 punktuose išdėstytų motyvų Bendrasis Teismas konstatavo, jog, pirma, pagal neginčijimo sąlygą *Teva* buvo draudžiama įrodyti, kad jos perindoprilis nepažeidė *Servier* patentų, ir ginčyti jų galiojimą Jungtinėje Karalystėje. Antra, jis konstatavo, kad pagal neprekiavimo sąlygą *Teva* privalėjo negaminti savo pačios perindoprilio, kurį *Servier* laikė pažeidžiančiu patentus, arba bet kokios jo versijos, kurią *Servier* galėjo laikyti pažeidžiančia patentus, ir jais neprekiauti. Trečia, jis konstatavo, kad pagal išimtinio tiekimo sąlygą, kuri buvo glaudžiai susijusi su ankstesne sąlyga, *Teva* buvo palikta alternatyva arba platinti *Servier* perindoprilį, sudarytą iš kristalinio alfa erbumino, arba, jeigu *Servier* netiektų vaistų, gauti 500 000 GBP dydžio fiksuotą išmoką per mėnesį. Šios alternatyvos ir šių sąlygų derinio bendras poveikis praktiškai buvo toks, kad *Servier* galėjo trukdyti *Teva* be jos sutikimo prekiauti Jungtinėje Karalystėje generine perindoprilio, sudaryto iš kristalinio alfa erbumino, versija.

298 *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui iškraipius išimtinio tiekimo ir neprekiavimo sąlygas. Priešingai, nei matyti iš skundžiamo sprendimo 662 ir 663 punktų, šios sąlygos, pirma, apėmė tik perindoprilio versiją, sudarytą iš kristalinio alfa erbumino, todėl *Teva* galėjo laisvai pirkti iš trečiųjų asmenų kitų formų perindoprilį bei juo prekiauti ir, antra, šių sąlygų apimtis neviršijo *Servier* patentų taikymo srities.

299 Šiuo aspektu, kalbant apie skundžiamo sprendimo 663 punktą, iš to sprendimo 6 punkto matyti, kad patentas 947 konkrečiai susijęs su perindoprilio versija, sudaryta iš kristalinio alfa erbumino, ir jos gamybos procesais, tačiau tame sprendime nėra kitų paaiškinimų, kuriais remiantis kiltų abejonių dėl šios aplinkybės. Iš *Teva* susitarimo teksto matyti, kad jo neprekiavimo ir išimtinio tiekimo sąlygos taip pat buvo taikomos tik perindopriliui, sudarytam iš kristalinio alfa erbumino, kuris dėl to neišvengiamai pateko į šio patento taikymo sritį. Taigi skundžiamo sprendimo 663 punkte padaryta išvada, kad šios sąlygos viršija patentų, kuriuos apima *Teva* susitarimas, taikymo sritį, grindžiama šio susitarimo iškraipymu.

300 Vis dėlto skundžiamo sprendimo 665 ir 666 punktuose Bendrasis Teismas, analizuodamas minėtų sąlygų tikslą konkurencijos požiūriu, teisingai ir nedviprasmiškai atsižvelgė į tai, kad jos buvo taikomos tik perindopriliui, sudarytam iš kristalinio alfa erbumino. Taigi iš visų siejamų to sprendimo 662, 665 ir 666 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas šiuo aspektu nieko neiškraipė. Be to, kaip išvados 175 punkte pažymėjo generalinė advokatė, Bendrasis Teismas atmetė *Servier* argumentus kaip nereikšmingus, motyvuodamas tuo, kad perindoprilio forma, kuria *Teva* ketino prekiauti pasirašydama *Teva* susitarimą, buvo būtent ta, kuri buvo šiame susitarime esančių neprekiavimo ir išimtinio tiekimo sąlygų dalykas. Tokiomis aplinkybėmis tai, kad šių sąlygų

taikymo sritis apsiribojo šia perindoprilio forma, nepaneigia jų konkurenciją ribojančio pobūdžio, kaip jį analizavo Bendrasis Teismas. Taigi šio sprendimo 299 punkte konstatuotas minėtų sąlygų iškraipymas nepaneigia Bendrojo Teismo padarytos išvados dėl jų antikonkurencinio pobūdžio ir galiausiai yra susijęs su pertekliniu skundžiamo sprendimo motyvu. Be to, negalima pritarti *Servier* argumentui, susijusiam su tariamai įprastiniu tų pačių sąlygų pobūdžiu, nes jis niekaip nepaneigia šio antikonkurencinio pobūdžio.

301 Dėl likusios dalies pažymėtina, kad reikia atmesti kitus *Servier* argumentus, susijusius su tariamu neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų nežalingumu, nes, kaip teigia Komisija, jais iš tikrųjų siekiama ginčyti Bendrojo Teismo atliktus vertinimus dėl jam pateiktų įrodymų ir faktinių aplinkybių, reikšmingų aiškinant *Teva* susitarimą.

d) Dėl kompensacinio mokėjimo

1) Šalių argumentai

302 Pirmiausia *Servier* pakartoja, kad kompensacinio mokėjimo nurodymas susitarime dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo savaime nėra antikonkurencinis. Tas pats juo labiau pasakytina tuo atveju, kai tokio pobūdžio mokėjimas numatytas tiekimo susitarime, kaip antai *Teva* susitarime. Šiuo klausimu *Servier* pateikia nuorodą į savo argumentus, išdėstytus pirmojo pagrindo trečioje dalyje ir apibendrintus šio sprendimo 139 ir 140 punktuose.

303 Dėl *Teva* susitarime numatytos sąlygos dėl fiksuotos išmokos *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 660 ir 699 punktuose Bendrasis Teismas padarė kelias teisės klaidas, kai konstatavo, kad ši išmoka buvo kompensacinio mokėjimo, remiantis kuriuo šis susitarimas buvo kvalifikuotas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo, dalis. Skundžiamo sprendimo 685 punkte Bendrasis Teismas klaidingai atmetė tokio sąlygos įprastinį pobūdį. Net jei minėta išmoka buvo siekiama atlyginti *Teva* už atsisakymą įeiti į perindoprilio rinką, to nepakanka, kad ją būtų galima kvalifikuoti kaip kompensacinį mokėjimą. Iš tiesų minėta fiksuota išmoka yra susijusi ne su taikiu ginčų dėl patentų sprendimu, bet su *Teva* susitarime numatytos išimtinio tiekimo pareigos neįvykdymu. Pagal savo pobūdį tokios išmokos mokėjimas buvo neapibrėžtas. Todėl į šią išmoką neturėjo būti atsižvelgta atliekant palyginimą su sąnaudomis, susijusiomis su taikiu ginčų dėl patentų sprendimu.

304 Kiek tai susiję su 5 mln. GBP sumos sumokėjimu *Teva*, *Servier* daro nuorodą į nurodant pirmąjį pagrindą pateiktus argumentus, kad užginčytų šio mokėjimo reikšmę siekiant kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo. *Servier* teigimu, minėtu mokėjimu buvo siekiama padengti *Teva* sąnaudas, patirtas dėl jos susitarimų su *Hetero* ir *Alembic Pharmaceuticals Ltd* nutraukimo, generinės perindoprilio versijos gamybos, esamų atsargų sunaikinimo ir bylinėjimosi išlaidų. Šios sąnaudos tiesiogiai kilo iš *Teva* susitarimo.

305 *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis iškraipė jos argumentus, susijusius su 5 mln. GBP mokėjimo priežastimi, kai skundžiamo sprendimo 697 punkte nurodė, jog ji tvirtino, kad šiuo mokėjimu buvo siekiama „apsaugoti“ *Teva* susitarime numatytą išimtinio tiekimo sąlygą, nors, jos nuomone, šio susitarimo tikslas buvo užsitikrinti *Teva*, kaip generinių vaistų platintojos Jungtinėje Karalystėje, paslaugas. Bendrasis Teismas nepatikrino šio aspekto.

306 Komisija ginčija šių argumentų priimtinumą ir pagrįstumą.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

307 Argumentui, kad *Servier* mokėjimai *Teva* neturi būti prilyginti kompensaciniam mokėjimui, nes *Teva* susitarimas yra ne susitarimas dėl taikaus ginčų sprendimo, o išimtinio tiekimo susitarimas, negalima pritarti. Iš tiesų ši aplinkybė nekeičia to, kad, kaip matyti iš šio sprendimo 290–300 punktų, šiame susitarime buvo įtvirtinti konkurencijos ribojimai dėl tikslo, taigi, kaip, be kita ko, nurodyta šio sprendimo 272 punkte, tai, kad *Servier* sumokėjo pinigų sumas už sutikimą su šiais ribojimais, gali būti laikoma tokiu mokėjimu.

308 Be to, tam, kad būtų taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatytas draudimas, slapti veiksmai turi atitikti įvairias sąlygas, kurios priklauso ne nuo šių veiksmų teisinio pobūdžio ar jiems įgyvendinti skirtų teisinių priemonių, bet nuo jų santykio su konkurencija, kaip nurodyta šio sprendimo 292 punkte. Kadangi šios nuostatos taikymas grindžiamas aptariamų veiksmų ekonominių pasekmių vertinimu, minėta nuostata negali būti aiškinama kaip sukurianti tam tikrą išankstinį nusistatymą dėl susitarimų kategorijos, kurią lemia jų teisinis pobūdis, nes kiekvienas susitarimas turi būti vertinamas atsižvelgiant į jo konkretų turinį bei ekonominį kontekstą ir, be kita ko, į padėtį atitinkamoje rinkoje (šiuo klausimu žr. 1966 m. birželio 30 d. Sprendimą *LTM*, 56/65, EU:C:1966:38, p. 358 ir 1987 m. lapkričio 17 d. Sprendimo *British American Tobacco ir Reynolds Industries / Komisija*, 142/84 ir 156/84, EU:C:1987:490, 40 punktą). Be to, būtų labai pakenkta Sąjungos konkurencijos teisės veiksmingumui, jeigu antikonkurencinių susitarimų šalys galėtų išvengti SESV 101 straipsnio taikymo paprasčiausiai sudarydamos tam tikrų formų susitarimus.

309 Argumentai, kuriuos pateikdama *Servier* teigia, kad nei pradinis 5 mln. GBP sumos sumokėjimas, nei 5,5 mln. GBP dydžio fiksuota išmoka neturi būti laikomi kompensacinio mokėjimo dalimi, taip pat turi būti atmesti. Iš tiesų, kaip matyti iš šio sprendimo 161–167 punktų, reikia patikrinti, ar grynasis teigiamas šių perduotų verčių balansas gali būti visiškai pateisinamas būtinybe kompensuoti su šiuo ginču susijusias išlaidas ar nepatogumus ir, jei taip nėra, įvertinti, ar šis grynasis teigiamas šių perduotų verčių balansas buvo pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką.

310 Iš skundžiamo sprendimo 687–699 punktų matyti, kad Bendrasis Teismas išsamiai išnagrinėjo klausimą, ar abu aptariami mokėjimai buvo būtini, atsižvelgiant į iš šio sprendimo 161–167 punktuose nurodytos jurisprudencijos kylančias sąlygas, ir klausimą, ar šie du mokėjimai, be kita ko, atsižvelgiant į jų dydį, paskatino *Teva* sutikti su *Teva* susitarime numatytais konkurencijos ribojimais. Kadangi *Servier* nepavyko pateikti įrodymų, galinčių paneigti ginčijamame sprendime Komisijos padarytas išvadas, Bendrasis Teismas, skundžiamo sprendimo 687–699 punktuose išdėstęs savo samprotavimus, nepadarydamas teisės klaidos nusprendė, kad 10,5 mln. GBP suma, kurią *Servier* sumokėjo *Teva*, paskatino pastarąją bendrovė atsisakyti įeiti į rinką.

311 Taigi *Servier* argumentai, susiję su kompensaciniu mokėjimu, turi būti atmesti, kaip ir visas ketvirtasis pagrindas.

E. Dėl penktojo pagrindo, susijusio su Lupin susitarimu

312 Nurodydama penktąjį pagrindą *Servier* ginčija Bendrojo Teismo vertinimus, pateiktus dėl SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo *Lupin* susitarimui. Šį pagrindą sudaro trys dalys.

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su potencialia konkurencija

a) Šalių argumentai

313 Penktojo pagrindo pirmoje dalyje *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis padarė teisės klaidų, kai taikė teisinį kriterijų, pagal kurį *Lupin* galima kvalifikuoti kaip potencialią konkurentę, ir šiuo atžvilgiu daro nuorodą į nurodant antrąjį pagrindą pateiktus argumentus.

314 Pirma, *Servier* tvirtina, kad skundžiamame sprendime yra keli iškraipymai.

315 Kiek tai susiję su faktinėmis aplinkybėmis, Bendrasis Teismas, viena vertus, skundžiamo sprendimo 729 ir 730 punktuose nurodė, kad po 2006 m. liepos 27 d. EPT sprendimo bylos medžiagoje esančiuose įrodymuose neminima ir net nesuponuojama, kad *Lupin* ketino atsisakyti ginčyti patento 947 galiojimą. Šis teiginys yra netikslus ir Bendrasis Teismas šiuo atžvilgiu iškraipė faktines aplinkybes. *Lupin* apskundė šį EPT sprendimą ir Jungtinės Karalystės teisme pareiškė ieškinį dėl patento 947 pripažinimo negaliojančiu; šis ieškinys buvo sujungtas su *Apotex* ir *Krka* ieškiniais, tačiau, priešingai, nei matyti iš ginčijamo sprendimo 1016 konstatuojamosios dalies, *Lupin* nebuvo tikra dėl to, ar jos ieškinys bus patenkintas.

316 Kita vertus, Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, kai skundžiamo sprendimo 748 ir 749 punktuose konstatavo, kad *Lupin* susitarimo sudarymo dieną *Lupin* derybos su komerciniais partneriais dėl generinės perindoprilio versijos platinimo buvo pažengusios į priekį. Tačiau *Servier* mano, kad šios derybos buvo ribotos ir niekada nebuvo baigtos.

317 Bendrasis Teismas taip pat iškraipė ieškinį pirmojoje instancijoje, kai skundžiamo sprendimo 736 punkte teigė, kad, kiek tai susiję su *Lupin*, *Servier* neginčijo vertinimo kriterijų, kuriuos taikė Komisija, siekdama įrodyti potencialios konkurencijos buvimą.

318 Antra, *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui nepakankamai atsižvelgus į su patentais susijusią ir komercinę situaciją, su kuria susidūrė *Lupin*.

319 Kalbant apie su patentais susijusią situaciją, pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 728 punkte Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, jog tai, kaip *Lupin* suvokė šią situaciją, buvo reikšminga tik vertinant šio įmonės ketinimą įeiti į rinką.

320 Kiek tai susiję su komerciniais sunkumais, *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui, kad skundžiamo sprendimo 749 punkte konstatavo, kad *Lupin* turėjo realių ir konkrečių galimybių prekiauti savo generine perindoprilio versija visoje Sąjungoje, nors ji veikė tik Jungtinėje Karalystėje. Šiuo aspektu *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis iškraipė jos argumentus, kai teigė, kad ji tik nurodė neįveikiamas komercines kliūtis, nors ji pažymėjo, kad *Lupin*, neturėdama komercinių partnerių, negalėjo per trumpą laikotarpį įeiti į rinką, o tai vėliau buvo patvirtinta faktinėmis aplinkybėmis.

321 Komisija ginčija šiuos argumentus.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

322 Reikia konstatuoti, kad, *Servier*, tariamai nurodydama esminį tam tikrų faktinių aplinkybių netikslumą atsižvelgiant į bylos dokumentus ar įrodymų iškraipymą, iš tikrųjų ginčija šių faktinių aplinkybių ir įrodymų vertinimą, kurį Bendrasis Teismas atliko skundžiamo sprendimo 730, 748 ir 749 punktuose, o tai, remiantis šio sprendimo 58 punkte nurodyta jurisprudencija, nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

323 Dėl teiginio, kad Bendrasis Teismas iškraipė *Servier* ieškinį pirmojoje instancijoje, reikia pažymėti, jog iš aiškiai ir tiksliai suformuluoto to ieškinio 108 punkto matyti, kad *Servier* ginčijo Komisijos taikytus teisinius kriterijus. Iš tiesų *Servier* tvirtino, kad ši institucija neteisingai taikė jurisprudenciją, susijusią su potencialios konkurencijos vertinimu. Ginčijamame sprendime konstatavusi, jog neįveikiamų kliūčių generinių vaistų gamintojams nebuvimas prilygsta pripažinimui, kad yra realių ir konkrečių galimybių įeiti į rinką, Komisija paneigė žodžių „realių ir konkrečių“ esmę ir „nustatė jurisprudencijai prieštaraujantį teisinį kriterijų“.

324 Vis dėlto, neatsižvelgiant į šį iškraipymą, reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas išnagrinėjo ne tik klausimą, ar buvo galimų neįveikiamų kliūčių *Lupin* įeiti į rinką, bet taip pat išsamiai, būtent skundžiamo sprendimo 718–724 punktuose, išnagrinėjo parengiamuosius veiksmus, kurių ėmėsi ši įmonė, siekdama įeiti į rinką, ir kurie, remiantis tuo, kas nuspręsta šio sprendimo 79, 80 ir 104–111 punktuose, leido padaryti išvadą, kad *Lupin* ketino, buvo pajėgi ir dėl to turėjo realias ir konkrečias galimybes įeiti į rinką. Be to, remiantis tuo, kas nuspręsta šio sprendimo 118, 120 ir 121 punktuose, Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai dėl skundžiamo sprendimo 736–743 punktuose išdėstytų motyvų nusprendė, kad *Servier* argumentais, susijusiais su *Lupin* per leidimo pateikti rinkai išdavimo procedūras kilusiais sunkumais, negalėjo būti paneigtas jos, kaip potencialios konkurentės, statusas. Taigi taip konstatuotas iškraipymas neturi įtakos skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies galiojimui.

325 Be to, reikia konstatuoti, jog *Servier* pateikiant argumentus dėl su patentais susijusios situacijos *Lupin* atžvilgiu vertinimo nepaisyta to, kad Bendrasis Teismas tinkamai atsižvelgė į patentų keliamas kliūtis, ir šiuo aspektu jie grindžiami klaidingu skundžiamo sprendimo aiškinimu. Iš tiesų, kaip pažymėta šio sprendimo 108 punkte, Bendrasis Teismas, be kita ko, skundžiamo sprendimo 728 punkte, nekonstatavo, kad tai, kaip generinių vaistų gamintojas suvokia patento galią, neturi jokios reikšmės vertinant potencialios konkurencijos santykio tarp, viena vertus, *Servier* ir, kita vertus, *Niche* ir *Matrix* buvimą; tačiau jis konstatavo, kad šis suvokimas gali būti reikšmingas tik nustatant, ar *Niche* ir *Matrix* ketino įeiti į rinką, o ne vertinant jų pajėgumą įeiti į rinką. Kaip nuspręsta šio sprendimo 107–111 punktuose, Bendrasis Teismas šiuo aspektu nepadarė jokios teisės klaidos. Taigi šie argumentai turi būti atmesti.

326 Dėl *Servier* priekaištų, susijusių su reglamentavimo ir komercinėmis kliūtimis, su kuriomis teko susidurti *Lupin*, be kita ko, kliūtimis dėl būtinybės rasti komercinius partnerius, ir su tariamu pirmojoje instancijoje *Servier* pateiktų argumentų, susijusių su tokiais komerciniais sunkumais, iškraipymu, pažymėtina, kad iš tikrųjų *Servier* siekia ginčyti skundžiamo sprendimo 736–742 ir 744–749 punktuose Bendrojo Teismo atliktą faktinių aplinkybių vertinimą, o tai, remiantis šio sprendimo 58 punkte nurodyta jurisprudencija, nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

327 Darytina išvada, kad penktojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

2. Dėl antros dalies, susijusios su kvalifikavimu kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo

328 Penktojo pagrindo antroje dalyje *Servier*, pakartodama nurodant pirmąjį pagrindą pateiktus argumentus, priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad ji padarė teisės klaidų, kai *Lupin* susitarimą kvalifikavo kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

a) Dėl kompensacinio mokėjimo

1) Šalių argumentai

329 Remdamasis argumentais, išdėstytais nurodant pirmąjį pagrindą, *Servier* ginčija Bendrojo Teismo motyvus, pagal kuriuos komercinis susitarimas, sudarytas tuo pat metu kaip susitarimas dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo, yra kompensacinis mokėjimas, dėl kurio šis susitarimas dėl taikaus ginčų sprendimo yra antikonkurencinis dėl tikslo, jeigu tas susitarimas nebuvo sudarytas rinkos sąlygomis.

330 *Servier* nesutinka su skundžiamo sprendimo 827 punkte Bendrojo Teismo padaryta išvada, kad 40 mln. EUR sumos sumokėjimas *Lupin* buvo kompensacinis mokėjimas. Skundžiamo sprendimo 816 punkte Bendrojo Teismo atliktas šios sumos ir numatomo *Lupin* pelno palyginimas neturi reikšmės, nes minėta suma yra atlygis už patentus, o *Lupin* ne atsisakė įeiti į rinką, bet ši įėjimą susiejo su tam tikromis sąlygomis. Net jei ta suma viršijo *Lupin* dvejų metų pelno vertę, Komisija neįrodė, kad ši vertė buvo pakankama, kad *Lupin* būtų paskatinta neribotą laiką atsisakyti įeiti perindoprilio rinką.

331 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

332 Reikia pažymėti, kad *Servier* argumentais iš esmės teigiama, kad, priešingai, nei nusprendė Bendrasis Teismas, jos atliktas 40 mln. EUR sumos sumokėjimas *Lupin* už intelektinės nuosavybės teisių, susijusių su trimis patentų paraiškomis, perleidimas yra ne kompensacinis mokėjimas, o teisėtas atlygis už šių teisių įgijimą.

333 Šiuo klausimu reikia priminti, kad nors, kaip matyti iš šio sprendimo 163 ir 166 punktų, sumos, atitinkančios atlygį už prekių tiekimą ar paslaugų teikimą originalių vaistų gamintojui, gali būti pateisinamos, taip nėra, jeigu jos yra pernelyg didelės, todėl tam nebūtinos. Tokiu atveju, kaip nuspręsta šio sprendimo 165 punkte, reikia patikrinti, ar šių sumų teigiamas grynasis balansas, įskaitant galimas pagrįstas išlaidas, buvo pakankamai didelis, kad generinių vaistų gamintojas būtų iš tikrųjų paskatintas atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, nereikalaujant, kad šis balansas būtinai būtų didesnis už pelną, kurį jis būtų gavęs, jeigu būtų laimėjęs bylą dėl patentų, kuri buvo išspręsta taikia.

334 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 814–824 punktuose Bendrasis Teismas iš esmės konstatavo, jog į tai, kad *Servier* sumokėjo *Lupin* 40 mln. EUR sumą už pastarosios bendrovės pateiktų trijų patentų paraiškų perleidimą, turėjo būti atsižvelgta kaip į vieną iš perduotų verčių, leidžiančių nustatyti, ar egzistuoja kompensacinis mokėjimas, kuris yra atlygis už *Lupin* atsisakymą įeiti į rinką. Šiuo klausimu to sprendimo 825 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog *Servier* nepavyko pateikti įrodymų, kuriais remiantis būtų galima padaryti išvadą, kad šis sumokėjimas atitinka įprastomis rinkos sąlygomis vykdomą sandorį. Taigi, iš esmės manydamas,

jog perleista technologija nepateisino tokios sumos dydžio, minėto sprendimo 827 punkte Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad minėtas sumokėjimas buvo paskata, kiek tai susiję su taikiu *Servier* ir *Lupin* ginčų dėl patentų sprendimu. Atsižvelgiant į pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytus kriterijus, šiuose Bendrojo Teismo vertinimuose nėra jokios teisės klaidos.

335 Kadangi *Servier* nurodytos teisės klaidos, kurios leistų paneigti Bendrojo Teismo atliktų vertinimų pagrįstumą, nebuvo padarytos, taip pat reikia atmesti jos argumentus, kiek jais iš tikrųjų siekiama prašyti Teisingumo Teismo iš naujo įvertinti faktines aplinkybes ir įrodymus; remiantis šio sprendimo 58 punkte nurodyta jurisprudencija, tai nepriklauso jo jurisdikcijai apeliaciniame procese.

336 Taigi *Servier* argumentai turi būti atmesti.

b) Dėl „Lupin“ susitarimo sąlygų žalingumo

1) Šalių argumentai

337 Kiek tai susiję su *Lupin* susitarime numatyta neginčijimo sąlyga, *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui dėl to, kad jis, neišnagrinėjęs šios sąlygos konteksto, skundžiamo sprendimo 836 punkte konstatavo, kad ta sąlyga buvo akivaizdus konkurencijos ribojimas. *Servier* nuomone, *Lupin* susitarimas neturėjo poveikio trečiųjų asmenų, kaip antai *Apotex*, atliekamam patento 947 galiojimo ginčijimui, o tai, beje, Bendrasis Teismas nurodė dėl *Servier* ir *Krka* sudarytų susitarimų. Dėl kitų *Servier* patentų ji teigia, kad *Lupin* neketino ir negalėjo jų ginčyti, o to Bendrasis Teismas nenagrinėjo.

338 Kiek tai susiję su *Lupin* susitarime numatyta neginčijimo sąlyga, *Servier* teigia, kad ji galėjo riboti konkurenciją. Skundžiamo sprendimo 843 ir 844 punktuose Bendrasis Teismas neatsižvelgė į šios sąlygos kontekstą, iš kurio matyti, kad *Lupin* įėjimą į Jungtinės Karalystės rinką blokavo patentas 947, *Servier* iniciatyva nustatyti teismo draudimai ir tai, kad *Lupin* šioje buvusioje valstybėje narėje neturėjo nei leidimų pateikti rinkai, nei komercinių partnerių.

339 Vis dėlto *Lupin* susitarime buvo numatyta, kad *Lupin* išsaugo galimybę įeiti į perindoprilio, kurį apėmė *Servier* patentai, rinką su sąlyga, kad *Servier* iš anksto leis trečiajam asmeniui įeiti į šią rinką pagal šių patentų licenciją. Dėl tokios ankstyvo įėjimo galimybės *Lupin* susitarimas negali būti kvalifikuojamas kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo. Skundžiamo sprendimo 954 punkte Bendrasis Teismas aiškiai pripažino, kad neprekiavimo sąlygos antikonkurencinis poveikis galėjo būti neutralizuotas suteikiant patento licenciją.

340 Vis dėlto skundžiamo sprendimo 852 punkte Bendrasis Teismas atmetė tokia galimybę dėl tokio ankstyvo įėjimo neapibrėžtumo. Tokia priežastis nenurodyta ginčijamame sprendime. *Servier* tvirtina, kad taip pakeisdamas Komisijos motyvus savaisiais Bendrasis Teismas nepaisė savo jurisdikcijos ribų ir pažeidė rungimosi principą. Bet kuriuo atveju šie motyvai yra akivaizdžiai klaidingi ir juos pateikiant iškraipytos faktinės aplinkybės.

341 Dėl sąlygos, kurioje numatyta sudaryti perindoprilio tiekimo susitarimą, *Servier* tvirtina, kad, priešingai, nei skundžiamo sprendimo 858 ir 859 punktuose nusprendė Bendrasis Teismas, ji skatina konkurenciją, nes sudarė sąlygas *Lupin* įeiti į perindoprilio rinką. Šio konkurenciją skatinančio pobūdžio nepaneigia nei tai, kad *Servier* įsipareigojimui sudaryti tiekimo susitarimą buvo taikomos sąlygos, nei tai, kad galiausiai nebuvo sudaryta jokio tokio pobūdžio susitarimo.

Dėl aiškios sankcijos už šio įsipareigojimo neįvykdymą *Servier* pabrėžia, kad toks motyvas nenurodytas ginčijamame sprendime. *Servier* teigia, jog vienintelė priežastis, dėl kurios galiausiai nebuvo sudaryta jokio tiekimo susitarimo, buvo tai, kad *Lupin* pavyko gauti leidimą pateikti rinkai savo periondoprilį.

342 Dėl *Lupin* susitarime numatytos perleidimo ir licencijavimo sąlygos *Servier* mano, kad ji galėjo būti aiškinama kaip numanoma jos pačios patentų licencija ir kad ji turi konkurenciją skatinantį poveikį. *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui atmetus šį motyvą, remiantis tuo, kad šios sąlygos turinys buvo neaiškus ir neapibrėžtas. Pirmasis iš šių motyvų, susijęs su minėtos sąlygos turinio neaiškumu, yra nepagrįstas ir nenurodytas ginčijamame sprendime. Antrasis iš minėtų motyvų, susijęs su neaiškia galimybe, kad *Servier* suteiks *Lupin* patento licenciją dėl šio sprendimo 339 punkte nurodytų sąlygų, nepaneigia perleidimo ir licencijavimo sąlygos konkurenciją skatinančio pobūdžio.

343 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

344 Skundžiamo sprendimo 836 ir 837 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, jog *Lupin* susitarime numatytos neginčijimo sąlygos konkurenciją ribojantis pobūdis buvo „akivaizdus“, nes joje buvo numatyta, kad *Lupin* turėjo atsisakyti visose EEE valstybėse narėse ginčyti *Servier* patentų, kuriais saugomas perindoprilis, galiojimą.

345 To sprendimo 839–864 punktuose Bendrasis Teismas konstatavo, kad pagal *Lupin* susitarime numatytą neprekiavimo sąlygą *Lupin* buvo draudžiama prekiauti generine perindoprilio versija bet kurioje nacionalinėje rinkoje, kurią apėmė šis susitarimas, išskyrus tris atvejus: pirma, kai *Servier* patentai būtų baigę galioti, pripažinti negaliojančiais arba atšaukti; antra, jei *Servier* būtų leidusi trečiajam asmeniui prekiauti jos gaminama generine versija, arba, trečia, jei *Servier* būtų atsisakiusi prašyti nustatyti draudimą trečiajam asmeniui prekiauti ne jos pagaminta generine perindoprilio versija arba tokio draudimo nebūtų nustatyta.

346 Bendrasis Teismas konstatavo, kad, nepaisant tam tikrų *Lupin* susitarimo sąlygų neaiškumų, susijusių su tuo, ar šio susitarimo taikymo sritis apima ir kitas perindoprilio formas, nei sudarytą iš kristalinio alfa erbumino, saugomo patentu 947, šių sąlygų praktinė pasekmė buvo uždrausti *Lupin* įeiti į perindoprilio rinką tol, kol galioja *Servier* patentai, nebent *Servier* iš anksto būtų leidusi trečiajam asmeniui įeiti į šią rinką arba šie patentai neleistų *Servier* prieštarauti dėl tokio įėjimo.

347 Skundžiamo sprendimo 858–860 punktuose Bendrasis Teismas atmetė aplinkybės, kad *Lupin* susitarime buvo numatyta ateityje sudaryti *Servier* ir *Lupin* tiekimo susitarimą, reikšmingumą iš esmės dėl to, kad *Servier* neprivalėjo sudaryti tokio susitarimo ir kad nesudarius tokio susitarimo šalims nekiltų reikšmingų teisinių pasekmių.

348 Remdamasis skundžiamo sprendimo 865–887 punktuose išdėstytais motyvais Bendrasis Teismas nusprendė, kad tokius *Lupin* elgesio apribojimus Komisija galėjo pagrįstai kvalifikuoti kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

349 Pateikdama savo argumentus *Servier* tvirtina, kad *Lupin* susitarime numatytos neginčijimo, neprekiavimo, perleidimo ir licencijavimo sąlygos, taip pat sąlyga, kurioje numatyta sudaryti tiekimo susitarimą, nebuvo antikonkurencinės. Reikia konstatuoti, kad šiais argumentais

neatsižvelgiama į šio sprendimo 83 punkte nurodytą jurisprudenciją, iš kurios matyti, kad taikant kriterijų, pagal kurį galima patikrinti, ar susitarimas, kaip antai *Lupin* susitarimas, yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, reikia patikrinti, ar originalių vaisto gamintojo perduotos vertės generinių vaistų gamintojui yra atlygis už pastarojo gamintojo atsisakymą įeiti į atitinkamą rinką. Kaip matyti iš šio sprendimo 332–336 punktų, Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai nusprendė, kad *Lupin* susitarime buvo numatytas 40 mln. EUR dydžio kompensacinis mokėjimas.

350 Be to, iš šio sprendimo 293 punkto matyti, kad susitarimai dėl taikaus ginčų sprendimo, kuriais generinių vaistų gamintojas, galintis įeiti į rinką, bent jau laikinai pripažįsta originalių vaistų gamintojo turimo patento galiojimą ir įsipareigoja jo neginčyti bei neįeiti į šią rinką, gali turėti konkurenciją ribojantį poveikį, nes patento galiojimo ir apimties ginčijimas yra normalios konkurencijos sektoriuose, kuriuose esama išimtinių teisių į technologijas, dalis (2020 m. sausio 30 d. Sprendimo *Generics (UK) ir kt.*, C-307/18, EU:C:2020:52, 81 punktas). Be to, tai, kad susitarimu ribojama potencialaus konkurento galimybės konkuruoti su patento savininku, tačiau nepašalinama bet kokia šio konkurento sudaromos konkurencijos galimybė, negali paneigti išvados, kad toks susitarimas yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

351 Taigi, kadangi Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos skundžiamo sprendimo motyvuose, apibendrintuose šio sprendimo 344–348 punktuose, šie argumentai turi būti atmesti.

352 Dėl likusios dalies, kiek tai susiję su šio sprendimo 339–342 punktuose apibendrintais argumentais, siejamais su tariamai konkurenciją skatinančiu *Lupin* susitarimo poveikiu, pakanka priminti, kad pagal šio sprendimo 73, 76 ir 77 punktuose nurodytą jurisprudenciją toks poveikis neturi reikšmės nagrinėjant konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą.

c) Dėl „Lupin“ susitarimo taikymo srities

1) Šalių argumentai

353 *Servier* ginčija skundžiamo sprendimo 875–877 punktuose atliktą Bendrojo Teismo vertinimą, jog Komisija pagrįstai nusprendė, kad *Lupin* susitarime numatytų konkurenciją ribojančių sąlygų taikymo sritis apėmė ir kitus produktus nei perindoprilis, sudarytas iš kristalinio alfa erbumino, saugomo patentu 947, dėl kurio vyko ginčai, kurie pagal šį susitarimą buvo išspręsti taikiai, todėl galėjo pateisinti minėto susitarimo kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

354 Taip pritardamas *Servier* nepalankiausiam *Lupin* susitarimo aiškinimui Bendrasis Teismas pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą ir jurisprudenciją, pagal kurią teismo abejonės turi būti aiškinamos įmonės, kuriai skirtas pažeidimą konstatuojantis sprendimas, naudai.

355 Be to, *Servier* tvirtina, jog skundžiamo sprendimo 877 punkte pateiktas vertinimas, kad susitarime dėl taikaus ginčų dėl patentų sprendimo numatytos neprekiavimo ir neginčijimo sąlygos gali būti kvalifikuojamos kaip konkurencijos ribojimas dėl tikslo vien dėl to, kad jos viršija „konkrečiai nurodyto patento“ taikymo sritį, yra teisiškai klaidingas. Iš tiesų tokio pobūdžio susitarimas gali teisėtai apimti visus patentus, kad būtų išvengta būsimų ginčų. Nagrinėjamu atveju dėl *Lupin* susitarimo niekaip nebuvo trukdoma *Lupin* prekiauti patento 947 nepažeidžiančiomis perindoprilio versijomis.

356 Komisija ginčija šiuos argumentus.

2) Teisingumo Teismo vertinimas

357 Skundžiamo sprendimo 877 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, jog tai, kad susitarime dėl taikaus ginčo dėl patento sprendimo yra neginčijimo ir neprekiavimo sąlygų, kurių apimtis viršija šio patento taikymo sritį, „akivaizdžiai yra pakankamai žaling[a] geram konkurencijos veikimui, kad šių sąlygų įtraukimas būtų kvalifikuojamas kaip ribojimas dėl tikslo, o tam net nereikia įrodyti ir paskatos buvimo“.

358 To sprendimo 878 punkte Bendrasis Teismas nurodė, jog net darant prielaidą, kad Komisija padarė klaidą, kai konstatavo, kad *Lupin* susitarimo apimtis viršijo patento 947 taikymo sritį, tokia klaida negali paneigti Komisijos atlikto konkurencijos ribojimo dėl tikslo konstatavimo, nes šis konstatavimas iš esmės grindžiamas kompensacinio mokėjimo, paskatinusio *Lupin* atsisakyti įeiti į atitinkamą rinką, buvimu. Taigi iš šio vertinimo ir iš to, kad *Servier* priekaištai, kuriais siekiama ginčyti tokio mokėjimo buvimą šiuo atveju, buvo atmesti šio sprendimo 329–336 punktuose, matyti, jog skundžiamo sprendimo 877 punkte išdėstyti samprotavimai yra pertekliniai. Vadinasi, dėl šio 877 punkto pateikti *Servier* priekaištai yra nereikšmingi ir turi būti atmesti.

359 Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad penktojo pagrindo antra dalis turi būti atmesta.

3. Dėl trečios dalies, susijusios su pažeidimo pabaigos data

a) Šalių argumentai

360 Penktojo pagrindo trečioje dalyje *Servier* priekaištauja Bendrajam Teismui padarius klaidų nustatant dėl *Lupin* susitarimo padaryto pažeidimo pabaigos datą.

361 *Servier* primena, jog ieškinyje pirmojoje instancijoje ginčijo šios datos nustatymą ir teigė, kad šiuo aspektu ginčijamas sprendimas yra nenuoseklus ir nemotyvuotas. Kiek tai susiję su Prancūzija, Komisija nustatė, kad pažeidimo pabaigos data yra kitos generinių vaistų gamintojos *Sandoz AG* įėjimo į šią rinką 2008 m. rugsėjo mėn. data. Tačiau, kiek tai susiję su Belgija, Čekijos Respublika, Airija ir Vengrija, ji neatsižvelgė į *Sandoz* įėjimo į šias rinkas datą ir nusprendė, kad minėtas pažeidimas baigėsi priėmus 2009 m. gegužės 6 d. EPT sprendimą.

362 Nepripažinęs šio nenuoseklumo ir akivaizdžios vertinimo klaidos, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą. Skundžiamo sprendimo 898 punkte Bendrasis Teismas rėmėsi *Lupin* susitarimo teksto dviprasmiškumu ir, be kita ko, to sprendimo 899 ir 903 punktuose – aplinkybe, kad šalys toliau taikė *Lupin* susitarimą po to, kai *Sandoz* atėjo į perindoprilio rinką. Tačiau šie motyvai nenurodyti ginčijamame sprendime. Taigi Bendrasis Teismas Komisijos motyvus pakeitė savaisiais. *Servier* nuomone, Bendrojo Teismo nurodyti motyvai yra netikslūs. *Lupin* neatėjo į rinką tik todėl, kad neturėjo tam reikalingų leidimų.

363 *Servier* tvirtina, kad, remiantis *Lupin* susitarimo sąlygomis, *Sandoz* atėjus į rinką *Lupin* buvo atleista nuo neprekiavimo pareigos, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 2127 konstatuojamosios dalies, kiek tai susiję su Prancūzijos rinka. Dėl tos pačios priežasties Bendrasis Teismas turėjo pripažinti, kad *Sandoz* atėjimas į rinką taip pat lėmė tai, kad su *Lupin* susitarimu susijęs pažeidimas Belgijoje baigėsi 2008 m. liepos mėn., Čekijos Respublikoje – 2009 m. sausio mėn., Airijoje – 2008 m. birželio mėn., o Vengrijoje – 2008 m. gruodžio mėn.

364 *Servier* prašo Teisingumo Teismo panaikinti ginčijamo 7 straipsnio 5 dalies b punktą ir atitinkamai sumažinti jai skirtos baudos dydį nuo 37 102 100 EUR iki 34 745 100 EUR.

365 Komisija ginčija šiuos argumentus.

366 Jos teigimu, *Lupine* susitarime numatytos neprekiavimo sąlygos aiškinimas, pateiktas ginčijamo sprendimo 1039 konstatuojamojoje dalyje, grindžiamas *Servier* pareiškimais. Remiantis šiuo aiškinimu, ši sąlyga ir toliau darė poveikį po to, kai *Sandoz* gaminama generinio perindoprilio versija pateko į Belgijos, Čekijos, Airijos ir Vengrijos rinkas.

367 Kai 2008 m. rugsėjo 17 d. *Sandoz* pateikė rinkai šį vaistą, kurio sudėtyje nebuvo nė vieno patentu 947 saugomo kristalo, *Lupin* paprašė *Servier* patvirtinti, ar gali pateikti rinkai savo generinį vaistą. 2009 m. kovo 31 d. atsakyme *Servier* į šį prašymą neatsakė teigiamai. Tokiomis aplinkybėmis *Lupin* įeiti į rinką tapo įmanoma tik po 2009 m. gegužės 6 d. EPT sprendimo.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

368 Pateikdama savo argumentus *Servier* iš esmės tvirtina, jog atsisakiusi konstatuoti, kad su *Lupin* susitarimu susijęs pažeidimas Belgijos, Čekijos Respublikos, Airijos ir Vengrijos rinkose baigėsi *Sandoz* gaminamos generinės perindoprilio versijos patekimo į šias rinkas dieną, kaip ji tai padarė Prancūzijos rinkos atžvilgiu, Komisija ginčijamame sprendime pateikė prieštaringus motyvus ir padarė akivaizdžią vertinimo klaidą, kurią turėjo pripažinti Bendrasis Teismas.

369 Šiuo aspektu iš ginčijamo sprendimo 3136 konstatuojamosios dalies matyti, jog Komisija nusprendė, kad SESV 101 straipsnio pažeidimai prasidėjo ginčijamų susitarimų sudarymo dieną ir baigėsi tą „dieną, nuo kurios generinius vaistus gaminantys konkurentai galėjo imtis konkurencinių veiksmų“. Pagal to sprendimo 5 straipsnį su *Lupin* susitarimu susijęs pažeidimas prasidėjo 2007 m. sausio 30 d. ir baigėsi 2009 m. gegužės 6 d., kai buvo priimtas sprendimas, kuriuo EPT atšaukė patentą 947, išskyrus penkias nacionalines rinkas. Viena iš šių rinkų yra Prancūzijos rinka, kurios atžvilgiu Komisija nusprendė, kad šis pažeidimas baigėsi 2008 m. rugsėjo 16 d., kai į šią rinką pateko *Sandoz* gaminama generinė perindoprilio versija.

370 Ginčijamo sprendimo 410 konstatuojamojoje dalyje Komisija pažymėjo, kad *Sandoz* pateikė rinkai savo generinį perindoprilį Belgijoje 2008 m. liepos mėn., Čekijos Respublikoje – 2009 m. sausio mėn., Airijoje – 2008 m. birželio mėn., o Vengrijoje – 2008 m. gruodžio mėn.

371 Nurodydama ieškinio pirmojoje instancijoje pagrindą, susijusį su jai pagal SESV 101 straipsnį skirtomis baudomis, *Servier* ginčijo su *Lupin* susitarimu susijusio pažeidimo trukmę. Ji teigė, kad Komisija turėjo padaryti išvadą, kad, kaip ir Prancūzijos rinkos atveju, šis pažeidimas Belgijoje, Čekijos Respublikoje, Airijoje ir Vengrijoje baigėsi *Sandoz* įėjimo į šias rinkas dieną.

372 Skundžiamo sprendimo 894 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad šis susitarimas galėjo būti aiškinamas taip, kad pagal jį buvo galimas „*Lupin* įėjimas į rinką su savo produktais, jeigu generinis „produktas“, kurio negamino *Servier*, pateiktas rinkai nepažeidžiant [draudimo] ir jeigu [neatmestas] *Servier* pateiktas prašymas nustatyti [draudimą]“.

373 Vis dėlto dėl neaiškios *Lupin* susitarime vartojamos sąvokos „produktas“ apibrėžties formuluotės Bendrasis Teismas konstatavo, kad nebuvo aiškaus atsakymo į klausimą, ar dėl *Sandoz* atėjimo į rinką pateikiant produktą, kuris nėra sudarytas iš patentu 947 saugomo kristalinio alfa erbumino,

galėjo būti sustabdytas neprekiavimo sąlygos poveikis. Bendrojo Teismo teigimu, dėl šio netikrumo *Lupin* galėjo būti atgrasyta įeiti į šias atitinkamas rinkas, nepaisant *Sandoz* generinės perindoprilio versijos patekimo į šias rinkas.

374 Skundžiamo sprendimo 902 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, kad „pakanka aplinkybės, kad neprekiavimo sąlyga <…> toliau galiojo, o tai rodo tolesnį susitarimo galiojimą dėl šalių valios (galbūt prieštaraujantį keliamų sąlygos taikymo reikalavimų aiškinimui, o tą prieštaravimą *a posteriori* galėjo nustatyti pagal sutartį jurisdikciją turintis teismas), kad Komisija galėtų konstatuoti, kad *Servier* ir *Lupin* valia [toliau] buvo derinama, todėl pažeidimas toliau daromas, nepaisant *Sandoz* įėjimo į rinką“.

375 Galiausiai skundžiamo sprendimo 903 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad „[b]et kuriuo atveju <…> *Servier* ir *Lupin* toliau taikė neprekiavimo sąlygą po to, kai *Sandoz* paeiliui įėjo į keturias nurodytas rinkas“. Kadangi pažeidimas gali būti toliau daromas pasibaigus laikotarpiui, per kurį susitarimas formaliai galioja, jeigu atitinkamos įmonės ir toliau atlieka draudžiamus veiksmus, Bendrasis Teismas dėl to sprendimo 905 ir 906 punktuose nurodytų priežasčių atmetė *Servier* argumentus.

376 Šiuo atveju, kaip nurodyta šio sprendimo 369 punkte, ginčijamame sprendime Komisija kaip kriterijų pažeidimo laikotarpio pabaigai nustatyti pasirinko ne datą, nuo kurios buvo nutraukti patys neteisėti veiksmai, bet „dieną, nuo kurios generinius vaistus gaminantys konkurentai galėjo imtis konkurencinių veiksmų“. Todėl, kadangi ginčijamo sprendimo motyvuose nenurodyta priešingai, reikia konstatuoti, kad dėl situacijos, susidariusios dėl *Sandoz* gaminamos generinės perindoprilio versijos patekimo į nacionalines rinkas, visose atitinkamose rinkose kilo klausimas, ar atitinkama neprekiavimo sąlyga ir toliau darė poveikį.

377 Vis dėlto skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas nepateikė jokio paaiškinimo, kodėl ginčijamo sprendimo 2127 konstatuojamojoje dalyje Prancūzijos rinka buvo vertinama kitaip nei Belgijos, Airijos ir Vengrijos rinkos. Žinoma, skundžiamo sprendimo 900 punkte Bendrasis Teismas nurodė net ir su Prancūzijos rinka susijusį netikrumą dėl datos, nuo kurios *Lupin* galėjo laisvai įeiti į šią rinką dėl *Sandoz* atėjimo į ją, tačiau iš to nepadarė jokios išvados dėl pažeidimo šioje rinkoje pabaigos datos. Taigi iš skundžiamo sprendimo negalima suprasti, kodėl, Bendrojo Teismo nuomone, Komisija nepadarė jokio pažeidimo, kai Prancūzijos rinką vertino kitaip nei kitas keturias minėtas rinkas.

378 Iš tiesų, nors panašus klausimas, susijęs su situacija, susidariusia dėl *Sandoz* atėjimo į rinką, kilo Prancūzijoje, Belgijoje, Čekijos Respublikoje, Airijoje ir Vengrijoje, Bendrasis Teismas nepripažino pagrįstu *Servier* pagrindo dėl panaikinimo, grindžiamo prieštaringais ginčijamo sprendimo motyvais.

379 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, kad skundžiamame sprendime padaryta teisės klaida ir kad penktojo pagrindo trečia dalis turi būti pripažinta pagrįsta.

F. Dėl septintojo pagrindo, susijusio su baudomis

380 Nurodydama septintąjį pagrindą *Servier* ginčija Bendrojo Teismo atliktus vertinimus dėl prašymų panaikinti jai skirtas baudas ir jų dydžio apskaičiavimo. Šį pagrindą sudaro dvi dalys.

1. Dėl pirmos dalies, susijusios su principo, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, pažeidimo

a) Šalių argumentai

381 *Servier* teigimu, skundžiamo sprendimo 1660 punkte nusprendęs, jog *Servier*, „prireikus pasitarusi su specialistais, turėjo numatyti, kad jos elgesys gali būti pripažintas nesuderinamu su Sąjungos teisėje nustatytomis konkurencijos taisyklėmis“, Bendrasis Teismas pažeidė Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos 49 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą principą, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, neįvykdė pareigos motyvuoti ir priėmė sprendimą remdamasis prieštaringu motyvu, palyginti su to sprendimo 1666 punkte nurodytu motyvu, pagal kurį „išorės stebėtojas, kaip antai Komisija ar teisininkai, kurie specializuojasi atitinkamose srityse, galėjo iš karto nepastebėti [ginčijamame sprendime nurodytų susitarimų] neteisėtumo“.

382 *Servier* mano, kad pagal šį principą Komisija negali skirti baudų esant naujai (kai nėra ankstesnių sprendimų ar jurisprudencijos) ir sudėtingai situacijai. *Servier* teigimu, ši byla buvo ir nauja, ir sudėtinga. Šios bylos naujumą patvirtina už Komisijos tyrimą, po kurio buvo priimtas ginčijamas sprendimas, atsakingo skyriaus vadovo pareiškimas, ginčijamo sprendimo 3091, 3092 bei 3107 konstatuojamosios dalys ir skundžiamo sprendimo 1660 punkte Bendrojo Teismo pateikti vertinimai.

383 Kalbant apie kilusių ekonominių ir teisinių klausimų sudėtingumą, pažymėtina, kad jis, be kita ko, matyti iš neįprastos ginčijamo sprendimo apimties ir Komisijos pareiškimų šiuo klausimu Bendrojo Teismo kancleriui vykstant procesui pirmojoje instancijoje. Dėl šio sudėtingumo 2014 m. Komisija iš dalies pakeitė 2004 m. gaires dėl technologijų perdavimo susitarimų, siekdama paaiškinti, kad susitarimai dėl taikaus ginčų sprendimo gali būti draudžiami pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

384 *Servier* kritikuoja skundžiamą sprendimą dėl to, kad Bendrasis Teismas iškraipė faktines aplinkybes, leisdamas suprasti, jog būtų pakakę kreiptis į specialistus, kad būtų nustatytas jos veiksmų neteisėtumas atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį.

385 Komisija ginčija šiuos argumentus.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

386 Remiantis Teisingumo Teismo jurisprudencija, principu, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, reikalaujama, kad įstatyme būtų aiškiai apibrėžti pažeidimai ir už juos skiriamos bausmės. Ši sąlyga įvykdoma, kai teisės subjektas iš atitinkamos nuostatos teksto ir prireikus teismų taikyto šios nuostatos aiškinimo gali žinoti, dėl kokių veiksmų ar neveikimo kyla jo baudžiamoji atsakomybė (2008 m. gegužės 22 d. Sprendimo *Evonik Degussa / Komisija*, C-266/06 P, EU:C:2008:295, 39 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

387 Taigi principas, pagal kurį nėra nusikaltimų ir bausmių be įstatymo, negali būti aiškinamas kaip draudžiantis laipsnišką baudžiamosios atsakomybės taisyklių aiškinimą, kurį teismas atlieka vienoje ar kitoje byloje pateikdamas išaiškinimą, jeigu tokio išaiškinimo rezultatą galima protingai numatyti pažeidimo darymo metu, atsižvelgiant į tuo metu jurisprudencijoje dėl

atitinkamos teisės nuostatos pateikiamą išaiškinimą (2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 41 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

388 Numatomumo sąvokos reikšmė daug priklauso nuo nagrinėjamos nuostatos teksto turinio, nuo ja reglamentuojamos srities bei nuo jos adresatų skaičiaus ir jų statuso. Galimybė numatyti įstatymą neprieštarauja tam, kad atitinkamas asmuo būtų priverstas pasinaudoti specialisto patarimais, siekdamas susiklosčiusiomis aplinkybėmis tinkamai įvertinti pasekmes, kurių gali atsirasti dėl tam tikro akto. Tai visų pirma pasakytina apie profesinę veiklą vykdančius asmenis, įpratusius savo profesijoje elgtis labai apdairiai. Taip pat iš jų galima tikėtis, kad jie labai rūpestingai įvertins savo riziką (2015 m. spalio 22 d. Sprendimo *AC-Treuhand / Komisija*, C-194/14 P, EU:C:2015:717, 42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

389 Nagrinėjamu atveju skundžiamo sprendimo 1656–1658 punktuose Bendrasis Teismas priminė šią Teisingumo Teismo jurisprudenciją. To sprendimo 1659–1665 punktuose jis iš esmės pabrėžė, kad, atsižvelgiant į SESV 101 straipsnio 1 dalyje numatyto draudimo apimtį, *Servier* negalėjo nežinoti, jog atlygindama generinių vaistų gamintojams už tai, kad jie neitų į perindoprilio rinką, ji atliko pagal šią nuostatą draudžiamus veiksmus. Šiuo klausimu reikia pažymėti, jog dėl šio sprendimo 144 punkte išdėstytų motyvų tariamai beprecedentis metodo, pagal kurį veiksmai, kuriais padaryti konstatuoti pažeidimai, kvalifikuojami kaip konkurencijos ribojimai dėl tikslo, pobūdis negali paneigti tokio kvalifikavimo.

390 Be to, kaip skundžiamo sprendimo 1666 ir 1667 punktuose pabrėžė Bendrasis Teismas, aplinkybė, kad ginčijami susitarimai ir jų kontekstas buvo sudėtingi ir galėjo sukelti tam tikrų sunkumų per administracinę procedūrą, taip pateisinant šios procedūros trukmę ir ginčijamo sprendimo apimtį, negali paneigti to, kad atitinkamos įmonės negalėjo nežinoti apie šių susitarimų neteisėtumą. Iš tiesų, kaip matyti iš viso skundžiamo sprendimo, pats šių susitarimų tikslas buvo pašalinti potencialius *Servier* konkurentus, t. y. generinių vaistų gamintojus, iš perindoprilio rinkos atliekant kompensacinius mokėjimus, o tai yra priemonė, nesusijusi su laisva konkurencija.

391 Tokiomis aplinkybėmis septintojo pagrindo pirma dalis turi būti atmesta.

2. Dėl antros dalies, susijusios su proporcingumo principo pažeidimu

a) Šalių argumentai

392 Septintojo pagrindo antroje dalyje *Servier* kritikuoja skundžiamą sprendimą, kiek jame buvo atmestas jos pirmojoje instancijoje pateiktas pagrindas, grindžiamas proporcingumo principo pažeidimu, kuriuo ji ginčijo tai, kad už SESV 101 straipsnio pažeidimą nustatytas 11 % jos pardavimų vertės bazinis baudos dydis.

393 Bendrasis Teismas neatsižvelgė į nagrinėjamos situacijos sudėtingumą ir naujumą, taip pat į kelias kitas aplinkybes, kurios pateisino *Servier* skirtos baudos dydžio sumažinimą.

394 Skundžiamo sprendimo 1797 punkte atmesdamas teismų sprendimų, kuriais pripažintas patento 947 galiojimas, reikšmingumą Bendrasis Teismas neatsižvelgė į su patentais susijusį bylos kontekstą. Paradoksalu, kad *Servier* buvo skirta griežtesnė sankcija, nes 2006 m. liepos 27 d. EPT

sprendimas jai buvo palankus ir dėl to buvo prailginta su patento 947 galiojimu susijusios procedūros trukmė. *Servier* mano, kad jai neturėjo būti skirta tokia griežta sankcija, tarsi šis patentas būtų buvęs fiktyvus.

395 Vertindama pažeidimų sunkumą Komisija ginčijamo sprendimo 3130 konstatuojamojoje dalyje rėmėsi *Servier* turėtų rinkos dalių dydžiu, kuris, jos vertinimu, sudarė daugiau kaip 90 %. Skundžiamo sprendimo 1602 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad šis vertinimas, kuris buvo grindžiamas neteisingu atitinkamos rinkos apibrėžimu, buvo klaidingas. Vis dėlto Bendrasis Teismas neatsižvelgė į šios klaidos pasekmes baudos dydžio apskaičiavimui. To sprendimo 1954 punkte jis tik pateikė nuorodą į minėto sprendimo 1948–1953 punktus, tačiau nenurodė priežasčių, dėl kurių nesumažino šio dydžio. Taip Bendrasis Teismas pažeidė proporcingumo principą ir pareigą motyvuoti.

396 Bendrasis Teismas taip pat neatsižvelgė į tai, kad ginčijami susitarimai nebuvo slapti. Kitose bylose dėl šios aplinkybės Komisija taikė mažesnį nei pažeidimo sunkumą atspindintį koeficientą nei šiuo atveju.

397 Be to, kad dėl šių susitarimų generinių vaistų patekimas į rinką nebuvo pavėlintas, *Servier* pažymi, kad skundžiamo sprendimo 1883 punkte jų nebuvo galima laikyti kraštutine rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo forma. Toks vertinimas prieštarauja to sprendimo 1666 punkte pateiktam vertinimui, pagal kurį minėti susitarimai galėjo neatrodyti akivaizdžiai neteisėti.

398 Komisija ginčija šiuos argumentus.

b) Teisingumo Teismo vertinimas

399 Pirmiausia reikia atmesti argumentą, kad vertindamas pažeidimų sunkumą Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, jog tariamai tokie pažeidimai dar nebuvo nagrinėti. Šiuo klausimu reikia priminti, kad dėl šio sprendimo 144 punkte išdėstytų motyvų ši aplinkybė neturi įtakos ginčijamų susitarimų kvalifikavimui kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo. Be to, kaip pažymėta šio sprendimo 390 punkte, pats šių susitarimų tikslas buvo pašalinti potencialius *Servier* konkurentus iš rinkos.

400 Be to, remdamasi patentais suteikiamų teisių svarbą, kad užginčytų skundžiamo sprendimo 1797 punktą, *Servier* tik pakartoja, jog Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad šalys tariamai pripažino patento 947 galiojimą. Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, kai patvirtino Komisijos analizę, pagal kurią ginčijamais susitarimais buvo siekiama ne tik išspręsti ginčus dėl patentų, bet ir pašalinti konkurentus iš rinkos, o tai yra kraštutinė rinkos pasidalijimo ir gamybos ribojimo forma.

401 Be to, priešingai, nei teigia *Servier*, ir atsižvelgiant į ginčijamų susitarimų tikslą, Bendrasis Teismas nepadarė jokios teisės klaidos, kai skundžiamo sprendimo 1786–1791 punktuose nusprendė, kad apskaičiuodama baudos dydį Komisija galėjo nuspręsti, jog *Servier* tyčia padarė SESV 101 straipsnio pažeidimus.

402 Dėl *Servier* turėtų rinkos dalių vertinimo reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos ir neiškraipė ginčijamo sprendimo, kai skundžiamo sprendimo 1951 punkte konstatavo, jog Komisija atsižvelgė į aplinkybę, kad *Servier* padarė kelis pažeidimus, susijusius su tuo pačiu produktu, tose pačiose geografinėse zonos ir per tą patį laikotarpį. Siekdama išvengti neproporcingos sankcijos, ši institucija nusprendė už kiekvieną pažeidimą apriboti *Servier*

pardavimų vertės dalį, į kurią atsižvelgė apskaičiuodama bazinį baudos dydį. Ši korekcija lėmė tai, kad visa pardavimų vertė, į kurią buvo atsižvelgta dėl įvairių SESV 101 straipsnio pažeidimų, buvo sumažinta vidutiniškai 54,5 %.

403 Atsižvelgdamas į šiuos sumažinimus, skundžiamo sprendimo 1954 punkte Bendrasis Teismas galėjo konstatuoti, jog baudų dydžiai nebuvo neproporcingi, nors Komisija nusprendė, kad *Servier* turėjo labai dideles rinkos dalis, remdamasi atitinkamos rinkos apibrėžimu, kurį Bendrasis Teismas pripažino netiksliu.

404 Dėl *Servier* teiginio, jog baudos dydžiai turėjo būti sumažinti atsižvelgiant į tai, kad ginčijami susitarimai nebuvo slapti ir dėl jų nebuvo pavėlintas generinių perindoprilio versijų patekimas į rinką, pakanka konstatuoti, kad *Servier* iš tikrųjų prašo Teisingumo Teismo iš naujo įvertinti ginčo pirmojoje instancijoje aplinkybes. Toks prašymas nepriklauso Teisingumo Teismo jurisdikcijai apeliaciniame procese. Apeliacinėje byloje priimdamas sprendimą teisės klausimais Teisingumo Teismas negali teisingumo sumetimais savo vertinimu pakeisti Bendrojo Teismo įgyvendinant neribotą jurisdikciją pateikto vertinimo dėl įmonėms už Sąjungos teisės pažeidimą skirtų baudų dydžio (2012 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *E.ON Energie / Komisija*, C-89/11 P, EU:C:2012:738, 125 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

405 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia atmesti septintojo pagrindo antrą dalį, taigi ir visą šį pagrindą.

G. Išvada dėl apeliacinio skundo

406 Kadangi penktojo pagrindo trečia dalis buvo pripažinta pagrįsta, pagal *Servier* reikalavimus reikia panaikinti skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies 5 punktą, kiek jame atmesti *Servier* pirmojoje instancijoje subsidiariai pateikto pirmojo pagrindo priekaištai dėl įtariamo pažeidimo trukmės ir baudos už pažeidimą, susijusį su *Lupin* susitarimu, dydžio apskaičiavimo. Atmesti likusią apeliacinio skundo dalį.

VII. Dėl ieškinio Bendrajame Teisme

407 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnio pirmą pastraipą, kai Bendrojo Teismo sprendimas yra panaikinamas, Teisingumo Teismas pats gali priimti galutinį sprendimą, jeigu toje bylos stadijoje tai galima daryti.

408 Kaip matyti iš skundžiamo sprendimo 891 punkto, ieškinyje pirmojoje instancijoje *Servier*, nurodydama subsidiarų pagrindą, pateikė priekaištus, kuriais siekta ginčyti su *Lupin* susitarimu susijusio pažeidimo trukmę, motyvuodama tuo, kad Komisija turėjo padaryti išvadą, jog, kaip ir Prancūzijos rinkos atveju, šis pažeidimas Belgijoje, Čekijos Respublikoje, Airijoje ir Vengrijoje baigėsi *Sandoz* įėjimo į šias rinkas dieną.

409 Šie priekaištai buvo aptarti Bendrajame Teisme laikantis rungimosi principo ir juos nagrinėjant nereikia imtis jokių papildomų proceso organizavimo ar pasirengimo nagrinėti bylą priemonių. Teisingumo Teismas mano, kad šioje bylos stadijoje galima išnagrinėti ieškinį byloje T-691/14, kiek jis susijęs su minėtais priekaištais, ir kad dėl jų reikia priimti galutinį sprendimą.

410 Dėl šio sprendimo 369–378 punktuose išdėstytų motyvų priekaištas, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nekonstatavo, jog motyvai, susiję su iš *Lupin* susitarimo kylančio pažeidimo pabaiga, viena vertus, Prancūzijos rinkoje ir, kita vertus, Belgijos, Čekijos, Airijos ir Vengrijos rinkose, buvo prieštaringi, turi būti pripažintas pagrįstu.

411 Taigi reikia panaikinti ginčijamo sprendimo 5 straipsnį, kiek jame numatyta, kad pažeidimas, susijęs su *Lupin* susitarimu, baigėsi 2009 m. gegužės 6 d., kiek tai susiję su Belgija, Čekijos Respublika, Airija ir Vengrija. Taip pat reikia panaikinti to sprendimo 7 straipsnio 5 dalies b punktą, kiek jame nustatyta, kad už dalyvavimą *Lupin* susitarime *Servier* skiriama 37 102 100 EUR bauda.

412 Konstatavęs, kad ginčijamas sprendimas yra neteisėtas, Teisingumo Teismas, naudodamasis savo neribota jurisdikcija, gali pakeisti Komisijos vertinimą savuoju, todėl ir panaikinti, sumažinti ar padidinti baudą. Šia jurisdikcija naudojamasi atsižvelgiant į visas faktines aplinkybes (2014 m. lapkričio 12 d. Sprendimo *Guardian Industries ir Guardian Europe / Komisija*, C-580/12 P, EU:C:2014:2363, 78 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

413 Atsižvelgiant į tai, kad ginčijamo sprendimo 5 straipsnio teisėtumas nebuvo ginčijamas Sąjungos teisme, kiek jame nustatyta, kad dėl *Lupin* susitarimo padarytas pažeidimas Prancūzijoje baigėsi 2008 m. rugsėjo 16 d., nes *Sandoz* tą dieną įėjo į šios valstybės narės rinką, reikia konstatuoti, kad ši faktinė aplinkybė yra galutinai nustatyta. Darytina išvada, jog ginčijamo sprendimo motyvų prieštaringumas, dėl kurio Teisingumo Teismas turi panaikinti to sprendimo 5 straipsnį, kiek jame numatyta, kad juo konstatuotas pažeidimas baigėsi 2009 m. gegužės 6 d., kiek tai susiję su Belgija, Čekijos Respublika, Airija ir Vengrija, gali būti ištaisytas tik taikant tuos pačius argumentus, kurie pateikti dėl Prancūzijos, siekiant nustatyti baudos, susijusios su dėl *Lupin* susitarimo padarytu pažeidimu, dydį.

414 Taigi, siekiant nustatyti šios baudos dydį, remiantis tuo, kas nurodyta ginčijamo sprendimo 410 konstatuojamojoje dalyje, reikia konstatuoti, kad su *Lupin* susitarimu susijęs pažeidimas Belgijoje baigėsi 2008 m. liepos mėn., Čekijos Respublikoje – 2009 m. sausio mėn., Airijoje – 2008 m. birželio mėn., o Vengrijoje – 2008 m. gruodžio mėn.

415 Iš šios išvados matyti, kad trukmė, į kurią reikia atsižvelgti nustatant baudos dydį, turi būti 1,4 metų dėl Belgijos, 1,9 metų dėl Čekijos Respublikos, 1,3 metų dėl Airijos ir 1,8 metų dėl Vengrijos.

416 Šioje byloje *Servier* pateikė Teisingumo Teismui apskaičiavimą lentelės forma, joje buvo nurodyti visi metodo, kurį Komisija taikė nustatydama baudos už su *Lupin* susitarimu susijusį pažeidimą, dydį. Šis apskaičiavimas apima pirmesniame šio sprendimo punkte nurodytas peržiūrėtas pažeidimo trukmes ir grindžiamas Komisijos per procesą pirmojoje instancijoje pateiktais duomenimis. Atlikus tą apskaičiavimą, pataisytas šios baudos dydis yra 34 745 100 EUR.

417 Kadangi Komisija neginčijo nei šio dydžio, nei šio apskaičiavimo metodo, kuris, beje, atitinka metodą, jos pačios patvirtintą ginčijamame sprendime, atsižvelgiant į visas šios bylos faktines ir teisines aplinkybes reikia nustatyti, kad ginčijamo sprendimo 7 straipsnio 5 dalies b punkte *Servier* skirtos baudos dydis yra 34 745 100 EUR.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

418 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 2 dalį, jeigu apeliacinis skundas yra pagrįstas ir pats Teisingumo Teismas priima galutinį sprendimą byloje, išlaidų klausimą sprendžia Teisingumo Teismas.

419 Pagal Procedūros reglamento 138 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo.

420 Pagal minėto reglamento 138 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, kiekviena šalis padengia savo bylinėjimosi išlaidas. Tačiau Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad, be savo bylinėjimosi išlaidų, šalis padengia dalį kitos šalies bylinėjimosi išlaidų, jeigu tai pateisinama atsižvelgiant į nagrinėjamos bylos aplinkybes.

421 Nagrinėjamu atveju *Servier* reikalavo priteisti iš Komisijos bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas, o ši iš dalies pralaimėjo bylą apeliaciniame procese ir iš dalies pirmojoje instancijoje.

422 Kadangi apeliacinis skundas yra iš dalies tenkinamas, kiekviena šalis turi padengti savo bylinėjimosi išlaidas, patirtas pirmojoje instancijoje ir šioje apeliacinėje instancijoje.

423 Pagal Procedūros reglamento 184 straipsnio 4 dalį, jeigu apeliacinį skundą pateikia ne pirmojoje instancijoje įstojusi į bylą šalis, iš šios šalies gali būti priteistos bylinėjimosi apeliaciniame procese išlaidos tik tuo atveju, jeigu ji dalyvavo Teisingumo Teisme vykusio proceso rašytinėje arba žodinėje dalyje. Jeigu tokia šalis dalyvauja procese, Teisingumo Teismas gali nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

424 Kadangi EFPIA dalyvavo procese Teisingumo Teisme, šios bylos aplinkybėmis reikia nuspręsti, kad ji padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

425 Pagal Procedūros reglamento 140 straipsnio 1 dalį, taikomą apeliaciniame procese pagal jo 184 straipsnio 1 dalį, į bylą įstojusios valstybės narės padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

426 Nagrinėjamu atveju Jungtinė Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Panaikinti 2018 m. gruodžio 12 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimo *Servier ir kt. / Komisija* (T-691/14, EU:T:2018:922) rezoliucinės dalies 5 punktą, kiek juo atmesti *Servier SAS*, *Servier Laboratories Ltd* ir *Les Laboratoires Servier SAS* pirmojoje instancijoje subsidiariai pateikto pagrindo dėl pažeidimo laikotarpio trukmės ir baudos už pažeidimą, nurodytą 2014 m. liepos 9 d. Komisijos sprendimo C(2014) 4955 *final* dėl procedūros pagal [SESV] 101 ir 102 straipsnius (byla AT.39612 – Perindoprilis (*Servier*)) 5 straipsnyje, dydžio apskaičiavimo prieštaravimai.**

2. **Panaikinti Sprendimo C(2014) 4955 *final* 5 straipsnį, kiek jame numatyta, kad konstatuotas pažeidimas baigėsi 2009 m. gegužės 6 d., kiek tai susiję su Belgija, Čekijos Respublika, Airija ir Vengrija.**

3. **Panaikinti Sprendimo C(2014) 4955 *final* 7 straipsnio 5 dalies b punktą, kiek jame nustatyta *Servier SAS* ir *Les Laboratoires Servier SAS* skiriama 37 102 100 EUR bauda, už kurios sumokėjimą jos solidariai atsakingos.**

4. **Nustatyti *Servier SAS* ir *Les Laboratoires Servier SAS* už Sprendimo C(2014) 4955 *final* 5 straipsnyje konstatuotą pažeidimą skiriamą 34 745 100 EUR baudą, už kurios sumokėjimą jos solidariai atsakingos.**

5. **Atmesti likusią apeliacinio skundo dalį.**

6. ***Servier SAS*, *Servier Laboratories Ltd* ir *Les Laboratoires Servier SAS* padengia savo bylinėjimosi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose išlaidas.**

7. **Europos Komisija padengia savo bylinėjimosi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose išlaidas.**

8. ***European Federation of Pharmaceutical Industries and Associations (EFPIA)* padengia savo bylinėjimosi pirmojoje ir apeliacinėje instancijose išlaidas.**

9. **Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.